TÜRKİYE İÇİN

DEVRİM

"İDAREİ MASLAHATÇILAR ESASLI DEVRİM YAPAMAZ.. GAZİ MUSTAFA KEMAL

Haftalık Gazete
Sayı: 18 - 17 Şubat 1970 150 Kr.

Sahibi: Cemal Reşit Eyüboğlu — Genel Yayın Müdürü: Doğan Avcıoğlu — Yazı İşleri Müdürü : Hasan Kaya Cemal

İdare Yeri: Adakale Sok. 28/4 Yenişehir — Ankara Telefon : 12 72 00

Abone : Yıllık 70 TL. Altı aylık 35 TL. Üç aylık 17,5 TL. dır. (Yurt dışı ve uçak için ayrıca posta ücreti alınır.) İlân: Santimi 40 TL.

Ankara'da Murat Matbaasında dizilip tertip edilmiş, Hürriyet Matbaasında basılmıştır.

...VE TEKERLEK DERİN İZE DÜŞTÜ!..

Hukûmet istifa etti:Durum nedir?

Süleyman Demirel, Bütçe oylamasında azınlıkta kaldıktan sonra Mec listen çıkarken : ŞAK... ŞAK... ŞAK...

Eğer TİP Milletvekilleri, Aybar ve Kuas hasta bulunmasalardı, Demirel Hükümeti Anayasaya uygun biçimde devrilmiş olacaktı. Fakat yine de normal tutum, Demirel Hükümetinin istifasını hemen götürüp Sunay'a vermesiydi. Prof. Bülent Nuri Esen'in sözleriyle «Düşmek ne demek, hükümet tepe tak lak gitmişti.» Demirel, Sunay tarafından yeniden hükümeti kurmak

(Sonu S. 7'de)

Komutanlar,aylardır AP-CHP Koalisyonunu istiyorlardı...

Demirel Hükümeti'nin Bütçe oylaması yüzünden Meclis'te azınlıkta kalmasından çok önce, Komutanlar, gerek Demirel'e, gerekse ana muhalefet yetkililerine çıkar yolun bir AP — CHP Koalisyonu olduğunu söylemişlerdir. Savunma Bakanı Ahmet Topaloğlu'nun şimdi yalanlaması na rağmen, o zamanlar söylediği «Dışta koalisyon, içte koalisyondan iyidir» sözleri, bu telkinlerin sonucudur.

Ekonomik ve toplumsal bunalımı hesaba katmıyan komuta kademesi, mevcut huzursuzluğun başlıca nedeni olarak, «aşırı sağ» denilen çevrelerin azgınlığını görmek

(Sonu S. 7'de)

DEMİREL'LERİN MİLYONLARI

S. DEMİREL, ASIL AİLESİNİN SERVETİNİ BEYAN ETMELİDİR

Nazmiyanızın namusuna dokunulduğunu ileri sürerek 1 milyonluk tazminat dâvâsı açan Demirel, ailenin kısa sürede zengin olduğu yazılınca, bu kez 10 milyonluk bir tazminat dâvâsı açtı. Demirel'in görevlendirdiği avukat Osman Ercan, dâva dilekçesinde, Gündaydın gazetesinin yayınlarının «Süleyman Demirel ve Demirel ailesinin şeref ve itibarlarını zedelediğini, efkârı umumiye önünde küçük düşürme gibi maksat güdüldüğünü ve Başbakan sıfatından dolayı yıpratılmış kasti taşıdığını» söyledi ve şimdilik 10 milyon liralık manevi tazminatla yetinildiğini belirtti. Ovası, DEVRİM'den sonra geniş bir ekiple konuyu ele alan Gündaydın gazetesinin belgelere dayanan yayınları, Suphi Baykam tipi bol rakamlı tazminat dâvâlarıyla geçiştirilebilecek gibi değildi. Resmî kayıtlara göre, Hacı Ali Demirel 1965 yılında devlete Ankara'da yalnızca 82 lira, evet 82 lira vergi ödemişti. Yoksa Nurcuların baş koruyucusu olduğu Senato'da açıklanan Yaşar Tunagür'ün yakın dostu Hacı Ali Demirel, dört yıl sonra, servetinin 50 milyon ti

(Sonu S. 7'de)

bakış

İKTİDAR BOŞLUĞU

doğan avcıoğlu

Bütün hayatını inandığı bir devrimin gerçekleştirilmesine adayan ünlü bir fikir ve eylem adamı, devrim olması için, halk kitlelerinin bilinçlenmelerini ve düzenin değişmesini isteme lerini yeterli bulmaz. Egemen sınıfların da, «eskiden olduğu gibi yaşayamaz ve yönetemez duruma düşmelerini» gerekli sayar.

Türkiye'de devrimin birinci şartı gerçekleşmiş midir, bilmeyiz ama, ikinci şart gerçekleşmişe benzemektedir: Egemen sınıflar ve politikacılar, Türkiye'yi yönetemez duruma düşmüşlerdir.

Başbakan Demirel, Bütçe oylamasında azınlıkta kalmadan önce, ondan daha az ciddî olmayan bir darbeyi, Sunay'dan ye miştir. Cumhurbaşkanı, yardım veren uluslararası teşekkülle rin de baskısıyla, Demirel'in izlemeye niyetlendiği istikrar politikasını, Gider Vergisi oranlarını değiştirmek için hükümete yetki veren kanunu veto ederek, dinamitlemiştir.

Sunay'ın ilk kez uzun bir gerekçeyle açıklanan vetosu, sosyal adalet ve Anayasaya uygunluk gibi iddialardan da yararlanarak, aslında, enflasyonla yaşamaya alışmış kapitalistlerimizin vergilere ve istikrar politikasına karşı tepkilerini yansıt maktadır. Gerekçeye göre, gider vergilerinin yükseltilmesi, iş hayatında «huzursuzluk ve istikrarsızlık» yaratabilecektir. Bazı iş yerlerinin kapanmasına, düşük kapasiteyle çalışmasına, bir kısım yatırımların azalmasına yol açabilecektir.

Bütün bu iddialarda bir gerçek payı vardır, ama Demirel'in 2 milyarlık vergi programı rafa kaldırıldığı takdirde, alternatif 1957 - 1958 yıllarındakine benzer biçimde kontrolden çıkmış bir enflasyondur. Milletlerarası teşekküllerin dış yardımları geciktirerek cezalandıracakları böyle bir enflasyon ise kısa bir süre sonra, bugünkünden çok daha büyük politik ekonomik ve toplumsal çalkantılar yaratacak sert tedbirler almayı zorunlu kılacaktır. Durum bu kadar açık olduğu halde, egemen sınıflarımız, uzun vadeli sınıf çıkarlarına uygun istikrar politikasının bir kısım sıkıntı ve külfetlerine katlanmayı dahi reddetmektedirler. Tam aksine, Odalar Birliğinin geçen hafta tesbit ettiği 13 maddelik «özel sektör» görüşü, «Vergiler iyice azaltılsın, devlet fonlarından yapılan yardımlar büyük ölçüde arttırılsın» anlamına gelmektedir.

Bu şartlarda Sam Amca, Hans Amca ve Konsorsiyum çok kızacaktır ama, istikrar programının yattığı söylenebilir, Demirelil ya da Demirelsiz bir AP. iktidarı, gider vergilerini arttıran, arsa, bina, otomobil alım - satımlarını ve lüks inşaatı vergilen dirmeye yönelen bir programı parlamentodan geçirebilecek bir otoriteye kolay kolay sahip olamıyacaktır. Hele bazı CHP. çevrelerine sempatik gelen azınlıktaki bir AP. Hükümeti, Ana Muhalefet tarafından az çok kollansa dahi, acz içinde bocalamaya mahkûmdur.

(Sonu S. 7'de)

Demirel Orta Doğu Üniversitesini de rektörsüz bıraktı

Universite yönetimini «sarı sendika»yla fabrika yönetimi sanan Orta Doğu Teknik Universitesi Müteveli Heyeti ile yaptığı toplantıda Demirel, kendi tâyin ettiği emir kulu mütevellilere, «Beyler, üniversite öğretim üyelerinin eğilimlerine önem verin. Onlarla anlaşarak bir çözüme en kısa sürede varın» demiş olsaydı, bugün 6100 öğrencisi ve 300 öğretim üyesi ile, Bütçeden milyarlar harcanarak kurulmuş bulunan bu üniversite nin kapıları kapalı kalmıyacaktı. Bu yüzden, Universite

(Sonu S. 7'de)

Kapitalist bir Bakan!..

Anayasa'nın 78 maddesine göre, «Devletin veya diğer kamu tüzel kişilerinin doğrudan doğruya veya dolayısiyle katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda» TBMM üyeleri görev alamazlar. 80. maddeye göre de, TBMM üyeliği ile bağdaşmayan bir hizmeti kabul edemezler. Parlmanterin üyeliği düşer.

Bayındırlık Bakanı Turgut Güleç ise, Türkiye Çimento Sanayii ile Ordu Yardımlaşma'nın yüzde 41 hissesine sahip olduğu Bolu Çimento Sanayii'nin İdare Meclisi'i Başkanıdır. Bu durum kendisine hatırlatılınca, «şecaat arzeden» Turgut Güleç, «Neden olmasın? Ben yalnız Bolu Çimento Fabrikasının İdare Meclisi Reisi değil, Bolu'da kurduğumuz süt sanayiinde ve orman ürünlerine dayalı yeni teşebbüste de görevliyim» demiştir.

POLİTİKA KULİSİ

TAĞMAÇ'IN BUNALIMI.

Amerika'da Walter Reed Hastahanesinde sıkı bir kontroldan geçen Tağmaç'ın hastalığı, doktorların anlattığına göre önemli olmayan bağırsak rahatsızlığının dışında bir bunalımdan ibaret. Bayar affı konusunda Demirel'i tam desteklemesinin tepkileri ve bir süre önce toplanan Eğitim Şûrasında, birlik temsilcilerinin sosyal, ekonomik, politik ve askeri konulardaki gerçekçi eleştirileri Tağmaç'ı üzmüş, 69'lar bildirisi, oğulları ile ilgili söylentiler ve benzeri olaylar bu üzüntüyü arttırmış.

Bazı çevreler Walter Reed Hastahanesine gidişin, usulüne uygun olmayışını eleştiriyorlar. İç Hizmet Kanununun sağlık işleriyle ilgili yönetmeliğinin 48. maddesini hatırlatıyorlar. 48. madde şöyle: «Hariç memleket lerde tedavisine lüzum görülen hastalar yalnız Gülhane Askeri Tıp Akademisine sevkedilirler. Gülhane Askeri Tıp Akademisi Profesörler Kurulu bu hastalığın Türkiye'de tedavisinin imkânsız olduğunu ve hangi memlekette tedavi edileceğini tasrih eder. Bu rapor MSB'nın tasdiki ile tekemmül eder.» Bu işlemin hiçbir safhası yerine getirilmemiştir.

TOPARLANMAK

Madanoğlu Paşa'nın Bütçe konuşmasına «1970 yılı, toparlanma yılı olacakmış, Toparlanacakmıyız artık» diye başlaması, AP'li senatörleri fena halde irkiltmişti. «Ne demek toparlanma? Topar lanacak mıyız yâni...» gibi mırıldanmalara yol açmıştı. Oysa «toparlanma» sözü Demirel e aitti. Demirel sık sık «1970 toparlanma yılı olacak» demekteydi. Madanoğlu Paşa bunu belirtiyordu.

«Toparlanma» nın böyle yanlış yorumlara sebebiyet vermesi üzerine, Demirel, Bütçe konuşmasında şöyle dedi: «Toparlanma çok yanlış anlaşılmıştır, münakaşalardan öyle görüyoruz. İçerde, Parlâmento dışında, Ecevet ki, dağıttılar ki toparlıyorlar gibi bir yanlış mânâ ya meselenin çekildiğini görüyoruz.» Demirel, bu giriştenden sonra, uzun uzun «iktisaden» nasıl toparlanılacağını anlattı.

HER KULÜP BASILMAZ!.

Bakan Refet Sezgin, Bakan Turhan Bilgin, Senato Başkan vekili Lütfi Tokoğlu ve arkadaşları 1963'te «Işık Kulübü»nü kurmuşlardır. Kulüp, Kavaklıderede 150 bin liraya kiralanmış ve döşenmesi için 600 bin lira harcanmıştır. Kulübü, kumar oynatma, adam dövme gibi suçlardan sâbıkalı Cevdet Ergen işletmektedir.

Kumarhane basmakla ünlü Ankara Emniyet Müdürü İbrahim Ural, lüks salonlarında asla kumar oynanmayan, bilimsel kitaplar okunup yüksek seviyede entellektüel tartışmalar yapılan bu kulübü birkaç kez basma cür'etini göstermiştir. Ural, kumar oynandığına dair bir delil ele geçirmemiştir. Ama yine de Cevdet Ergen'i Emniyet'e çağırarak «Kumar oynatma» diye nasihatta bulunmuştur.

Cevdet Ergen, bunun üzerine, iddiaya göre, sağda solda «Emniyet Müdürü yolcu» diye konuşmaya başlamıştır. Bakanların kurucu olduğu bir kulübü, kumar oynanıyor diye basan bir Emniyet Müdürünün uzaklaştırılması herkese normal görünmüştür. Ural'ı başındaki dostları kurtarmıştır. Esin Talu ve Nilüfer Yalçın olayla ilgilenmişler ve basında kumar bazlarla mücadele ettiği için Emniyet Müdürünün görevinden uzaklaştırılmak istendiğini ima eden yazılar çıkmıştır. Bunun üzerine, söylendi

(Sonu S. 3'de)

Refet Sezgin

GİDERKEN

Tuz koma bu gün içine bacım,
Göz yaşını ko,
Yasıma benzesin,
Kara yufkayı dürek.

Taştan elim varmış, kayadan ayağım,
Çökmedim aha,
Binlerce yıl,
Kırıldı kazma kürek.

Nereye gidersem gideyim ben,
Orası yoksulluğumuzdur
Nasıl dayanır çıplaklığımız aldatmalara,
Bilemem, nasıl katlanır yürek.

Belki daha bir yeşil gelir, derinlerden,
Daha bir sarı
Daha bir kırmızı, başaklar,
Tarlaları daha sürek.

Yetti be bacım,
Onlar
Gün batınca öldürüyorlar bizi açlıktan
Biz onları Güneş doğar doğmaz öldürek.

Fazıl Hüsnü Dağlarca

PARLAMENTONUN İTİBARI

Selahattin Cizrelioğlu

1965 yılından bu yana, memleketimizde gittikçe artan bir hızla, çeşitli olaylar meydana gelmiş ve gelmektedir.

İşçiler, öğrenciler, öğretmenler, adliyeciler yürümüşler, bir takım teşekküller de yürümek istemişlerdir. İnsanlar dövülmüş, ölmüş, binalar, eşyalar tahrip edilmiş, Ülkemiz, bir yürü yüşler, işgaller, boykotlar, dövmeler, öldürmeler, yakmalar yıkmalar, karşılıklı ağır ithamlar ve suçlamalar ülkesi haline gelmiş, Emniyet ve asayiş grafiği tabana inmiş, huzursuzluk gra fiği tavana çıkmıştır.

Her olay kendini haklı gösteren bir sebep ileri sürmüş her olay karşısında, Hükümet, iktidar — beni sevmeyen yok tur, ancak benim kendimi kendilerine sevdirmediklerim var dır — düşüncesinden hareketle «olaylara isabetli bir teşhis koymak yerine, her olayı tamamen haksız ve kendisini mutlaka haklı göreceği bir hareket attığından, bir çıkmazlar içine girilmiş neticede, hemen bütün müesseseleriyle, iktidar ve hükümetten müşterek, gayri memnun devlet bir tarafta iktidar ve hükümet ise bir tarafta kalmakla, karmakarışık bir durum meydana gel miş ve milletin zihninde de — ne oluyor, nereye gidiyoruz, bu gidişin sonu ne olacak — düşüncesi yaygın ve hakim bir hal al mıştır.»

Bilhassa, geri kalmış ülkelerde, diğer bir ifadeyle, kalkın makta olan ülkelerde, her sosyal olayın menşeinde, iktisadi faktörün baş rolü oynadığı esasından hareketle, ülkemizde ce reyan eden olaylarda da iktisadi durum esas olmakla beraber, bu iktisadi duruma da müessir, siyasi sebeplerin mevcudiyet ve müesseriyeti de her halde inkâr edilemez.

PARLAMENTO'NUN DURUMU .

Parlamento, meclisleri ve hükümetiyle, bir memleketin çarpan kalbi ve düşünen kafasıdır. Memleket meseleleri karşı sında, bu kalp ne kadar derin ve müşfik bir hassasiyetle çar par, ve bu kafa ne kadar isabetli ve basiretli düşünüp karara varırsa, o kadar itibarlı o kadar şayanı hürmet olur. Bu kalp, memleket meselelerine karşı, ağır bir tempoyla çalışırsa, bu kafa düşünce ve kararlarında isabet ve basiretten uzak kalır sa, itibar zedelenir hürmet telkin etmekten de uzaklaşmış olur.

İşte, bir Parlamento'nun, itibar tesisi, hürmet telkini veya itibarının zedelenmesi ve kendisine karşı olan hürmet nisleri ni sarsması, hülâsa olarak, itimat veya itimatsızlık hasıl etme si, bizzat kendi çalışmasının tarz ve temposuna bağlıdır ki, bu da neticede milletin memnun veya gayri memnun olma du rumunu meydana getirir.

Milletler müzakeratı, az veya çok sayıda dinleyiciler tara fından takibedilmektedir. Meclislerin, hemen hemen tam kad royla toplantı yaptıkları zannıyle toplantıları takibe gelenler, gördükleri üye adedi ve müzakere tarzı karşısında — demek, memleket meseleleri böyle halledilİyormuş — düşüncesiyle hayret ve teessüre kapılıyorlar, bir yandan da — bizim Bele diye Meclisi, Vilâyet Encümeni toplantıları çok daha ciddi ve İntizamlı oluyor — demekten kendilerini alamıyorlar.

Meclisler toplantı salonlarının dışı, dış salonlar, kulisler ve koridorlar, bilhassa toplantı gün ve saatlerinde gelen ve ge tirilen ziyaretçilerle umumi bir oturma salonu haline geliyor. Ü yeler, değil oturacak yer bulmak, ayakta rahat gezebilme im kânına dahi hasret kalıyorlar. Telefon kabinelerinin durumu ke za öyle. Gelen ve getirilen ziyaretçiler de bu manzara karşısın da T.B.M.M. si bina olarak hariç, fakat sair bakımlardan bizim lokallerden pek farklı bir yer değilmiş şeklinde düşünmekten kendilerini alamıyorlar

Gerek toplantıların, gerekse salonların bu durumları, din leyiciler, ziyaretçiler ve gazeteler vasıtasıyle dalga dalga bütün memleket sathına yayılıyor ve Parlamento denilen bu büyük ve önemli müessesenin haddizatında pek öyle önemse necek, muntazam ve ciddi olarak memleket meseleleriyle meş gul bir yer olmadığı ihava ve intibaı umumileşerek Parlamen to'nun, itibar, vekar ve ciddiyetine ciddi ve geniş ölçüde ke şif bir gölge düşürüyor Bu suretle de, toplantıları yapılama yan veya çok az sayıda üyelerce takibedilen, salonları koridor ları ve telefon kabineleri ziyaretçilerle dolup taşan bir Parla mento'dan, millet artık büyük işler beklemez duruma gelirse ve bunun neticesi olarak da milletin Parlamento'ya hürmeti, itimadı sarsılırsa millîet haksız sayılabilir mi?.

(AP Senato grubunda yapılan konuşmasından)

PARLAMENTOCULUK TARTIŞMALARI
Kemalizmin Zaferi

Bu yazı, Amerikalı muhafazakâr bilim adamları olan G. M. Garter ve J. H. Herz'in «Goverment and Politics in the Twentieth Centhury adlı kitabından özetlenmiştir.

Asya, Afrika ve Orta Doğu nun az gelişmiş ülkeleri sos yal ve ekonomik kalkınmala rını gerçekleştirmek duru mundadırlar. Bu ülkelerin liderleri hedeflerine ulaşmak için totaliter tekniklerden ya rarlanmaktadırlar.

Gerçekte de, kaypak bir ze min üzerinde bulunan az ge lişmiş ülkelerde istikrar sağ lanacağını hiç kimse kesinlik le iddia edemez. Az gelişmiş ülkelerde yöneticilerin otori sini sağlayacak kuralların ye lişeceğini, geleneksel toplum da ikna yollarıyla köklü bir dönüşümün gerçekleşeceğini söylemek de güçtür. Okuma yazma oranları düşük olan, hayat standartları yetrsiz ka ları ve kaynakları kıt bulunan bu ülkelerde pek çok kişi de mokrasinin geçerliğinden kuş kuludur.

Açıktır ki, istikrarsız hatta tutucu bir ortamda, yığınla rın taleplerinin yüksek bir dü zeye çıkması, nüfusun artma sı, modernleşmenin, şehirleş menin başlaması radikal — devrimci bir atılımı elverişli kılmaktadır. Örneğin, Latin Amerika'da bu atılımlar Küba devrimi ve Kastrocu pro paganda ile teşvik de edil mektedir. Bu teşvik bir Latin Amerika ülkesinden geldiği için etkili olmaktadır. Kast roculuk veya komünist lerin yönettiği proletarya ha rekетleri, Kuzey Brezilya'da olduğu gibi, özellikle peon lar (borcunu ödeyene kadar köle gibi çalışan köylüler) ve yoksul çiftçiler arasında ken disini hissettirmektedir.

Bugün dünyanın diğer ül kelerinde, radikal siyasal dö nüşümlerin sağlanması ve devrim yoluyla yönetimin ele geçirilmesi için şartların Lâ tin Amerika ölçüsünde elve rişli olmadığı ileri sürülebilir.

Latin Amerika ülkelerinde po litik kurumlar ve yönetim biçimleri değil de, azınlıktaki bir kaymak tabakanın dışın da, toplumun büttününün yüksek bir yaşama düzeyine ulaşması önem kazanmıştır.

Latin Amerika ülkeleri di şında diğer ülkelerde ise hız lı bir modernleşmenin gerçek leştirildiği «eğitici» diktatör lükler görülmektedir. Kemal Atatürk'ün tek partili sistemi bu konuda en ilgi çekici ör nek olmuştur. Türkiye'nin bir başka yoldan Doğu'lu ge lenekçi bir müslüman toplum dan laik bir Cumhuriyete dö nüşmesi mümkün olamazdı. Tek partili sistemle sadece istikrarlı bir ekonomik ve politik gelişme ve itibarlı bir uluslararası statü kazanıl mamış, aynı zamanda geriye dönük köklü geleneklerin kal dırılması da sağlanmıştır. (Örneğin, haremin, peçenin, fesin ve halifeliğin kaldırılması; batı alfabesinin, el ya zısının, takvimin kabulü gi bi.) Bunu takip eden demok ratlaşma süreci, 1960'da kuru lan ordu yönetimi ve bunu ta kip eden istikrarsız yıllar göstermiştir ki, bir başka te meden hareket edildiğinde başarılı olunmaktadır.

Öte yandan eski feodal çı karlar ve yabancı sermayenin çıkarları parlamenter rej m lerde demokratik kurumların kontrolünde veya ortaya çı karılmasında kendilerini hisset tirmektedir. 1953'deki Milli Devrimden önce Mısır'da du lamento hâlâ feodal toprak sahiplerinin çıkarlarının etki si altındadır .

Buna karşılık az gelişmiş ülkelerde görülen tabandan, sosyal ve ekonomik reformla rı gerçekleştirmek için (çoğu kez de Batıya ve özellikle A merika Birleşik Devletlerine karşı) Kemalist tipte rejim lerin kurulmasıdır. Bolivya'da ki Estenssoro yönetimi ve Meksikada 1917 Milli Devrim den bu yana kurulan yönetim lerin bazıları buna örnektir.

ORDU YÖNETİMİ

Düzenli bir çalışma göster mekten yoksun bir çok parl manter demokrasisde bu istik rarsızlık, iç ve dış tehlikeler den doğmuş olabileceği gibi gerçek neden parlâmenterizmin kendi zayıflığı ve krizleri dir. Bu koşullarda pek çok az gelişmiş ülkede askeri dik tatörlüklerin kurulmasını Ba tılı ülkeler büyük bir endişe ile karşılamaktadırlar. Nevar ki, bu ülkelerin ordularında politikacılardan daha radikal liderlerin bulunduğu açık bir gerçektir. Askeri diktatörlük ler, modernleşmeyi ve gerekli reformları amaç edindiği i çin ileri olan «eğitici» bir diktatörlüğün fonksiyonları na yerine getirebilmektedir ler .

Ordu yönetimi ve tek parti li demokrasi teorübeleri sen dikaların, gençlik, kadın ve meslek örgütlerinin sayesinde kendisi için bir denge kurabil mektedir de. Ordunun doğru dan politikanın ötesinde kısıt layıcı bir rol oynaması, me murların tarafsız hareket et meleri bu dengenin daha ile ri unsurları olmaktadır. Bu durumda, otoriterizme atfedilen kötü etkiler de azalmış olmakta, sosyal gelişme ola nakları artmakta, birlik ve is tikrar sağlamaktadır.

ser yayınları

Çıkmış Olan Kitaplarımız :

1) EKİM DERSLERİ / Troçki (Toplatıldı). 102 Sayfa 6 Lira
2) HALK SAVAŞINDA TEMEL TAKTİKLER / Mao Çetung, 94 Sayfa 5 lira
3) FAŞİZME KARŞI BİRLEŞİK CEPHE / Dimitrov, 248 Sayfa 10 lira
4) MARKSİST AÇIDAN EKONOMİ POLİTİK / Ibarrola, 112 Sayfa 6 Lira
5) KÜLTÜR VE KÜLTÜR İHTİLÂLİ ÜZERİNE / Lenin, 160 Say fa 8 Lira

Çıkacak Kitaplar :

SEÇME ESERLER / Mao Çetung (1. cilt. 1. Kitap)
Ser Yayınları, Necatibey cad. 27/28 Yenişehir

Ben Milletvekili iken...
Demirel,ikili anlaşmaları savunuyordu

İlk konuşmayı biraz da iktidarı İğnele mek için:

— Hepinizi hürmetle selâmlarım, bana gösterdiğiniz dinleme teveccühünden dola yı, saygı ile selâmlarım efendim, diye bitir dim.

On sıralarda oturanlardan sesler geli yordu:

— Beni iyi dinlediniz diye herif alay ediyor bizimle, diyorlardı.

Bu kadarını anladıklarını görünce on dan sonra dört yıl boyunca her konuşma mı daima teşekkürle bitirdim.

Kürsüden inip arkadaşların yanına git tiğim zaman, hepsi ayağa kalkmış, kimi boynuma sarılıyor, kimi elimi sıkıyor, ki mi yanaklarımdan öpüyordu.

Koridorda da canlı bir tebrik dalgası ya karşılaştım. Halkçılar arasındaki arka daşlar:

— Yaşa vallahi, harika konuştun, di yorlardı.

Nihad Erim:

— Yeni bir ses getirdiniz Meclise, diye elimi sıkıyordu. O kadar bağırıp çağırmaya lâf atmıya karşı kılını bile kıpırdatmadın. En iyi yol budur kürsüde.. diyordu..

— Ah keşke şunu da söyeseydim, diye bir ukte kalmamıştı içimde..

Kuliste keyifli keyifli çaylar söyleniyor, sigaralar tellendiriliyor, uzaktan geçenler bana baktıkları zaman iki ellerini havaya kaldırıp toka yaparak beni kutluyorlardı.

Konuşmayı Meclisin kâtipleri odacıla rı falan da dinlemişlerdi. Onlardan da bazı ları asansörde falan karşılaşınca usul ses le:

— Çok iyi konuştunuz beyefendi, di yorlardı.

Bundan sonra kürsüye, ben konuşur ken ikide birde usul hakkında söz istemek için parmak kaldıran Etem Kılıçoğlu çık mıştı. Benim İşçi Partisine o sırada girmiş olduğumu hâlâterek partî adına konuşma ma izin verilmemesi gerektiğini ileri sürüyordu. AP'liler beni süreliye çıkarmış oldu ğu için Ferruh Bozbeyli'ye kızıyorlardı.

Kılıçoğlu:

—... Adalet Partisi sözcüsü konuşurken «Marksist» tabirini kullanarak, bu Meclî sin içinde bir zümreyi kastedmiştir. Fakat kimse buna ne sahip çıkmış, ne de reaksi yon göstermiştir, diyordu..

Yani akli sıra TİP'in «Biz asla Marksist değiliz» diye ayağa fırlamamış olma sını kınıyor ve partinin kanun dışı olduğu na telmihler yapmaya çalışıyordu.

Bozbeyli de ona:

— İşçi Partisi adına konuşan Çetin Al tan da «Kapitalist» diye bir ithamda bulunmuştur. Buna da ne kimse sahip çık mış, ne kimse reaksiyon göstermiştir, de di.

Derken bize cevap vermek için Başba kan parmağını kaldırdı. Kürsüye geldi. İkili anlaşmaları ve Amerikan üslerini şu şekilde savunmaya çalıştı:

— Nato ittifakının en mühim hususu yeti üye devletlerin harp çıkmadan önce savunma planlarını müşereken yapmala rı ve bir harp vukununda söz konusu planla ra göre harekette bulunacak askeri kuvvet lerin emir ve kumanda zincirini tesbit et meleridir. Diğer taraftan üye devletler ara sında tesbit etmiş oldukları bu savunma planlarına göre, bir taarruza karşı muka vemetlerini artırmak üzere gerekli tesisle rı müştereken kurmayı da kararlaştırmış lardır. Bu belirttiğim hususu tanzim eden Nato antlaşmasının üçüncü maddesi özet le şöyledir. (Bu andlaşma Büyük Millet Meclisinin tasdikinden geçmiştir.) «Üye devletler Andlaşmanın gayelerinin daha müessir bir şekilde tahakkukunu temin i çin birbirleriyle karşılıklı yardımda bulun mak suretiyle münferiden ve müştemian devamlı ve fiili olarak hareket edip bir si lahlı tecavüze karşı müşterek müdafaa kuvvetini idame ve tevhid edecektir.» Bu maddeye göre, Türkiye muhtemel bir teca vüze karşı Nato üyesi diğer memleketlerle birlikte savunma hazırlıklarına girişmek ve bu amaçla muhtelif tedbirleri almak ve cibesini yüklenmiştir. İşte bu vecibe uyarın ca ve kolektif savunma gayesine hizmet et mek için Türkiye topraklarında müttefikle riyle birlikte bazı askeri tedbirlere teves sül ve tesisler kurulmasına müsaade edil miştir..

İkili antlaşmaları böyle savunuyordu Başbakan.. Yani bu mantığa göre Türkiye nin Amerikan üslerine girememeleri, Ame rikalıların Türk yargıçlarının önüne çıkma maları, gümrük ve posta kanunlarının dı şında kalmaları hep Türkiye'nin ortak sa vunması içindi..

Bugün bu üslerin ne kadar dayanık sız olduğu ve Başbakanın ne kadar sorum suz bir Amerikancılık savunması yaptığı iyice çıkmıştır ortaya. Ama o tarihde ne Başbakan, ne de grupu tam farkındaydı gerçek durumun ne olduğunun..

Türkiye bu tür edebiyatla okkanın altı na gitmiş, emperyalist bir ülkenin ağları çine düşmüştü.. Ve iktidar grupu hala de rin bir uyku içindeydi. Liderleri de kendi lerine ninni söylüyordu..

çetin altan

GERİCİ BASINDA NE VAR NE YOK ?

Hasan Kaya Cemal

Demirellerin serveti şeriata uygunmudur

İslamköylü Süleyman Demirel'in Amerikan Şirketi Mor rison'un temsilciliğinden başbakanlık koltuğuna zıplamasıy la birlikte ,dünyanlıkların yapmaya başlayan kardeşleri Şev ket ve taşeronluktan yetişme likokul mezunu Hacı Ali De mireller Türkiye'nin en zengini olma yolundalar.

Bu durum «Meceller»e uygun düşmemiş olacak ki, şe riatçı basında da çeşitli tepkilere yol açtı.

«Şeriatçı» Bugün'lü, bir yazarı, «Demireller» başlığını taşıyan yazısına şöyle başlamış: «Genç bir Teksası milyo ner Amerika'da günün adamı oldu.. Bu Amerikalının geç çekten alnının teri ile zengin olduğunda herkes müttefik.»

Şeriatçı yazar. «büyüklerimizin. Küçük Amerika, yap mak istedikleri memleketimizde belki o Teksaslıyı kıskandı racak süratte zengin olan açıkgözler var» diyor.

Bu açıkgözlerden birşi de herhalde son on yılda «alın terİ»yle 50 milyonluk servet yapan Hacı Demirel olmalı!.. Devam edelim:

Bugün'ün yazarına göre, ülkemizde «alın teriyle mil yoner olma yolları açıkmış, ama, tartışmalı olan «siyasi nü fuzlarının» milyoner yaptığı kişilermiş! Hacı ve Şevket De mirel, «şüphesiz meşru» yollardan milyonları kazanmışlar dır. Her ne kadar. bu süreç. ağabey Demirel'in başbakan olmasından sonra hızlanmışsa da kimse, Başbakan Demi rel'in «siyasi nüfuz» kullanarak her gün biraz daha kardeş lerini zengin ettiğini iddia edememiş! Edememiş ama, «fısıltı edebiyatının zenginleşmesini de kimse engelleyemez miş!.

«8 YILDA 40 MİLYON!..»

«Mamara Otelinde 200 bin lik nişan, 8 yılda kazanılan 40 milyon liralık servet» yapanın kardeşi Başbakan olur sa, bu durumun «türlü çeşitli dedikodu»ya yol açacağını söyleyen şeriatçı yazar. Demirel'in **«ben başvekil oldum diye kardeşlerim aç mı kalsınlar?»** dediğini naklediyor. **«Kardeş lerinin aç kalmasına gönlü razı olmayan sayın Demirel varsın dedikodulara katlansın»** diye yazısını bitirmiş şeriat çı yazar.

«DEMİREL'LERİN ÇİFTLİĞİ!..»

«Mukaddesatçı» Bizim Anadolu'nun bir yazarı ise, baş lık olarak, «Abileri Başbakan olduktan kelli'yi atmış.

«Yahudinin, Rumun, Ermeninin ve bizim üçbuçuk kapi talistin memleketi soyup soğana çevirmesi yetmiyormuş gi bi, bir de devlet mekanizmasının başında bulunanlar vatan daşın sırtında kaşıntı yapmaya başladılar» diyen mukadde satçı yazar, sözü, **Şevket Demirel ile Nazmiye Demirel'in kardeşi Yılmaz Şener'in kurdukları ORMA** şirketine getir miş.

Basında da açıklandığı üzere, ORMA Şirketi, Türkiye' ye açılan 2,5 milyon dolarlık dış kredinin yarısını kapatıver miş «Mukaddesatçı» yazara göre, «mevzuata kılıkına uydu rularak temin edilen kredi.. sağduyu ölçüsüne göre.. yolsuz luktan, skandaldan başka birşey değildi.»

«Eş, dost, hısım, akraba kayırılmakta ve milletin parası bir iki açık göze peşkeş çekilmektedir» diyen Bilgiçi «Bizim Anadolu»nun yazarı, soruyor: «Türkiye Demirel'lerin çiftliği midir?.»

Değil mi ki, mukaddesatçılar, şeriatçılar, seçim zamanın da sandık demokrasisini benimseyip, Demirel iktidarını sandıktan çıkarabilme yolunda ellerinden gelenî ardılarına komamışlardı. Öyleyse şimdi de, «ici demokrasiye sahip çıkmanın doğal sonucuna katlanmayı öğrenmeliler. Ama za ten bir başka alternatife de sahip değiller kil..

«CENNETMEKÂN ABDULHAMİT HAN HAZRETLERİ!..»

«Mukaddesatçı» Basın geçen hafta içinde «Ulu Hakan» ları İkinci Abdulhamit'in 52. ölüm yıldönümü andı.

«Bizim Anadolu», birinci sayfasını süslediği «Ulu Ha kanın büyük bir resminin üstüne Süleyman Nazif'den «Pa dişahım hasret oldu:» eski istibdâde biz» mısraını attırarak, Saltanat, Hilâfet ve Düyunu Umumiye dönemlerine değgin özlemlerini dile getirmişti.

«Ulu Hakan», «Türk tarihinde saygı ile anılmaya hak kazanmışsa!.. «Vatanperverliğinden asla tereddüt edilemez» di!....

«Gök Sultan» zamanında «hürriyetin daniskası» vardı. Çünkü, «putperest batıcılara» onun zamanında «nefes» alamı yordu ve «33 yıl onların üzerine kâbus gibi çökmüştü...»

Fakat sonunda, «Gök Sultan», «putperest batıcıları» ve «çapulcu Makedonya serserilerinden oluşan İttihat ve Te rakki «çetesi» tarafından yıkılmıştı!..

İşte bu Ulu Hakan, Cumhuriyetten 47 yıl sonra tekrar hortluyor ve Erbakan'ın Milli Nizam Partisinin kurucusu i lân ediliyordu!...

Böyle giderse Devrimcilere, 1919'lara dönüp, yeni baş tan işe başlamaktan başka çıkar yol kalmayacaktır.

GENÇLİK
Sivas'ta Bağımsızlık Haftası : Yeni Ali Galipler

Uluç Gürkan

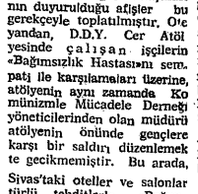

Sivasta, 9 — 14 Şubat tarih leri Sivas Devrimci Gençlik Derneği tarafından «Bağım sızlık Haftası» olarak ilân e dilmiştir. Milli Kurtuluşçula rın, 4 Eylül 1969'da Mustafa Kemal'in etrafında toplandı ğı Sivas, anti — emperyalist afişlerle donatılmış, bağımsız lık özlemini dile getiren bil diriler dağıtılmıştır. Devrim ci gençler işçilerle, köylüler le, aydınlarla bağlar kurmuş lardır. Sivas'ta, Atatürk'ün tam bağımsızlık çizgisine uy gun bir havanın estirilmesi, an ti - Kemalist karşı devrim güçle rinin baskı ve terör tertipleri ne yol açmıştır. Dernek yö neticileri hergün belli saatler de polise gitmeye mecbur e dilmişlerdir. AP'li zorbalar, Komünizmle Mücadele Der neği yöneticileri ve İmam Ha tipliler, «Bağımsızlık Hafta sının düzenleyicileri için ace le bir «Komünistlik» fetvası da düzenlemişlerdir. Milli Bir likçi Haydar Tunçkanat'ın ikili anlaşmalarla ilgili konuşması nın duyurulduğu afişler bu gerekçeyle toplatılmıştır. Öte yandan, D.D.Y. Cer Atöl yesinde çalışan işçilerin «Bağımsızlık Hastası»nı sem patı ile karşılamaları üzerine, atölyenin aynı zamanda Ko münizmle Mücadele Derneği yöneticilerinden olan müdürü atölyenin önünde gençlere karşı bir saldırı düzenlemek te gecikmemiştir. Bu arada, Sivas'taki oteller ve salonlar türlü tehditlerle «Bağım sızlık Haftası»nın düzenleyici lerine kapalı tutulmuştur. Be lediye'nin CHP'li başkanı Rah mi Günay ise belediye salonu nun kullanılmasını, 'Anayasa'. nın 28. maddesine ters düşen bir anlayışla emniyetçilerin izinine bağlayarak engellemiş tir.

Mustafa Kemal de Amasya dan Sivas'a gelmek üzere yo la çıktığında Kayseri'nin ün lü Feyzioğulları ailesinden A li Galip, İngiliz uşağı Damat Ferit'in emriyle, Mustafa Ke mal'i Sivas valisi Reşit Paşa ya tutuklatmak istemişti. O günlerin CIA sını temsil eden İngiliz ajanı Binbaşı Now le birlikte, Mustafa Kema'e karşı tertipler ve sulkastler düzenlenmeye kalkışmıştı O günlerde başarısızlığa uğra yan bu hainee hareketlere çağrışım yapan olayların Cumhuriyet Türkiyesinde bir kez daha tekrarlanabileceğini Atatürk, herhalde aklının kö şesinden geçirmezdi. 1919'da olmayanlar bugün olabilmek teydi.

1919 GELENEĞİ

Bu baskı ve terör tertiple rine karşı devrimci gençleri destekleyenler Sivas'ın ünlü bir eşraf ailesinden gelen CHP il başkanı Şevket Çubukçu ve Sivas Devrim Ocakları baş kanı emekli albay Kamber Rişvanoğlu'dur. Gençler Şev ket Çubukçunun evinde kal mışlardır. Bunun üzerine Diyarbakır'daki sabotaj te tibinin Sivas'ta tekrarlanabileceğinden endişe ettik lerini söyleyen emniyetçiler CHP il başkanının evine savcılığın silâh ve patlayıcı madde arama kararına daya narak, bir baskında bulun muşlardır. Evde, «Bağımsız lık için İşçi — Köylü — Genç lik — Ordu'nun omuz omuza» ya zılı afişlere, bildirilere, İşçi — Köylü gazetelerine ve Mark Twain'in hikâye kitap larına el koyumuştur.

Bu ortamda, TOS Genel Başkanı Fakir Baykurt'un An karadan müdahalesi ve Sivas lı devrimci öğretmenlerin ka rarlığı karşısında TÖS salo nu, son anda «Bağımsızlık Haftası» için temin edilebil miştir. İlk konuşmacı o lan öğretim üyelerinden Müslim Ozbalkan salonu dol duran Sivaslılara «Barış Gö nüllüleri ve Kültür Emper yalizmi konulu konuşmasını yaparken AP'li zorbalar Komünizmle Mücadele Der neği yöneticileri ve İmam Hatipliler salonun dışında toplanıp uzun süre «Müs lüman Türkiye» di ye bağırmışlardır. Ata türk düşmanı karşı devrim güçlerinin kanlı bir saldırısı, Şevket Çubukçunun doğru dan, konuşmayı izleyen su bayların da dolaylı baskısı so nucunda, polis'in yanı sıra bir bölük jandarma getirile rek engellenmiştir. Ozbal kan'ın «Bağımsız Türkiye» te zahirattaya izlenen konuşma sı ise Şevket Çubukçu'nun alıdırttığı özel güvenlik ted birleri netîcesinde, salona sız mış bulunan tahrikçilerin et kisiz hale getirilmeleri saye sinde tamamlanabilmiştir

Konuşmadan sonra, vali ve emniyetçilerce, bağımsız Tür kiye isteyenlerin can güven liklerinin sağlanması bir ba kıma, Milli Birlikçi, Haydar Tunçkanat'ın ve AÜ Hukuk Fakültesi öğretim üyelerin den Doğu Perinçek'in konuş malarının iptal edilmesi şar tına bağlanmıştır. Böylece, devlet yetkilileri, konuşma sı rasında AP il merkezinde top lanıp, Haydar Tunçkanat'ın konuşmasını karşılarına kim çıkartırsa çıkartısın engelleme kararı alan tutu cu güçlere karşı teslimiyeti kabul etmişlerdir.

Meydanı boş bulunca kar devrimci güçler, başta Komünizmle Mücadele Derne ği başlattıkları terör havası nı sürdürmek amacıyla bir takım yeni tertiplere giriş mişlerdir. Sivaslı zengin iş a damlarına, «Yaşasın Sosyalist Türkiye» diye son bulan ve ya kında «gebereceklerini» haber veren mektupların gönderil mesi olayı böyle bir tertip o larak görülmektedir.

Yeni Ali Galipler karşı CHP il başkanı Şevket Çu bukçu'nun Mustafa Kemal ge leneğine bağlı direnişi ise A tatürk'ün partisinin bugünkü yöneticilerini tedirgin etmiş tir. Olaylar boyunca kendisi ne sürekli olarak Genel Mer kez tarafından «Bağımsız lık Haftası»nın karışmaması tavsiyesinde bulunulmuştur.

DEMİREL MÜTEVELLİLİĞİ İFLÂS ETTİ

Tutucular koalisyonu, son tertiplerinde başarı kasana mamıştır. ODTÜ'nde rektör seçiminin buhran haline ge tirilmesi, hükümet etme bu nalımını gizlemeye yetme miştir. Buna karşılık, direnış boyunca öğrenci — öğretim üyesi dayanışması gelişmiş tir .ODTÜ'nin üniversite yö netmeyi sarı sendikacılarına işbirliği halinde fabrika yö netmek sanan mütevellîlerin öğretim üyeleriyle öğrencile rin istemediği bir rektör seçe meyeceklerini görmüşlerdir.

Öte yandan, Diyarbakırda 15 gencin tevkif edilmesine yol açan sabotaj tertibine de tertipçilerinin dışında pek imanan olmamıştır. Devrimci öğrenci kuruluşlarını anarşi hareketlerinin kaynağı olarak göstermeye tertipleri sonuç ver memiştir. Ei Fetih örgütü de Türkiye'de sabotajlara giriş me iddiasını kesinlikle yalan lamıştır.

KONYA GENÇLİK BİRLİĞİ

Konya'da devrimci genç ler kısa bir süre önce Konya Gençlik Birliğini kurmuşlar dır. Birliğin bağımsızlık ve gerçek demokrasi için eylem lere başlaması üzerine tutucu güçler sindirme hareketlerine girişmişlerdir. Birlik'ten Te rik Duru'nun bildirdiğine gö re «İşçi — Köylü» gazetesi satanlar dövülmek istenmiş, öğretmen boykotu sırasında bildiri dağıtan devrimci genç lere polis tarafından bas kı yapılmış gençler uzun süre nazeretle bekletilmiş lerdir. Selçuk Eğitim Ens titüsünde dönenlenen bir ge cede de gençler Birlik üyele rine saldırmışlardır.

Son olarak ise, Sümerbank Krom — Magnezit fabrikasın dan 6 devrimci işçinin işten atılması üzerine Birlik fara fından bir bildiri yayınlan mış ve fabrika önünde dağı tılmıştır. Fabrika yöneticile rinin daveti üzerine gelen polis gençleri tutuklamıştır. Uzun süre nezarette kalan gençlere baskı yapılmış, dayak atıl mıştır.

Devrimci gençler, herşeye rağmen bağımsızlık ve de mokrasi için sonuna kadar mücadele edeceklerine ant iç mişlerdir.

(Mahkeme kararıyla yayınladığımız tekziptir)

GERÇEKLERİ BİR DAHA TEKRAR EDİYORUZ

Geçen sayımızda, «İki sözde tekzip okudunuz, bunlar yazdıklarımızın doğrulanmasından ibarettir» diyorsunuz.

Tahrif ederek yolsuzluk var dediğiniz Simel'in 1968 yılındaki iletken alım muamelesine ait tahkikatı açıklayan ve belgelere dayanan cevabımızı, sizin doğrultunuzda kaleme alma yacağımıza göre, bir taktik kullandığımız anla şılıyor: «Tekzip, yazdıklarımızı doğruluyor» de mek, suretiyle hakikat öğrenilinceye kadar, te reddüt ve şüphe yaratmakta ısrar etmek istiyor sunuz.

«Biz, İller Bankasınca alınmayan 400 ton çelik — alüminyumun daha yüksek fiyat la Simel Şirketine aldırıldığını yazmıştık, Ba kan bu iddiayı doğruluyor» diyorsunuz. İddianız hakikate uymadığı için sizi doğrulamamız mümkün değildir.

Rabak firmasının taahhüt ettiği Kanada normundaki iletkenden ancak 17 tonunu teslim edebilmesi, bakiyesini, ithal zorlukları dolayı siyle, başka normda verebileceğini bildirmesi sonucunda İller Bankası ihaleyi teshetmiş ve 266.000,— liralık teminatı irat kaydetmiştir .Bu normal ve hukuki bir sonuçtur. Mukavele şart larına riayetsizlikte, teminatın irat kaydedil mesi usul icabıdır..

«Oysa, Şirket malını satmayarak, 266.000. — liralık teminatın irat kaydedilmesine rıza göstermiştir» demektesiniz. Bu pek garip bir iddiadır. «Rabak'ın 200.000. — lira düşük bedel le malını hemen satabileceği» yolundaki iddia nın da, hadiseyle ilgisi olmadığı gibi mesne di de yoktur. Teknik servisin evsaf değişikliğin den mütevellit otuz senelik bir süre içinde meydana gelecek elektrik enerji kaybının bedeli olan 41.000.— liralık tenzilatla alınma teklifini, Banka kabul etmemiş, yukarıda belirt tiğimiz üzere ihaleyi feshetmiştir.

Aradan bir süre geçtikten sonra, İller Ban kası, Simel Şirketine «Biz iletken mubayaa edemedik, sen ihtiyacını piyasadan mubayaa et» demiştir. Simel Şirketi taahhüt ettiği işler için lüzumlu çelik — alüminyum iletkenleri pi yasadan satın almak üzere faaliyete geçmiştir. Bu mubayaa, ilk muamele ile hukuki irtibatı ol mayan yeni bir muameledir. Usul mucibince, iletken İmal eden bütün firmalardan fiyat tek lifi istemiştir. Bu teklifler içinde Rabak firma sından gelen teklif diğerlerinden daha ucuzdur. Gene usul mucibince ucuz olan teklifi ele almak gerekmiştir. Fakat Rabak'ın elin deki iletkenlerin bir kısmı daha önce İller Bankası tarafından reddedildiği için Şirket bu hususu Bankadan sormuştur. Banka mevzuba his iletkenlerin evsafını kontrol ettirdikten son ra kullanılmasında mahzur yoktur, demiştir. Si mel Şirketi, en ucuz teklifi yapan Rabak'tan mubayaa yapmış ve ihtiyacının mütebaki kı mını da daha pahalı teklif yayan diğer firma lardan satın almak zorunda kalmıştır.

Rabak'ın İller Bankasına tekliri 9.40 lira di, sonradan Simel bunu 10.78 liradan, pahalı ya satın almıştır» diye yazıyorsunuz. Rabak' ın İller Bankasına yaptığı ilk teklif ile, Simel'e verdiği teklif arasında bir senelik zaman farkı vardır. Bu süre içinde iletken fiyatlarında yükselme olmuştur. Simel'e en ucuz teklifi Ra bak firması yaptığı ve teknik mahzur da görül mediği için iletkenler alınmıştır. Ucuz teklif yapıldı da ,sonradan pahalıya alındı diye bir id diada bulunmak yanlıştır. Çünkü Simel'in mu bayaa yaptığı tarihte piyasada kilosu 10 lira 78 kuruştan daha ucuz çelik — alüminyum İlet kenleri en ucuz teklif yapan Rabak Şirketin den, sırf İller Bankası daha önce bu Şirketle mukavelesini feshetti diye satın almasaydı, iş te o zaman belediyeler ve hazine 1.382'362.— lira gibi önemli bir zarara girerdi.

Simel Şirketi, çelik — alüminyum İlet kenleri en ucuz teklif yapan Rabak Şirketin den, sırf İller Bankası daha önce bu Şirketle mukavelesini feshetti diye satın almasaydı, iş te o zaman belediyeler ve hazine 1.382'362.— lira gibi önemli bir zarara girerdi.

Hayrettin NAKİBOĞLU
İmar ve İskân Bakanı

Bir AP'li Senatörün açıkladığı yolsuzluk

AP Senatörü Şevket Akyürek, Senato'da yaptığı konuşmada karaborsacıların hima ye gördüğünü ileri sürdü. AP Senatörüne göre, 3—5 ay önce Finlandiya ile 19 milyon dolarlık bir serbest döviz değeri üzerinden kliring anlaşması yapılmıştır. Bu anlaşma içersinde, 45 bin ton kâğıt ithali vardır. Finlandiyalılar istenen evsafta kâğıdı yo

—o—

(Mahkeme kararıyla yayınladığımız tepziptir.)

Diyanet İşleri görevlileri'nin tehlikeli bir ilişkisi yok

Gazetenizin 3 Şubat 1970 tarihli nüshasının 3. sayfa, 4—6. sütunlarında yayınla nan«Diyanet işleri yöneticile rinin tehlikeli dış ilişkileri!» başlıklı yazı yanlıştır.

Şöyleki : Rabıtatül Alem - iül İslâmî Derneği tarafından hiçbir suretle davet edilme dim ve bu dernekle hiçbir iliş kim yoktur. Hac vazifemi ye rine getirdikten sonra Suudî Arabistan Büyükelçimiz Sa yın Necdet Ozmen'in tensibi ve kendileriyle birlikte, Suu di Arabistan Kralı'na bir ne zaket ziyaretinde bulunduk. Bu ziyaretimiz esnasında Baş kan Yardımcısı Sayın Yaşar Tunagür, Suudî Arabistan'da bulunduğu sırada, bana herhan gi bir maksatla yorumlanma sı hilâfı hakikattır.

Diğer taraftan, «BİR BEL GE» ismi altında tercümesini dercettiğiniz yazıyı, aslında mevcut olmayan bir manâ ile takdim etmeniz teessürü. müzü mucip olmuştur.

İşbu tekzibimizin gazetenizin ilk çıkacak nüshasında aynen neşrini rica ederim.

Lütfi DOĞAN
Dinâyet İşleri Başkan V.

Ayağı yorgana göre uzatmak

İnadına yağmurlu bir akşamda 2014 yılına kadar sadece faiz olarak 766 milyon dolar, yaklaşık olarak yedibuçuk milyar lira ödeye cek, toplam borçları, — sadece dış borçlar,— iki milyar 906 milyon dolar, yani yaklaşık ola rak 20 milyar lira olan, zaman açlıktan Doğu Anadoluki, gibi yalnız hayvanların değil, insan ların bile öldüğü, gençlerin bir lokma ekmek için kanlarını ve gözlerini satışa çıkardıkları, hastalıklarını kol gezdiği, işsizlerin sokaklarda yattığı Türkiye Cumhuriyetinin Başkenti Anka rada, ana cadde olan Atatürk Bulvarından aşa ğıya, Kızılaydan Ulusa doğru yürüyün ve Sıh hiyyede durun bir an. Durun ve sol tarafınız daki modern binaya, bu binanın yanına ana lamış, yağmur altında pırıl pırıl parlayan, ge celerin karanlığından daha karanlık, plâkaları nın üstüne yıldızlar kondurulmuş, son model Amerikan arabalarına bir bakın, Yağmur altın da bir uzun sonsuzmuş gibi duran araba kuy ruğu görürsünüz. Yağmur altında, elektirik di reklerinden süzülen neon ışıkları altında bir daha başka, sıkır sıkır görünüş içindedir bu simsiyah, lüks mü lüks otomobiller.

Güneşli bir günde Çankaya'ya, Cumhurbaş kanlığı köşküne doğru çıkın Vali doktor Re sit caddesinden. Ankaranın en mutena sem tidir burası. Cumhurbaşkanlığı köşküne gel meden, — köşk lafı aslında bir tavazu, ne köş kü, Cumhurbaşkanlığı sarayı, demek gerek bu raya, — sağ tarafa, Ankarayı ayaklar altına a lan bir yamacta, ister köşk deyin, ister villa, ne derseniz deyin ama birer eşini daha Türki yede kolay kolay bulamayacağınız binalar gö rürsünüz.

Millî Müdafaa caddesinden Meclise doğru uzanan yolun sağ tarafında yer alan binalar yığınından herhangi birine girin. Hali kaplı ko ridorlardan başınızı uzatacağınız herhangi bir odada karşılaşacağınız lüks ve ihtişam başınızı döndürebilir.

Bütün bu lüks, ihtişam, debdebe, o alyah, son model kuyruklu arabalar, villar falan hep, dışarıya yirmi milyar borçlu, sadece borçları nın faizi 766 milyon dolar tutan Türkiyemizin generallerinin, amirallerinin emrinde ve hizme tindedir.

Diyoocksiniz ki, diyoocaklar ki, bir savaş ta yüzbinlerin, milyonların ölmesi ya da öldür mesi için emir verecek, kumanda verecek ge nerallerimize, komutanlarımıza bu kadarcığı nı da çok mu görüyorsun? Bu kadarcık da mı olmasın? Herhangi bir bankanın genel müdürü, genel müdür ne kelime, ilk okul öğrenimi bile gördüğü şüpheli herhangi bir ihracatçının, itha latçının bir tüccarın, bir fabrikatörün yaşantısı bundan kat ve kat daha şaşaalı değil mi? Bu asil- millet, orduların emrine, emirine bir otomobil bir bina vermiş çok mu?.

Çok alınacak, çok gocunacak, çok kıza cak insan olmasına rağmen cevap verelim: E vet, biz bu lüksü, bu ihtişamı, bu gösterişi çok buluyoruz Yersiz buluyoruz, anlamsız bu luyoruz. Hatta daha öteye zararlı buluyoruz.

Dünyanın geri kalmış ülkeler kervanında, kör topal, bocalayan bir ülkede, bunca lüks, bunca fiyaka, bunca şatafat bize yadırgatıcı geliyor. Tek bir neferine, bir yıllık yiyecek, içe cek, giyecek ve geri kalan her türlü eğitim masrafı, silahlanma masrafı olarak 9281 lira ayırabilen bir ülke de, üçyüz küsür general ve amiralli de çok buluyoruz. Bu general ve ami ralleri her yıl yenilenen lüks binek otomobil lerine binmesini, emirlerine villalar tahsis edil mesini de çok buluyoruz.

Efendim, Amerikada şöyleymiş de Rusya da böyleymiş. Batı Almanya'da bir subaya, sağ lanan imkanlar bile bizde bir generale sağlan mıyor, denebilir. Bize batıyı bunlar. Emirlerin armutlarını toplamasından böyle bir karşılaştır maya girişmek, Türkiye ne Amerikadır, ne de Almanya ya da başka bir ülke.

Bir zamanlar, Çankayada milyonlar ve mil yonlar harcanarak yaptırılan komutan köşkleri ne karşı çıktığımızda, bütün gemi kurmay lıkinci başkanı olan orgeneral, «evet ama de miştî ,evimize bir konuğunuz gelse, oturtacak yer bulamıyoruz, Yunanistanda bile komutan lara böylesinden çok daha fazla imkanlar sağ lanmıştır.»

Zihniyet bu olunca, söylenecek bir söz yoktu ama gene de bir sohbette olduğumuz için lafımız esirgememiş, «Güney Amerika da, yarı sömürgelerde satın alınmak istenen lere daha başka imkanlar da tanınıyor, bunla rı da ister misiniz?» diye sormuştuk.

Şimdi lafı toparlayalım ve kesin inancı mızı söyleyelim, NATO'ya girmekti. NATO'dan çıkmaktı, esnek strateljidi, hayır esnek değil di de bilmem neydi Amerikanın atom şemsi yesiydi gibi laflar, lef olmaktan öteye bir an lam taşımamaktadır.

Türk ordusunun generali, altına çeklise bile, son model, lüksün lüksü otomobili bir ke ara itmelidir. Elbette ki, bir general, bir ami ral, elinde file çarşıda pazarda alışverişe çık mayacak, gecekonduda oturmayacak ve işi ge rektirdiğinde herkes gibi otobüs ya da dol muş kuyruğunda sıra bekleyemeyecektir. Ama, Türkiye şartlarında bir ülkede, generalinden e rine kadar her askeri görevinin bineblleceği ve kinanmayacağı bir tek taşıt vardır. Cip.. Bu nun ötesinde harşey lükstür. Bu bir. Savunma giderleri için 1950 de yüzde 30,1970 bütçesin de ise yüzde 16.5 olan pay, mutlaka ve mutla ka düşürülmelidir. Bu düşürülmede, askeri vu rucu gücün çoğaltılması, ama yarım milyon fuk orduyu yerine, çevik küçük fakat vuruş gücü büyük birlikler teşkiline gidilmelidir iki.. Koc koca bir millî kurtuluş savaşını topu tobu bes general ve bir avuç subayla yapmış Türkiyede, üçyüz küsür generalli, bir düzineden fazla orge neralli, generallerinin bir kısmına komuta ede cağı birlik bulunmayıp da masa başına bağ lanmış bir komutanlar ordusu yaratmaktan vaz geçmek gerekmektedir bu da üç..

Türkiye de her hareketin öncüsü ol muş Türk Silahlı Kuvvetleri, bu konuda da ön cülük yapma bilincine erişirse, belki çok da ha fazla ayağını yorganına göre uzatmanın he vasındaki sivil kadrolar da biraz yola gelir. Yoksa özüm özüme beka beka karardıkça daha çok ah vah eder ve yerinizde sayarız.

ilhami soy...

Vatandaştan, sayın Cumhurbaşkanına açık mektup

Sayın Cumhurbaşkanı,

Bir vatandaş olarak size bu mektubu ,iyi bir vatandaşın her mesleğin en iyisi kadar ge çerli olması gerektiğine inanarak yazdım. İnan dım ve inanıyorum ki bu geçerliliğin anahtarı, ülkemi ve tüm vatandaşlarını kapsayan ana ko nullar ve koşullar üzerinde bilinçli olmaktır.

Devrim Gazetesinin 20 Ocak 1970 tarihli nüshasında Sayın Talât Turnan'ın katınıza yaz dığı açık mektubu büyük bir dikkatle okudum. ve gördüm ki anlatılanlar bilincimin dışında ve fakat toplumsal kaynaşmanın tam göbeğindedir. Yirmibirinci Yüzyıla girerken insanoğlunun u zay ötesi bilincine sahip olduğu düşünüldüğün de, ülkemi temsil eden sizin, adı geçen yazıda belirtilen hadiseler yönünce tarafımdan anla şılmaması ve ben vatandaşın bu yönde bilinç lenmemiş olması ancak gafletle ifade edilebi lir.

İçinde bulunduğum gafletin vatandaşlık açısından giderilebilmesi ve şahsımızla ilgili fikirlerin açığa çıkabilmesi için aşağıda ifade edilen konuların eleştirilmesi ,açık ve seçik olarak ortaya konması gerekildir.

Sayın Turhan yazısının «Türkiye Amerikalı larındır» başlı kısmında, günün Genel Kurmay Başkanı Rüstü Erdelhun'un İzmir'deki SIX ATAF Karargâhında yapılan bir toplantıda Amerikalı generallere «bu memleket bizim değil sizin dir.» dediğini ifade etmektedir. Devrin Genel Kurmay İkinci Başkanı olarak siz bu ifadeyi paylaşmış mıydınız? Sayın Turhan'ın «bağımsız lığımıza gölge düşürdüğü artık belirgindir» şek linde ifade ettiği ikili anlaşmalar hakkında o- gün ne düşünmüştünüz; bugün devrin Cumhur başkanı olarak ne düşünürsünüz?.

Sayın Turhan «27 Mayıs'ı kendi deyiminiz de, Fırsatı bir daha kaçırmam, hisiyatı içinde karşıladığımız bilinüyor» demektedir. Kaçırma mak istediğiniz ifade edilen «Fırsat» ne idi? Toplumsal açıdan fırsat nasıl kullanılmıştır?.

Sayın Turhan K.K.K. olarak altında imza nız bulunan ve o günkü K. Kuvvetlerinin duru munu eleştiren emirlerinizi hatırlatarak verilen emrin niteliğinden dolayı sizi «en ilericiden da ha ileride ve solda» buluyor. K. Kuvvetlerinin o günkü durumunu eleştirmenizi zorunlu kılan nedenler bugün ortadan kalkmış mıdır? Eğer kalkmamışsa, bugün daha sorumlu bir mevkide olmanız nedeniyle yaptığınız eleştiriler neler dir? Yazar sizi o günlerde en ilericiden daha ilerlerde ve solda bulurken bugün sizin de giriştiğinizi mi ifade etmek istemiştir?.

Sayın Turhan, Silahlı Kuvvetler Birliği Başkanlığına evet demenize ve şeref sözünüze değinirken, CHP ileri gelenlerinin SKB'nin böl mek için giriştikleri kirdırma tertiplerine değil olmadığınızı hatırlatıyor. SKP Başkanlığına o gün niçin, hangi nedenlerle evet demiştiniz? Verilen şeref sözünün kapsamı ne idi? SKP'nin şeref sözü ile bağlı başkanı durumunda iken, şeref sözü ile bağlı bulunduğunuz Birliğin o günlerde karşısında bulunduğunu zannettiğim politikacılar tarafından bölünmesine hangi nedenlerle tarafsız kaldınız?.

Sayın Turhan'ın ifade ettiği gibi «30 Ağustos 1961 günü saat 15.00'de Sayın İnönü ile yaptığınız gizli görüşmeyi SKB görüşme bilidir meniz..» İnönü'ye rağmen S.K.B, ile birlik oldu ğunuza mi işaret etmekteydi? O gün niçin Sa yın İnönü'ye karşı idiniz? Eğer karşı idiyseniz, sizi o gün Sayın İnönü'ye karşı tutan nedenler bugün değişmiş midir?.

Yazarın ildâlarına göre «Çankaya Protokolu» siyasi partı liderlerine sizin tarafınızdan dikte edilmiş, siyasi aftın gerçekleşmesi ise sizin Cumhurbaşkanlığınız devresinde gerçekleşmiştir. Aradan geçen kısa birkaç sene için de görüşlerinizin değişmesi nasıl izah edilebi lir?.

Sayın Turhan, «Silahlı Kuvvetler birliğinden üç üye, size Devlet Başkanlığını teklif et tiğinde kendil yeğlerinden ve kabakten bahset miştiniz» demektedir. Kullanılan deyimler sa yın yazar tarafından doğru ifade edilmiş ise, ve rilen cevaptaki küçümseme teklifin kapsamın daki mevkie mi yönelmiştir?.

Sayın Cumhurbaşkanı,

Görüleceği üzere, vatandaş olarak beni düşündüren pek çok soru var ortada. Bugüne dek cevapları sizce verilmiyen bu sorunların cevaplandırılması, Sayın Turhan'ın «çelişme i- çinde bulunmakta ısrar ediyorsunuz» görüşü nün ne kadar doğru olup, olmadığı hakkında ortaya koyacak. «...Ister — istemez karşı dev rimci safları teşvik eder durıma düşüyorsu nuz» gibi bir anlamda suçlamaları da en geçer li, sizin ağzınızdan açıklığa kavuşturacaktır.

İyi bir vatandaş olabilmenin bilincine var mak üzere size bu mektubu yazdığımı ifade et miştim. Ancak, mektubumun kapsamını bunun dışında anlamağa çalışanlar ve hatta zorluyan lar çıkabilecek, Anayasal Fikir Özgürlüğünün veri sınırlarını daraltarak yazılan ve söylenen leri suç görmeğe alıştırılmış bir takım kişiler bir takım davranışlara girebilecekleridir. Ziyanı yok. Ben ve siz söylenenı, anlatılanı anlayıp rasyonel fikir yüzeyinde kalabildikten sonra, di şerleri de bir gün bu yüzeye ulaşacaktır.

Saygılarımla
Atillâ Koryürek

EL FETİH YALANLADI

Emniyetçilerimiz ile İs tihbaratçılarımızın, El Fe tih'in Türkiye'de sabotaj lara giriştiğini yayması üzerine, El Fetih örgütü bunu yalanlamıştır BBC. yalanlamayı su sözlerle dünya kamuoyuna duyur muştur: «Filistin gerilla örgütü El Fetih, Türkiye' deki İsrail ve Amerikan tesislerine karşı sabotaj da bulunmaları için genç leri eğittiğine dair Türk Hükümetinin iddialarını reddetmiştir .

El Fetih adına açıklama da bulunan bir sözcü, bu iddiaların doğru olmadığı nı belirtmiş, sâdece bir kaç Türk vatandaşının El Fetih içinde mücadele et mekte olduklarını söyle miştir.»

PARLAMENTOCULUK!.

Senato'da Bütçe konuşmaları sırasında hatipleri din lerken, CHP Kars Senatörü Mehmet Hazer sıkıntıdan bu naldı ve sıkıntısını «ilci demokrasi»nin politikacılarını hic vederek gidermiştir:

Lâf, lâf, yine lâf...
Kürsüde hatipler,
Sıralarda memurlar saf saf:
Bizim yerler boş, onlarınki de öyle..ğ.
Hatipler, dedim ki, dedi ki,
Eski program, plan bir ve lâ..
Üzülme sayın vatandaş,
Bugün olmayan işin, olur yarın belki..
Bak, dinle ne diyor konuşmacı:
«Artıyor milli gelir, düşse de kalkınma hızı»
Sözlerin çoğu acı, tatlıdır azı:
Bir kısmı da karanlık, içi boş..
Gecekondu, tavansız konut,
Bazıları da havadan sudan,
Bazıları ise yağmur altında duş..
Saygılar, selâmlar...
Bu lâflan ancak politikacılar anlar.

POLİTİKA KULİSİ

(Başı S. 1'de)

şine göre, Demirel'in müda helesiyle ortalık yatıştırılmış tır. Bakalım Ankara Emni- yet müdürü bir daha «Işık Kulübü» nü basacak mı?.

DEMİREL'İN MİZACI.

AP Senato Grubunda Ciz relioğlu, Demirel'in edindiği yeni huyları açıkladı. Bunla rın başında, çok konuşma hastalığı gelmekteymiş. Ka palı toplantıda Cizrelioğlu, bu hastalığı şöyle açıkladı: «Başbakan her fırsatta, hat ta bazen fırsatı kendi yara tarak kürsüye çıkar, kendi kendini yorumcaya kadar ko nuştu. Her ne kadar bazen, konuşmayı çok sevdiğim için değil, konuşmak icap ettiği için çıkıp konuşuyorum, di yorsa da, öyle zannediyorum ki, bidayette belki böyleydi ama bir müddetten beri ko nuşmayı sever hâle geldiği için sık sık söz almakta ve bazen aynı mevzuda defalar ca kürsüye çıkıp konuşmak tadır.»

Demirel, bakanların konuş masından tatmin olmayınca, onların izzeti nefsinin kırıl masına aldırmadan, kürsüye fırlayıp aynı kanuyu bir de kendisi anlatmaktaymış.

Demirel'in ikinci bir hasta lığı, çok kesin sözlerle «ola caktır» dediğine, biraz sonra aynı kesinlikle «olmayacak tır» demesiymiş. Cizrelioğlu, bu tutumu şöyle açıklıyor : «Konuşmalarında kesin bir lisan kullanır, bu da çok ke teler bazı tuhaf durumların meydana gelmesine sebep o lur. Meselâ, Meclis Grubunda «Bu iş mutlaka olacaktır» der, o iş olur. Senato kanadı na gelir, bu kere Senato gru bunda o işin mutlaka olma sı lâzım geldiği kat'i beyanın da bulunur, grupları da, ken dini de zor bir duruma sokar. Bir mesele hakkında ilgili bakan bir tasarrufta bulunur, hemen akabinde Başbakan, aynı meselede tamamen ak sine bir tasarrufta bulunu muşlük duruma sokar.»

Teferruat işlerine boğulup temel görevlerini ihmal e- den Demirel'in Cizrelioğlu' na göre, sinirleri de çok bo zulmuş : «Evvelce çok tak dir edilen soğukkanlılık, mü samaha ve toleransını artık tamamen kaybetmiş gibidir. Tenkitlere eskiden olduğu gi bi tahamül edememekte, ta mamen asabileşmektedir.»

Cizrelioğlu, ayrıca, Demi- rel'in Anayasay'la getirilen bütün müesseseleri karşısı na aldığını, yalnızca Büyük Paşalar'la geçinmeye aşırı önem verdiğini ileri sürdü. Cizrelioğlu, «Bütün ilgi ve hassasiyeti orduyadır» dedi. Ne var ki, Gençliği, Univer siteyi, Danıştayı, Yargıtayı vb. karşına alıp Büyük Paşa lar'la çok iyi ilişkiler kurmak yeterli midir? Bayar ve Men deres de, Erdehun'lar ve bir DP milletvekili hanımla evli olmasından dolayı «enişte» denilen Salih Coşkun'larla çok sıkı ilişkiler içindeydi- ler.

TURAL SOLA KAYIYOR«.

Yakınlarından duyduğu- muza göre, emeklilik günle rinde okumaya ve düşünme ye daha çok vakit ayırabilen Cemal Tural'ın fikirlerinde önemli gelişme olmuş. Özel likle «Türkiye'nin Düzeni» kitabı, eski Genelkurmay Başkanını hayli etkilemiş. Tural, «Kurtuluş solda, sol milliyetçilikte» diyormuş.

Öte yandan 1963'te 1500' den fazla Harbiyeliyi okul- dan uzaklaştıran Tural'ın Meclis'te Suna Tural'ın se siyle, bildiri yayınlayan su bayların 5 yıl hapisle cezalan dırılmak istenmesine şiddet le karşı çıkması da, önemli bir gelişme sayılıyor.

ORMAN BAKANININ ŞİRKETİ!.

Samsun'da, çıkan 5 Şubat 1970 tarihli Yenises gazetesi, «milletvekili seçimlerinden sonra kurulan ve resmî or tağı Samsun Milletvekili ve Orman Bakanı Hüseyin Ozap' ın yakını Meliha Ozalp ile AP İlçe Başkanı Arif İstifer' in kurduğu 20 bin lira serma yeli «Ozfer Şirketi» nden söz ediyor. Samsun Ticaret Oda sında 7600 sicil numarasıyla kayıtlı şirket, 20 bin liralık mahalle bakkalı sermayesiy le. «ithalât, ihracat ve bilu mum ticaret işleriyle» uğra şacakmış. Şirketin ortağı Meliha Hanım, Bakan Özalp' ın karısı imiş. «Ulkü» adıyla bilinen Bakan hanımının nü fus kütüğündeki adı Melihа imiş. Olayı öğrenen Samsun Milletvekili Bahattin Uzunoğlu, Yenises'in sözleriyle «Ozfer Şirketinin nüfuz- suiis timalini andıran faliyetleri- nc» engel olmuş.

Bakan Özalp ise, «şirketi bakanlığımdan önce kurdum, bakan olunca feshettim» de mekdir. Ama bu sözler dahi, politikacı Özalp'in 20 bin li ra sermaye ile ithalât, ihra cat ve bilumum ticaret... işleri çevirmeye kalkışması nın ne anlama geldiği gerçe ğini değiştirmemektedir.

Öte yandan Samsun Bele diye Başkanı Kemal Vehbi Gül, AP Merkez Haysiyet Divanına «gönderdiği cevabın da, partiden atılmak isten mesinin nedeni olarak Ozfer Şirketini göstermekte ve şöyle demektedir : «Ozfer Şirketin'in sahipleri elbette ki bizi sevmiyeceklerdir.» Samsun Belediye Başkanı, partiden ihracından sonra yayınladığı bildiride de bu iddiayı tekrarlamaktadır: «Ba kan olduktan sonra alelace le AP Samsun Merkez İlçe Başkanı Arif İstifer ile 20 bin liralık ithalât, ihracat ve taahhüt şirketi kuran Or man Bakanı Hüseyin Ozalp' in, Ozalp — Istifer soyadla rının ilk ve son hecesi alına rak kurulmuş olan Özfer şir ketine karşı çıktığımız ve engel olduğumuz için ihraç edilmiş bulunmaktayım.»

DEMİREL'İN EV ÖDEVİ!.

Dış politika, Nato ve ikili anlaşmalar konusundaki çalışmalarıyla tanınan Ulus Başyazarı Doç. Dr. Halûk Ulman, Topaloğlu ve Çağlayan gil tarafından Parlâmentoda ve Demirel tarafından da ba sın toplantısında kıraat e- dilen metin için «Çok kötü hazırlanmış bir ev ödevi» di yor. Hariciyece hazırlanmışa benzeyen bu metinle ilgili o larak Ulman'ın Demirel'e tav siyesi şu: «Demirel, haydi kendisi bu işlerden anlamaz diyelim, ama anlayanların öğüdünü dinleyip, bu kötü ödevi hazırlayanların kulağı nı iyice çekmeli.»

DEMİREL'E ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ.

Demirel'in «Düzen değişik liği isteyen Atatürkçü ola maz» sözü, CHP Bütçe sözcü sü Kemal Satır'ı da kızdırmış. Satır konuşmasında, Demirel'e uzun bir Atatürk çülük dersi verdi ve Atatürk çülüğü şöyle tanımladı : «Mustafa Kemal, durdurul maşı mümkün olmayan, sü rüp gidecek olan ve daima kendini aşan bir devrim sü recidir, yürüyen bir ıslahat çılık değil, koşan bir inkılâp çılıktır.»

BİT HİKÂYESİ

Bit için Diyânet İşlerinden «fetva» isteyen Kavukçuoğlu'nun avukatı Remzi Çayba şı'dan şu mektubu aldık:

Derginizin 3,2,1970 tarihin de çıkan sayısında Yarar Tu ngür'ün yeni marifetleri üzerine bilgi vermek için ya yımlanan ve Diyânet İşleri nin ihramda bit öldürülmiye ceğine dair olan yazı üzerine bu yazı ile İhsan Kavukçuoğ lu'nun ilgili bulunduğunu ağ rendik. İhsan Kavukçuoğlu benim müvekkilimdir. Bu yazıdan dolayı kendisinin e- vine bir kadın tarafından te lefon edilerek hakaret edil diğini, çok müteessir olduğu nu, savcıya baş vurduğunu bana anlattı. Ben de teşvik ettim, Kanaatim odur ki sos yalist eğilimlere demokratik anlayışlıdırlar ve şahsiyete tecavüz etmezler. İhsan Kavukçuoğlu'na yapılan tecavü zün, mumaileyh gibi dindar ları, Devrim gibi dergilere ve onun sosyal çevresine kar şı kışkırtmak ve Türk Toplu munu karıştırmak isteyen CIA ajanları tarafından ya pılmış olması muhakkaktır. Derginize yapılan bu sinsi düşmanlığı haber vermek, okuyuculuk borcumdur. Ka munun bu noktada aydınla tılmasını gönlümce çok iste diğimi ilave etmek isterim.

KÖY ENSTİTÜLERİ TARTIŞMASI.

İnönü'nün Köy Enstitüle ri ile ilgili iki açıklaması üzerine, Falih Rıfkı Atay şu ları söylüyor: «Aaa... İnönü şimdi de Hasan Âlî Yücel Köy Enstitü lerini açtığı zaman önce kar şısına Eskişehir Milletvekili Emin Sazak gibi köylüleri köle gibi kullanan ve onların uyanmasından korkan top rak ağaları çıktı.

Sonra Şemsettin Sirer gibi sakçı, Türk Ocağı milliyetçi si, yarı devrimci Halk Parti liler ağaları tâkip etti.

Dedikodu parti içinde idi. Partide devrimci olmayanlar çoktu. Bunlar İsmet İnönü' yü avlayarak, ona Hasan Âli'yi de, Tonguç'u da feda ettirdiler.»

«Hasan Âli Yücel bütün hikâyesinî yazacaktı. Başına da Bayar — Menderes kâbu su var, çarnaçar İnönü'yü tutmalıyız, diye engel olanlar dan biri benim. Biri de rah metli Mümtaz Okmen!»

Öğretmen Vehbi Cem Aşkın ise, Enstitülerin akıbeti ni şöyle açıklıyor : «Sığırtmaç Ali'nin oğlu köyde ağa nın veya sözü dinlenen bir hatırımın başına âmir gibi dikiliyordu. Bundan çok bi zar olan köylüler (Tabii ki, oy babası olan nüfuzlu köy lüler — Devrim), 1946 seçi minde Halk Partisine bu be lâyı başlarına getirdikleri i- çin oy vermediler.» CHP de bunun üzerine Şemsettin Si rer eliyle hareketle geçmiş...

HACI ALİ DURAĞI

Üniversite öğrencileriyle kıyasıya bir paso savaşına girişmiş olan Ankara Belediyesi, Cebeci — Bahçelievler hattında Hacı Ali Demirel'e ait özel okulların tam karşısına yeni bir oto büs durağı açmıştır. Başka rılı ve açıkgöz iş adamı Ha ci'ya her yıl milyonlar kazandıran öğrencilere bir kolaylık olmak üzere açıldığı sanılan bu yeni durak, bir birinden normal uzaklıkta bulunan Maltepe ve Banka Evleri durakları arasına düşmektedir ve özellikle Malte pe durağıyla arasında elli metreden az mesafe vardır. Oysa, örneğin Makina ve Kimya Endüstrisi Kurumunda çalışan memurlarla işçiler işlerine gidebilmek i- çin ya Fen Fakültesi ya da Tandoğan Meydanı durakla rında inmek zorunda kal mak ve karda — kışta yüzlerce metre yürümektedirler.

ALTMIŞ YIL ÖNCE BUGÜNKÜ ANADOLU MAARİF

Her yerde olduğu gibi maarif burada da hiç sayılabilir; okulların varlığıyle yokluğu birdir. Zaten okullar ne kadar çok olursa olsun, onları yönetecek öğretmenler bulunmadıktan sonra ne fayda elde edilebilir? Zeki, cin gibi çocukların sokaklar da başıboş dolaştığını, her şeyi öğrenmek isteyen hırslı, meraklı gözlerinin her zaman boş, verimsiz görüntülerle söndüğünü görüp de üzülmemek elde değil. (s. 37 — 38)

KİTAP PAHALI, ÖĞRETMEN YOK.

Bu yıl okullar açıldı. Binlerce yıldır okuyan bir ulusun çocukları okumak için bir okul var; tavanı çökmüş, duvarları bir yana eğilmiş, havasız tutubetli, pis bir bina ki ahır diye kullanılmakta tereddüt edilir. Burası bir yana gidip gelen yetmiş kadar küçük çocuğun, yarım hazırlayacak, geleceği idare edecek yavrucakların hâlâ şöyle bir düşünülsün. İçinde bir an oturmak bile uygun olmayan böyle bir yere ana babanın evlâtlarını nasıl olup da gönderdikleri ne kadar şaşılası bir şeyse, hükümetin başındaki zatın bu hâl dikkatini, yurtseverliği ni uyarmaması daha çok şaşılmaya değer. Oysa daha ötede bir ilkokul binası var ki yarısının boş olduğu söyleniyor. Yavrucakların o bataklığa nedense buraya aktarılmaları pek kolayken bu konuda tenbellik edilmesi bu şaşkınlığı daha da arttırıyor. (...) Anadolu'da okul yok, gereken hüküm et yok. Ahalideki erdeme dayanarak makine dönmeğe çalışıyor, fakat görülüyor ki her saat kuvvetinden kaybetmektedir. Ahali zavallı ve perişan, nereye gittiğinden habersiz. Cahilliğin pençesinin ağırlığı altında eziliyor, ağır bir uyku uyuyor. (s. 22 — 24)

ULUSUN KÖKÜ KÖYDE

İnsan, erdemle yoğrulmuş bu sade adamların hayatlarına karışarak yakından ilişki kurunca onların manevi varlıklarını süsleyen meziyetleri, gönül yüceliğini, sağduyu ve insanlığı daha iyi anlıyor ve bu kibarlığa karşı hayran kalıyor. Bunların bugün sâfiliğini koruyan o yaşayışları geliştirilirse, şimdi sefalet ve cahillik yuvası olan bu köylerden yüce bir insanlık topluluğu; duvarları çarpılmış, damları çokluk la kiremitten yoksun, içleri rında pek acı zorluklar do layısıyle oturulan o havasız, güneşsiz kutübeciklerden yek büyük, iyi dilekli insan ların çıkacağına şüphe edil memelidir. Bu ulusun kökü aslı böyle değerli bir unsu ra dayandıkça gelecekten korkmak yersiz olur. Ancak bunu sağlayacak, geleceği kurtuluş noktasına doğru götürecek olan maarifte. Bunun için aynı düşünceyi tekrarlamakta tereddüt etmeyerek, «maarif, maarif...» derim! (s. 16)

S O N

Derleyen ve Sadeleştiren :

cevdet kudret

bu adamlar parayı bir yük bir angarya gibi veriyorlar dı. Kaymakam birkaç saat uğraştıktan sonra galiba 300 kuruş kadar bir para toplayabildi ve öğretmenler arasında bölüştürdü. Daha önce öğretmenlerin aylıklarını verilmiyormuş, hattâ Nallıhan'da on beş gün kadar kaymakamlık eden Yalvaç eski kaymakamına okullardan söz edilince, «Aman, bu rada da mı okullar? Ben onlardan bıktım, usandım!» demiş. Fakat iki ay önce gelen kaymakam Ahmet Cevdet Bey durmak istemiyor, uğraşarak, çarpışarak öğretmenlerin aylıklarını ödüyor. Mânen ölü olan bu insanların maarifle uyandırmak için elinden geldiği kadar çalışıyor. (142 — 143)

SINIFLAR KALABALIK

Binanın alt katı ilkokul. İki öğretmenin yönetimi altında yüzü aşkın öğrenci var. Fakat sağlık kurallarına hiç uyulmuyor. Bir küçük odaya elliden çok yavrucakları doldurmuşlar. Kapıdan girerken pis bir hava, ağır bir koku yayılıyor ki dayanmak olanağı yok. Bu na öğretmenler dikkat etmeli çocukların sağlığına özen göstermelidirler.(...) Kız okulunun hali daha perişan. Kızlarını okula gönderen çoğu kitapsız gelip gidiyorlar. Ta bii başka sebepler de olacak ki, bir şey öğrenememişler. Sağlık, saf hava okulun dışındadır. (s. 166 — 167)

KÖYLÜLER, OKUL İSTİYOR

Mutasarrıf hocasızlıktan, okullar için öğretmen bulunamamasından yakınıyor. Teşvik edilirse civar köyler de hükümete yük olmaksızın okullar kurmak kabil olduğunu, hattâ Payas bucağının kimi köylerinde okullar açıldığını ve köylülerin öğretmenlere üçer yüz kuruş aylık vermeyi üzerlerine aldıklarını, fakat ne yazık ki hiç bir yerde öğretmen bulunmadığını söylüyor. Köylüler, «Her şeyimiz hazırdır, aylığını da vereceğiz, bize yalnız hoca gönderin» diye hükûmete başvuruyorlar. Hükûmet ise bu haklı müracaata, yardım isteğine karşı hiçbir şey yapamıyor. Çünkü öğretmen yok. 300 kuruş gibi küçük bir aylığa karşılık köylülerin çocukla

CAHİLLİĞİN PENÇESİ ALTINDA.

Burada küçük çocuklar için bir okul var; tavanı çök rını okutmak, köylerde otur mak zahmetine katlanacak fedakâr, yurtsever adamlar yok. (s. 233)

PROFESYONEL PROFESÖR BİLİRKİŞİLER !

21 Kasım 1967'de, Yüksek Öğretmen Okulu Öğrencileri Fikir Kulübü'nün kuruluş bildirisinde, «Sömürgenlere karşı ilk kurtuluş savaşını vermiş olan bir ulusun çocuklarıyız. Fakat ulusumuz bugün yeniden sömürgenlerin kucağına düşürülmüştür. Mutlu bir azınlık ve bunların dış ortakları yararına bağımsızlığımız satılmıştır. Onursuz ve uydu bir ulus gibi tanıtmışlardır bizi. Eğitim — öğretim çarkı mutlu bir azınlığın yararına işletilmekte, onların siyasî görüşleri, ekonomik öğretileri değişmez gibi çeklermiş gibi sunulmaktadır. Öğrenciler, bu oyuna gelme yen halktan yana öğretmenler Doğu'ya sürülmekte, Bakanlık emrine alınmakta, mesleğinden edildiği söylenmekte ve gençler, toplumcu bir savaşa, sömürgenlerin içerdeki ortaklarına karşı savaşa davet edilmektedirler.»

«Yazıda yukarıda özetlendiği gibi Türkiye'nin mutlu bir azınlığın ve bunların dış ortaklarının yararına olarak bağımsızlığın satıldığı ifade edilmektedir. Bu bağımsızlığı sağlanlar aynı zamanda eğitim — öğretim çarkını mutlu bir azınlık yararına işletmekte, halktan yana öğretmenleri Doğu'ya sürmekte, bakanlık emrine almaktadırlar. Böyle ce Türkiye'nin bağımsızlığını, mutlu azınlık ve dış ortaklar yararına satanların Türkiye'yi idare edenler olduğu anlaşılmaktadır. Zira aynı bağımsızlığı satanların öğretmenlerin üzerinde, haksız görülen yani onları Doğu'ya süren bir güç olduğu anlaşılmaktadır. Bu idare edici gücün ise, başta hükümet olmak üzere Türkiye'yi idare edenlerden ibaret bulunduğu muhakkaktır. Zira Türkiye'yi satanlarla öğretmenleri nakledenlerin aynı güce mensup bulundukları açıkça ifade edilmektedir. Bu itibarla yazı, hükûmetin ve bakanlıkların şahsiyeti maneviyelerini tahkir edici ve 159. maddeyi ihlâl edici nitelikte dir. Zira idare edici güçlerin başında gelen hükûmet bu yazı ile zümre menfaatleri için Türkiye'nin bağımsızlığını satan bir teşekkül olarak nite lendirilmiş olmaktadır.»

26.1.1968 tarihli bilirkişi raporunda Cemiyetler Kanunu'nun 13. maddesi dışında, mevzuatımıza göre suç unsurları taşımadığı söylenen sözler, bu defa, Türk Ceza Kanunu'nun 159. maddesine aykırı görülmüştür. Bu rapora Prof. Ilhan Akın'ın yanısıra imza basan diğer iki Ordinaryüs Profesör Recai G. Okandan ve Sulhi Dönmezerdir. 26.1.1968'de «devletin ve hükümetin siyasî nitelikteki tasarrufları hakkında mültalâa beyan edici» sayılan sözler, üç ay sonra, 22.IV.1968'de «hükümetin ve bakanlıkların şahsiyetli maneviyelerini tahkir edici» olmuştur.

Bu rapora dayanılarak İstanbul 6. Ağır Ceza Mahkemesi'nde 969/31 sayılı dosya ile açılmış olan dâvâ ise hâlen devam etmektedir.

Türk Dili dergisinin Şubat sayısında Sayın Tahsin Saraç Devrim'in 9 uncu sayısında çıkan Şeyh Bedreddin oyunu hakkındaki yazımızı eleştiriyor ve yazıyı imzasız bulduğu için fazla saldırgan bir tutumu var. Yazı tarafımdan hazırlanmıştır., fakat imzalı çıkıp çıkmamasının önemi yoktur, şöyle ki :

1) Devrimdeki yazının imzasız çıkması teknik nedenlere dayanır, Nitekim imza tekrarını önlemek için bazı yazıların imzasız çıktığı görülecektir. Bu yazılardan herşeyden önce Devrim kadrosu olarak sorumluyuz. Kaldı ki, iddianın tersine, Devrim'de çıkan eleştiriler kişisel hırslarla değil, en azından yazı işleri kadrosunda derinlemesine tartışılarak çıkar. Şeyh Bedreddin üzerinde önemle durdum. Gece yarılarına kadar, oyun provalarına girdim, ilgili literatürü inceledim yazarla rejisör le tartıştım, yazıdaki fikirler onlarda şekillendi. İmzasız yazarın, gala gecesinde oyun seyredip ahkâm kesmediğim için kimsenin betisine gitmedi. Devrim, Kültür sayfasını, sanatın dallarına tüneyen uçuz popülist, antikemalist akımlara karşı savaşa açmıştır, Tiyatro eleştirilerimin gayesi budur. Yazarın ve rejinin siyasal tutumunu ön plânda ele almaktayım. Oysanamış, dekor v. b. gibi öğelerin üstünde sanat değerlerin de olduğu gibi uzunlamasına durmuyorum. Şeyh Bedrettin de romantik halkçı tutumu ve yanlış siyasal hedefi dolayısiyle eleştirildi. Yoksa Devlet Tiyatrolarının cilâsını aradığımız için değil. Devlet Tiyatrolarının cilâlı dekorları ardındaki sahtekârlıkları çok evvelden şiddetle eleştirenler deniz. Bu konudaki tutumu muz açıktır. O şatafatlı dekorlara biz değil ama, ne yazık ki, Türk Dili'nin eleştirileri çok aldanmıştır. Türk Dili olanaklarının bu gerici kuruma karşı savaşmakta kullanma

SAHNE

BİR ELEŞTİRİYE CEVAP

İlber Ortaylı

mıştır. Kaldı ki kraldan fazla kralcı olmayalım. Şeyh Bedrettin yazarının teknik başa tılarını belirttik. Yazarın sı yasal tutumu eleştirilmiştir.

2) Sayın Tahsin Saraç'ın kendisinden beklemediğimiz bir haksızlığı da şudur; Bedrettin için «Bütün doğuyu gezen, en seçkin öğretmenler ders gören, eski ve orta çağ doğu dünyasının toplum sal hareket ve düşüncelerini benimseyen» diye yazdım ama «ortaçağ kalıntısı, feodalite artığı» gibi bir deyim kul landığımı hatırlamıyorum.

Bu sözün zaman ve yer ola rak mantıksızlığı açıktır. Lütfen yazdığım şeyleri eleştiri nizi Metne kendi muhayyile nizden eklemeler yapıp, mu hayyel sözleri eleştirmeyin, Bedrettin'in düşünür kişiliği ni belirttik, zaman ve eylem olarak tersliğini ortaya koyduk sonra Marks'tan evvelki her hareket ütopik değildir sayın Tahsin Saraçı Bedrettin vari hareketler terstir, dayanıdıkları düşünce ise ütopik tir. Ortaçağda kökünü kazıyıp ninin yıkılıp feodalitenin kurulması, sonraları onunda yıkılıp kapitalist düzenin gelmesi hep Marks'tan evvelki devrimci toplumsal hareketler dır ve doğru hareketlerdir. Biz Bedrettin'i «Feodalite artığı» olarak görmüyoruz ama, Orhan Asena gibi sizin de ilk Osmanlıları feodalite artığı olarak gördüğünüz anlaşılmıyor. Feodalite bugün kokuşmuş olmasıyle, 1789'da gericidir ama o devirde ilericidir. Devlet insan arasındaki ilişkide Bedrettin'in dediği gibi değildir.

1789'da birey bireyliğine artık sahipti, fakat bu Avrupa feodalitesinin Ondördüncü yüzyıldan beri çözülmeye başlamasından ileri geliyor. Tipik feodalitede bireyin Bedrettin'le Sultan Mehmet dialogundakine benzer bir yanı yoktur ve henüz altın çağını yaşayan feodalite de bu yüzden sorumlu değildir. Burda yapılan açıkça plâtonik bir

halkçılıktır. Nâzım Hikmet için tarihî gerçeği değiştirir, demiyoruz. «Bir düşünürün etrafında mit yaratır» diyoruz. Bu onun şiirinde olayın entrigâinden çok düşünürün kişiliğini çoşkuyla işleyebilmesindendir. Fakat bir tiyatro eseri bunu teknik olarak yapamaz ve aynı yol ters sonuç verir. Tarihe bilinçle bakmak gerekir. Kurumlara karşı safdilce bir tutku veya tersine bir nefret körlüktür. Bu irrasyonellik devrimci tutumla bağdaşamaz.

3) Yazıda bazı yerli yersiz pasajlar göze çarpıyor. Örneğin Engels'in bu konuyla ilgili eseri belirtildiği gibi, «Almanya'da Köylü Savaşları Tarihi» dir. Joseph Bloch'a yazılan mektup, ekonomik materyalistleri çürütür. Bizim o sözlere karşı tutumuz yoktur ve bu pasajın sırf is olsun diye rastgele seçilip konulduğu anlaşılıyor. Literatürden örnekler verirken, konuyla ilgisine dikkat edilmesi şarttır. Nitekim Brecht'in dediği «Gerçekleri değiştirmenin kıvancı» sözü de, yaşanılan çürük düzenin sahtekârlıkları, gerçek görünen iğrençlikleridir. Yoksa Asena'nın yaptığı gibi farkına varmadan devrimci tarih anlayışının gerçeğini değiştirmek değil. Elbette herkes istediğini yapar, fakat biz iyi niyetli ya zarımızı uyarmak isterken, sizin bir yanlışa Brecht'in doğru sözünü monte etmeniz anlaşılır gibi değil... Popülizmin gerçek devrimcilikle bağdaşır yanı yoktur. Tarihe romantik halkçı bir gözle bakmak bazen adalet duygusunun ve toplumculuğun gereği gibi görünürse de aslında şovenizmin ve ırkçılığın kaynağı olmuştur. Modern Türk edebiyatını ve tiyatrosunu tehdit eden bu akıma karşı savaşmak Devrim'in görevidir. Eğer Kültür sayfasında buna bir katkıda bulunacak sa Sayın Tahsin Saraç'ı da aramızda görmekten kıvanç duyarız.

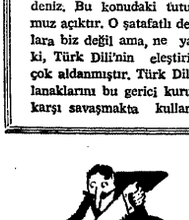

ÖZTRAK, ŞEYH SAİT'İ Mİ KORUYOR ?..

Başında bulunduğu kurumu, özerklik hâysiyetiyle bağ

daşmayan yaranma çabalarıyla her geçen gün biraz daha hursuzsuz kılan TRT Genel Müdürü Adnan Öztrak, istifa etmesi gerektiğini anlamışa benzemiyor. Öztrak'ın geçen haftaki yeni maarifleri şunlardır.

Ortak Pazar konusunda Çağlayangil Avcıoğlu tartışması şeklinde anlaşılarak, AP çevrelerinin Dışişleri Bakanını muaheze etmelerine yol açan televizyon programı, Öztrak'ı telâşlandırmış olmalı. TRT Genel Müdürü, özerkliği bir yana itip iktidar çevrelerini hoşnut etmek için bu konuda bir genelge yayınladı. Diyor ki bunda Öztrak, «... programla ilgili gerçekler yetkili bir kimseye (Çağlayangil'e) bildirilmemiş ve kendisi farkında olmadan dışarı konuşmacılara (Avcıoğlu'na) cevap veriyor durumuna düşürülmüştür.» Bu sözler ne gerçeğe, ne de TRT özerkliğine uygundur. Hele televizyon programlarındaki kıstılamalara sebep, hiç değildir.

Öztrak'ın ikinci bir maarifeti de, şeriatçı basının tazyiklerine — bu da herhalde iktidar çevreleri hoşnut olsun diye — boyun eğmesidir. Şeriatçı bir gazetede «Televizyon şimdi de Şeyh Sait'e el attı» diye bir yazı çıkınca, Öztrak, uzun emek ve masrafla hazırlanan «Şeyh Sait» adlı filmin programdan çıkarılmasını emredebilmiştir. Öztrak'ın himaye kanatları altında görünen bu Şeyh Sait kimdir? Herkesin bildiği gibi, bir emperyalist kuklası.. Genç Cumhuriyetimizi zayıf düşürmek amacıyla yabancıların ortaya saldığı bir zavallı. Atatürk'e ve devrimlerine başkaldırma gâfletini gösteren bu kandırılmışın akıbeti, ni, kimse — bu arada Öztrak da — unutmuş olamaz.

Amerika'da Lozan Tartışmaları

«Türkler koyun postuna bürünmüş kurtlardır»

Bu ve ileri sürülebilecek başka birçok sebepten ötürü Birleşik Devletlerin Antlaşmayı onaylamasının ve bunu bir an önce yapmasının akıllılık olacağı kanısındayım. Anladığıma göre İngiltere ve Fransa Antlaşmayı henüz onaylamamışlardır, fakat çok güvenilir bir kaynaktan öğrendiğime göre onaylayacaklardır. Türk'ün Birleşik Devletlere karşı tutumu herhangi bir Avrupa devletine olduğundan çok daha dostçadır. Amerika, Türkiye'den hiç bir zaman toprak kazanma mıştır. Amerika'nın Türk İmparatorluğu üzerinde her hangi bir toprak iddiası bulunmamaktadır. Türk bunu bilmektedir. Eğer Amerika Antlaşmayı onaylarsa ve bu nu ilk olarak yaparsa, bu Amerika'yı Türk Hükümeti ile hattâ bir Antlaşmanın getirdiğinden daha başka imtiyazlar için kendi lehinde müzakerelere girebilecek bir duruma sokacak ve bizim Türklerle, Türkiye'deki Amerikan kurumlarının ve Amerikan ticaretinin yararına olacak ilişkiler kurmamızı sağlayacaktır.

Türkiye'deki misyonerlik işleri ya da Amerikan kurumları için özel lûtuflar isteyecek en son kimseyim, fakat bazıları bu kurumlar da bâzıları Amerikan ticaretinde olan Amerikan çıkarları adına fikrimde ısrar edi yorum ve Amerikan çıkarlarının en çok Antlaşmanın onaylanmasıyla korunabile ceğine inanıyorum. (Alkışlar)

Başkan : Bugün büyük bir dikkatle zamanı kollayan Başkanımız Profesör Hamlin'in kendisine ayrılan zamanın altı dakikasını kullanmadığını görmüştür. Bu itibarla, Mr. Hamlin ve Mr. Gerard ile istişare ettikten sonra, New York Barosunun mümtaz üyelerinden ve babası Yakın Doğu'da misyonerlik etmiş olan ve kendisi orada büyüyen Mr. Henry W. Jessup'ı geri kalan zamanı kullanmaya davet ediyorum.

MR. JESSUP — Yıllarca önce New York'ta genç ve heveslı bir avukat iken bir siyasî örgüte katılmıştım. Kongre üyeliği için kampan ya yürütülüyordu ve benim bölgemdeki parti, bu büyük kentin ticarî ya da malî çıkarları konusunda bir tünel işçisi kadar fikrî olma yan bir adamı Senato'ya aday göstermişti. Görevim olduğunu düşünerek, o sırada örgütün lideri olan Senatör Piatt'a yazma cüretini göstermiş ve bu önemli olaya dikkatini çekerek, partinin lideri olarak nüfuzunu kullanmasını ve New York kentinin büyük yararlarının kendi adamı yerine New England ya da yukarı devletlerin devlet adamları tarafından korunmasına bir son vermesini talep ettim.

Senatör Platt bana cevap verdi ve gönderdiği mektupta, «Sayın Bay, ... tarihli mektubunuzu almakla şerefyab oldum. İfade ettiğiniz hisler insan olarak sizin lehinizedir, fakat pratik politika hakkında acımacak kadar cahil olduğunuzu göstermektedir» diyordu. (Gülmeler)

Ben Türk İmparatorluğunda doğdum. Arap bir sütninenin göğsünde beslendim. Ondört yaşıma kadar Türkiye'de büyüdüm ve o zamandan beri altmış yıl lık hayatım boyunca Türk İmparatorluğunda olup bitenleri günü gününe izledim.

Belirli kurumların çıkarları bakımından burada siz hiç tap eden konuşmacılar kadar resmî, teknik, idarî bilgi ye sahip değilim, fakat Suriye Protestan Koleji fikrini ortaya atan ve Daniel Bliss'i hıristiyan eğitimcilik gibi büyük mesleğine başlatan benim mütevaffa babamdır. (Alkışlar) Hıristiyan misyonlarının ne demek olduğunu bilirim. Onların amaçlarına sempatî duyarım ve Türkiye'deki hıristiyan kurumlarının iyi durumda olmaları ya da gelişmelerine karşı olduğum şeklindeki bir fikrî şiddetle reddederim. Buna inanabilirsiniz. Fakat birkaç gerçekten söz etmek istiyorum.

Princeton Üniversitesi eski başkanı Francis Patton dinleyicilerinin hiçbirinin itiraz edemiyeceği bir gerçek le söze başlar ve malûm di yalektiği ile onları anlaşılması güç bir teolojik problemle inandırmcaya kadar sürüklerdi. Ben o kadar ileri gidecek değilim, fakat iki gerçek ile başlayacağım :

Aslan postuna bürünmüş eşek halâ eşektir. Bunu kimse inkâr edemez . Bu biolojik bir gerçektir. Koyun postuna bürünmüş kurt halâ kurttur. Şu eski deyimi bu duruma uygulamak isterim «timeo Danaos et donna ferentesi» «timeo Turkos'et' «koyun postu ferentes» şeklinde söyleye biliriz. Gerçekleri inkâr etmenin faydası var mı?

Bizden bu katillerle el sıkışmamız isteniyor. Durum bu. Bizden, yüzyıllardan beri uluslararası bir taahhüde sâdık kalamıyacağımı, uygar toplumlara has mukaddesata riayet etmeyen insanlarla dostluk ve barış antlaşması yapmamız isteniyor.

Size birşey okuyacağım. Elimde Dışişlerinden aldığım bir mektup var.

«Yakın Doğu'da gelişen eğilimler ve Hıristiyan itilâf devletlerinin manen gönül yapıcı davranışlarının (bu bir Ermeni katliamından sonra yazılmıştır) mu halifleri nihayet anlaşmaya sevkedeceğine güvenmek gereklidir. Ancak, katliamları yapan bir hükümete karşı bu şekilde davranılması artık bahis konusu olamaz. Söz konusu talihsiz halkın durumunu düzeltmek için izlenecek en iyi yol, yeni kurulan meşruti hükümete bir miktar güven göstermektir. Bu hükümetin başındaki Sultan, Parlâmentoda tab'a sı arasındaki feci katliamdan duyduğu dehşeti, suçlu ları cezalandırmak için ke sin niyetini ve ülkesinin her yanın'da sulh, adalet ve sükûneti muhafaza etmek için bütün gücünü kullanmak kararında olduğunu ilân etmişlir. Meşruti hükümetin gerekli tedbirleri v.b. aldığına dair Türkiye'den alınan haberler bu umut verici re form vaadini doğrular mahi yettedir.»

(Sonu var)

Kitaş Yayınları
(KİTAŞ. P. K. 975 SİRKECİ-İSTANBUL)
Büyük Yazar ÇETİN ALTAN'ın son eseri
SUÇLANAN YAZILAR
'1960'dan bu yana • Sahte demokrasi Talanın çarkları • Parlamento dışı muhalefet • Marksist açıdan Sanık yazılarım • Parlamento da ne dedik?..
312 Sayfa - Nefis bir kapak - 10 Lira
Bütün kitapçılarda arayınız
genel dağıtım: KEMAL KARATEKİN
Ankara cad. İstanbul

Bir Vatan hainin örnek aldığı kanun :

TÜRK PETROL KANUNU

muammer aksoy

OYALAMA TAKTİĞİ.

Geçen hafta Cumhuriyet Gazetesinde «Bir Kapitülasyon Kanunu» (Petrol Kanunu) başlıklı yazımızın çıktığı gün, AP iktidarı 5 senelik bir dirençten sonra — Petrol Kanunun da değişiklik yapılacağını tekrar ilân etti. Daha doğrusu yem borusunu bir kerre daha öttürdü. Oyaa Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Refet Sezgin, 23 Temmuz 1968 günü, yani bir buçuk yıl önce de, değişiklik tasarısının Başbakanlığa gönderildiğini ve hemen Meclise getirileceğini, (Petrol Ofisi Bayilerinin Selim Sırrı Tercan Spor salonunda yapmış olduğu Genel Kurul toplantısında) gözümüzün içine baka baka (bir zafer havası içinde ve alkışlar arasında) ilân etmişti. Hem de, «AP'nin petrol sorunumuzu, milli ihtiyaçlarımıza göre düzenleme çabasında ne kadar samimi (!) olduğu»nu söyle dikten sonra..

Dahası var: AP iktidarının başka bir Enerji Tabii Kaynaklar Bakanı olan Mehmet Turgut ve bugün Tarım Bakanı olan İlhami Ertem, 1965 yılında 150 kadar Milletvekili ve Senatörün yaptığı Petrol Kanunu değişiklik teklifi üzerine Millet Meclisinde kurulan Petrol Komisyonunda (*) şöyle demişlerdi: Seçimlere bir kaç ay kala yapılan böyle bir teklifi kabul edemeyiz. Bu değişiklik teklifini yapanlar neden yıllardır beklediler de, tam seçime bir kaç ay kala bu teklifi yapıyorlar. Seçim havası içinde Petrol Kanunu değiştirilemez; seçimden sonra en geç 3 ay için de bütün bu istenilen değişiklikleri hepsini kapsayan değişiklikleri ,biz getireceğiz; hiç merak etmesinler! Evet, bantlara alınmış konuşmalarında böyle demişlerdir. Aradan 3 ay değil, 4,5 yıl geçti; fakat bu değişiklikler gelmedi. Gelemezdi de. Çünkü AP'nin aşırı ölçüde yabancı sermayeden yana olan zihniyeti belli olduğuna göre, onu bu yola, ancak kamu oyunu durmadan aydınlatacak ve bilinçlendirecek bir muhalefet zorlayabilirdi. Ana Muhalefet Partisi ise, petrol davasına sadece seçimden seçime dokunmakta, onun dışında arada bir «cılız bir kaç ses çıkararak, dostlar alış veriştе gör sün siyaseti »izlemektedir. Bu koşullar altında, AP iktidarının petrol davasını uyutması (ve uyutmayı başarması) normaldir 1954, 1965 ve 1969 seçimlerin de, gittikçe azalan ölçüde (ve sadece bir kaç kişinin çabası sonucu) petrol konusunda kamu oyunu «uyarmaya» çalışan muhalefet, 1965 seçiminden sonra AP yöneticilerinin üstüne gideme miştir. «Hani egemenliğimizi bile hiçe sayan bu kanunu değiştirecek tasarıyı getirecektiniz!.» diye durmadan yakasına yapışma cesaret ve ciddiyetini gösterememiştir.

İşte şimdi iktidar, (sırf bütçe mükerrelerindeki notukları kapatmak ve yurtsever çevreleri bir süre daha uyutmak için olacak) yeniden «değiştirdik, değiştiriyoruz» teranesine baş vurmuş tur .Amma bugün yapılmak istenilen değişiklik, o «3 ay içinde getirileceği iddia edilen değişiklikler» değil, sadece «virgül, noktalı virgül değişiklikleri»dir.

1965 yılında muhalifler ve tarafsızlarca getirilen değişiklik önerisinde ileri sürülen ve Petrol Komisyonunda iktidar sözcülerince seçimden sonra 3 ay içinde benimsenileceği vaadedilen değişikliklerin özü şu idi:

Türk Devleti veya Millî Petrol Şirketi, kendi topraklarında yabancı petrol şirketleri ile eşit olamazô. Yabancı petrol şirketlerine halâ yeni haklar verilmeğe devam edilecekse — kilârtık yeni hak verilmemelidir— Türk devletine veya Millî Şirkete öncelik hakkı tanınmalıdır. Yani Türk Devleti (Millî Şirket). her hangi bir yerde petrol arama veya işletmeye, rafineri kurmaya, boru hattı yapmaya veya başka bir petrol ameliyesine talip olursa, YABANCILARA TERCİH edilecektir!. Millî Şirket tam bir öncelik hakkına sahip olacaktır.

Egemenliğin en doğal sonucu olan bu istek karşısında, önce, «aman ya bancı şirketleri gücendirmiyelim, böyle dersek gücenirler» diyebilen AP sözcüleri, komisyon çalışmalarının ikinci aşamasında şöyle demişlerdi: «Tabii efendim, bu zaten böyledir; başka türlüsü düşünülemez. Kanun değişmese de, biz onu bu anlam ve zihniyette uygulayız ve uygulayacağız; Şüphe etme yin millî yararlar önde gider; millî Şirkete öncelik tanınacaktır. Fakat ma demki ısrar ediliyor, seçimden sonra İstenilen bütün bu değişiklikler gerçekleşecektir.»

Daily Mirror'dan

ARMAS — Onsekiz yıl önce Franco, nasıl dışardan hiç yardım görmediyse, biz de aynen onun gibi dışardan yardım görmeden iktidara geldik. Senor Juan Dulles'e (O zamanki ABD Dışişleri Bakanı John F. Dulles'in İspanyollaştırılmış adı) gelince, o, en az bizim kadar bizdendir...

ESKİ HAMAM YENİ TASI.

Bu atlatıcı sözlere rağmen bir kaç gün önce ilân edilen değişiklik tasarısının, önemli hiç bir değişiklik getir mediği anlaşılmaktadır, Zaten başka türlüsünü beklemeğe de imkân yok tur. AP yöneticilerinin, Türkiye ile Amerikanın (veya Amerikan Şirketlerinin) çıkarları çatışınca, ikincisini koru maları, normal bir sonuç olarak karşı lanmalıdır. Bu bir çıkarcı dünya görüşüdür. Vasıslz hiç bir sorumuvuzun çözülemiyeceği inancına dayanan bir dünya görüşüdürt «Vasıtsız milli petrol, millî maden, millî sanayi gibi vızıvır sebeplerle darıltmak, bizi yaşama hakkından yoksun eder» düşüncesine dayanan bu zihniyet, AP yöneticilerinin, değişmesi imkânsız olan yönelinin başında gelir. Bu nedenle, şimdi yapılacağı söylenen alcatıcı değişiklikler den sonra dahi, Türk Hükümeti, herhangi bir yabancı şirkete «falan bölgede istediğin arama ruhsatnamesini vermiyorum; çünkü ben o yeri Millî Şirkete saklamak istiyorum», veya «o yeri senden sonra, fakat daha iyi şartlarla arama ve işletme teklifi yapmış olan başka bir şirkete vereceğim», ya da «o yerde sana arama ve işletme ruhsatnamesini, ancak şu ve şu şartlarla veriim» diyemiyecektir. Türkiye Cumhuriyeti ,Türk topraklarında yeni bir rafiner kuracak olsa, Shell, Mobil ve BP onun karşısına çıkarak, «bizde Mersindeki rafinerimizi genişletmek istiyoruz, bu nedenle itiraz ediyoruz» diyebilecektir. Ve böylece, rafinerici likten her yıl sağlanacak yüz milyonlarca liranın yarısını veya üçte birini koparacak bir genişletme müsaadesini, zorla alma yoluna gidebilecektir.

Daha düzinelerle örnek vererek, Petrol kanununun «virgül ve noktalı virgülünde yapıldığı müjdelenen değişiklikten sonra dahi, Türk Devletinin, bu kapitülasyon kanunun hışmından kendisini kurtaramıyacağını ispatlayabiliriz. Ancak bu örneklere geçmeden önce, yabancıların hazırladığı Türk Petrol Kanununun nemene bir kanun olduğunu, onun zihniyetini ve ruhunu ortaya koyacak bir kaç kalın çizgi ile belirtmek ve böylece ona dört elle sarılan kimselerin zihniyetini ortaya koymak isteriz Yabancı petrol şirketlerine kendi topraklarında çalışma izni veren hiç bir Devlet veya Şeyh yok. bu kanundan daha zararlı ve kan emegemenliğini böylesine kısıtlayan bir kanun kabul etmemiştir. Kuveyt ve Abu Dabi Şeyhliği bile!. Ancak, kendi vatandaşlarının bir süre sonra öldür düğü satılık bir vatan hainl, Türk Kanununu örnek almak suretiyle, kendisini bir darbe ile iktidara getiren Amerikan Hükümetine ve CIA ya şükran borcunu ödemek istemişti; işte o kadarl.

Bu olayı ve onun taşıdığı anlamı, burada iyice belirterek, Atatürk'ten bu yana ekonomik bağımsızlık konusunda (ve daha kötüsü, bağımsızlık ilkesine önem verme (bilinç) konusunda) ne duruma düştüğümüzü tescil etmek istiriz. Utanılacak bu durum karşısında, belki bazı siyaset adamları, «Anayasa nın 57 inci maddesini yok eden anti — demokratik bir parti disiplini»ne rağmen harekete geçerler diye.. Belki laş uykusundan uyanarak, bu kapitülasyon kanununu — egemenliğimizle bağdaşmaz önemli çözümleri bakımından — değiştirme çabasını, bir raz olsun ciddiye alırlar diye..

Şimdi, bu kanunu bizimkilerden başka dünyada kabul eden tek siyaset adamının kimliğini ortaya koyalım ki, o kanunun ruhu bütün açıklığı ile göze çarpsın:

VATAN HAİNİ SATILIK CASTİLLO ARMAS'ın ÖRNEK ALDIĞI KANUN : TÜRK PETROL KANUNU !

Almanyada 1967 yılında petrol konusunda yapmış olduğumuz araştırmalar, petrol kanunumuz bakımından, zaten daha önce ulaşmış olduğumuz kanıyı perçinleyen (Türkiye bakımından pek acı, hattâ korkunç) bir olayı sapta mamızı imkânını verdi. Almanların tanınmış petrol ve kömür dergisindeki (Erdöl und Kohle) küçük fakat garip bir havadis şöyle diyordu. «Guatemala diktatörü «Armas, seleflerinin petrol siyasetini terketmiş ve Türk petrol Kanununu örnek alarak Guatemala için yeni bir peurol kanunu tasarısı hazırlatmıştır.» (1)

Türk Petrol Kanununun, gerek e konomik gerek siyasî bakımdan kendi devleti için ne derece zararlı bir kanun olduğunu, 1963 yılındanberi incelemiş ve bunun kamu oyuna maledilmesi için savaşmış bir kişi olduğumdan,hava dis beni, şu yargıya ulaştırmıştı: «Bu Armas, ancak USA vesayetini savunan bir kişi olabilir; Dünyada bu kadar ülkenin çözümü varken, yurtsever bir Devlet adamı, bizim petrol kanunumuz kadar Hükümetin elini kolunu bağlayan ve ona yabancı şirketlerin istediği her şeyi sadece tescil etme görevini yükleyen bir kanunu, örnek olarak kabul edemez!» İşte bu görüşten hareket ederek, Armas'ın kim olduğu nu aramaya başladım. Onun, dürüst ve vatansever bir insan çıkamıyacağını, kuvvetle tahmin ediyordum. (Fakat tesadüen, meseleleri hiç kavramıyan bir ebleh (apital) da çıkabilirdi.) Guate mala tarihi üzerine Almanca veya Fransızca yazılmış çok eser bulunmadığından, sorunun cevabını, ancak kütüphanesi zengin olan Berline gelince bulabildim.

Fakat itiraf edeim ki, faraziyemin bu derece sağlam çıkmasına, hem sevindim, hem de memleket hesabına pek üzüldüm. Armas hakkında batılı kaynakların verdiği bilgi şu idi:

Arbenlz, 1950 — 1954 yılları arasında Guatemalayı, — bir tanesi hariç — o güne kadarki hiç bir Başkanla kıyaslanamıyacak kadar başarı ile yöneten sosyal demokrasiye inanmış bir Başkandır. Yurdunu, toplumunun ekonomik hayatına musallat olmuş United Fruit Company'in sömürüsünden kurtarmak için, bu şirketin Pasifik Okyanusu kıyılarındaki 900.000 dönümlük en münbit topraklarını devletleştirmiştir. Arbenz, ayrıca, Guatemalada petrolleri de millileştirmiştir Bunun üzerine, Eisenhover ve CIA harekete geçiyor. Amerika, Dulles kardeşlerin (Allen Dulles CIA'nın Basıdır. J. F. Dulles ise Dışişleri Bakanı!) bir marifeti olarak, Guatemalaya komşu Hunduras'ta bir ordu hazırlatmış, bu ordu başına da CIA'nın adamı olan Armas adında bir Albayı geçirmiştir. Honduras'ın hava alanlarından kalkan Amerikan pilotlu uçakların bombardımanı da eklenmek suretiyle, USA'nın CIA'nın adamı olan Armas'ın ordusu kendi memleketini işgal ederek. Arbenzi alaşağı etmiş ve sonunda bir diktatör olarak onun yerine geçmiştir. Batılı kaynaklar, Armas'ın CIA ajanı (2) bir Amerikan kuklası olduğunu, (3) ve Latin Amerikası kamuoyunun onu «Amerikan mamulatı-Made in USA» olarak nitelendirdiğini belirtmektedirler (4). İşte ne acıdır ki, iş başına geçen bu vatan hâininin derhal yaptığı üç işten birincisi, köylüye verilmiş olan toprakları ellerinden almak, ikincisi United Fruit Company'nin topraklarını ve imtiyazlarını iade etmektir. Üçüncüsü ise, yabancı şirketlerin tekrar Guatemala topraklarında petrol hakkı elde etmesini kabul etmek; ve bu şirketlere karşı Arbenz tarafından işlenmiş olan «kusuru» (!) affettirmek için, Amerikanın sağladığı Hükümet darbesine en büyük teşekkürde bulunmak amacıyla Guatemala Petrol Kanununu (yabancı şirketleri dünyada en aşırı surette koruyan) Türk Petrol Kanunu örneğine göre hazırlamak olmuştur.

Satılık bir vatan hâininin, ülke toprıklarının altını ve üstünü Amerikaya peşkeş çekerken, «örnek olarak Türk Petrol Kanununu ele alması» (bundan daha yaman bir kanun bulamaması!), sanırız ki, Petrol Kanunumuzun niteliği hakkında fazla bir şey söylemeğe hacet bırakmamaktadır. (5).

Gerçi Armas gibi bir robotun, dünya petrol mevzuatını incelemediği şüphesizdir, diyenler olabilir. Doğru dur. Fakat, ona, belki ismini bile duymadığı Türkiyenin Petrol Kanununu tavsiye veya emredenler, elbetteki Amerikan petrol şirketleri, Amerikan Hükümeti ve CIA olmuştur, Bizim petrol kanununu örnek almayı, Armas sağlığından başka hiç bir ülkenin (hiç bir eski sömürgenin, şimdiki yarı sömürgenin) yöneticisi kabul etmemiştir. Ne Kuveyt Şeyhliği, ne Faysal'ın Suudi Arabistan'ı, ne İdris'in Libyası ne de Şehinşah'ın İranı..

Bu nedenle böyle bir kanunu sanunan iktidar kadar, onun temelden değiştirilmesini sağlamıyan (bunun için bütün gücüyle savaşmıyan) bir muhalefet de, «tarih mahkemesi» önünde, en ağır hükümlülüğü yiyecektir. Hele o parti, yalnız Türkiyenin değil, bütün Üçüncü Dünya bağımsızlık savaşlarının önderi büyük Atatürk'ün partisi olursa! (6).

*) Ki bizde o Komisyona, Ankara Üniversitesinin temsilcisi bir uzman olarak katılmıştık.

(1) Erdöl und Kohle, 1955 yılı, sayı 8, sh. 599: «Armas hat die Politik ihrer Vorgaengerinnen. aufgehoben Nach dem Muster des Türkischen Öl gesetzes wurde ein neues Erdölgesetz für guatemala entworfen.

(2) İki Amerikalı David Wise — Thomas B. Ross'ın, «Gizli Hükümet (CIA)» adlı çok ilginç kitabına bakınız, Almanca tercümesi Die Unsichtbare Regierung, Verlag Scheffler, Frankfurt 1966 s. 162 — 178.

(3) — Bakınız «Der Spiegel» 30. 6.1954 s. 14 — 17 .

(4) Bakınız Prof. Gola Mann'ın ya yınladığı dünya tarihi (Propylaen Weltgeschichte) cilt 10 (1961) s. 328 — 329.

(5) Bu konuda 5.12.1968 günü Siyasal Bilgiler Fakültesinde vermiş olduğumuz konferansı, şu cümlelerle bitirmiştik: «Amerikan casusu bir kukla nın, Amerikan şirketlerine yarana bilmek için dünyada tek örnek olarak Türk Petrol Kanununu bulmuş olması, bile. bu kanunu değiştirmek için yeter sebep teşkil eder. (Ulus .4.12.1968)

(6) Gelecek yazılarımızda, Petrol Kanunu ve Maden Kanunu üzerinde sık sık duracak; özellikle boraks ve bakır skandallerini gözönüne koyma ya çalışacağız..

Usis'in sansürü

Türkiye'de dahil olmak üzere denizaşırı ülkelerdeki Amerikan kütüphanelerine, bağlı bulundukları Amerikan Haberler Merkezinin (USIA) sansüründen geçemeyen kitaplar gönderilmemektedir.

Haberler Merkezi okunmasını sakıncalı bulduğu kitapları, gerçekleriyle birlikte bir «kara liste» ye geçirmekte ve kütüphanelere kitap dağıtımları bu liste göz önünde tutularak yapılmaktadır.

Aşağıda sunduğumuz böyle bir «kara liste» nin incelendi ğinde görüleceği üzere, kapitalist toplum düzenini, Amerika'nın emperyalist dış politikasını yeren ve CIA'nın üçüncü Dünya ülkelerinde çe virdiği dolapları belgeleyen kitapların dağıtımı Haberler Merkezince yasaklanmıştır !

— Özgürlük ve Düzen (Free dom and Order.) Henry Steele Commager'in yazdığı bu kitap, ABD'nin Vietnam politikasını yeriyor.

— Rastantı Çağı (The Accidental Century). Kapitalist Batı Toplumunun manevî bir yozlaşma süreci içinde olduğunu anlatan kitabın yazarı, Michael Harrington.

— Düşündüğünüz Kadar Zengin Değil (Not So Rich As You Think). George R. Stewart'in kitabının «kara liste» ye geçmesinin nedeni : «Bizim ölçülerimize uygun düşmediği gibi, öteki ülkelerin de benzer problemlerine bir çözüm getirmiyor...»

— Zenci ve Kent (The Negro and The City). Büyük kapitalistlerin Dergisi Fortune'un editörlerinin hazırladığı kitap, «Savaşımız Polise Karşıdır» başlıklı bölümünden dolayı sansürden geçe memiş.

— Uluslar Nasıl Davranır: Hukuk ve Dış Politika (How Nations Behave ; Law and Foreign Policy)' Louis Henken'in yazmış olduğu kitap, ABD'nin Guatemala ve Dominik'e müdahalesi ile Küba'ya karşı girişilen başarısız Domuzlar Körfezi Çıkmasını ele alıyor.

— Birinci Dünya Savaşından Bu yana ABD'nin Karikatürize Dış Politika Tarihi (A Cartoon History Of United States Foreign Policy Since World War One). Dış Politika Derneği Editörlerinin hazırlamış olduğu bu kitapta, sürekli olarak Amerikan Kongresiyle alay ediliyormuş.

— Bitmeyen kavga (In Dubiovs Battle). Son zamanlar da yola gelerek Vietnam savaşını bile destekleyen John Steinbeck, bu kitabında, kapitalist mülkiyet biçiminin kötülüklerini, büyük elma nab çelerinin özel mülkiyet altında işletilmesini ele alarak anlatmaktadır, bundan ötürü bu yapıt «kara liste» ye alınmış.

Barış gönüllüleri I. Ulusal Kongresi

ABD dış politikasının emrinde faaliyet gösteren Barış gönüllülerine katılıp Üçüncü Dünya ülkelerinde çalışan Amerikalı gençler, ülkelerine geri dönünce bir dernek (The Committee of Returned Volunteers) etrafında toplanmışlardır. Dernek, 15. Eylül. 1969 tarihinde yaptığı «Birinci Ulusal Kongre»siyle az gelişmiş ülkelerdeki Amerikan tahakkümünün bir aracı olarak kabul ettiği Barış Gönüllüleri örgütünün lağvedilmesini iste mistir.

Amerikanın kendi toplumunda gerçekleştiremediği demokrasi ve ekonomik adaleti ihraç etmesinin mümkün olmadığına dikkati çeken gençler. Üçüncü Dünya ülkelerinde görülen az gelişmişliğin başlıca sorumlusu olarak ABD'yi göstermişlerdir.

«Birinci Ulusal Kongra» yayınladığı bildiride Barış Gönüllüleri Örgütünün kaldırılması isteğini şu gerekçelere dayandır maktadır:

«1) Barış gönüllüleri gönderildikleri ülkelerdeki kurulu düzenin sürdürülmesine yardımcı oluyorlar.

a — Barış gönüllüleri, azgelişmiş ülkelerin temel yapısını dan doğan ve çözümleri kollektif calışma ve bilinci gerektiren problemlerin yalnızca bazı belirtileriyle uğraşıp bulundukları bölgenin halkı arasında sahte bir ilerleme havasının yaratılmasına sebep olmaktadırlar.

b — Bunun gibi calışmakta oldukları bölgelerdeki insanların dikkatlerini yüzeysel bir takım çalışmalara çekerek, onları, mevcut bozuk düzenin toplumsal, ekonomik ve siyasal nedenlerine eğilmekten alıkoymaya çahalamaktadır.

c — Halen Üçüncü Dünya ülkelerinde, azgelişmişliğin kendi kusurlarından ileri geldiği biçimindeki hayli yaygın inancın güderek güçlenmesine katkıda bulunuyorlar.

2) Barış gönüllüleri Amerikan iş çevreleri ve hükümetinin dünya çapındaki «müktesep haklarının» savunulmasına destek getirmekteler.

a) Gönüllüler, çalıştıkları azgelişmiş ülkelerde Amerika ya sâdık dostlar edinmeye bakıyorlar.

b) Bunun yanı sıra, azgelişmiş ülkelerde bozuk düzenin sürdürülmesi yolunda faaliyet gösteren AID. Amerikan Haberler Merkezi (USIS), ilerleme için İttifak (Alliance for Progreso) gibi kuruluşlarla işbirliği içindedirler.

c) Barış Gönüllileri faaliyet gösterdikleri bölgelerle ilgili olarak topladıkları bilgileri üstlerine vermekte. üstleri de. bu bilgileri, bulundukları ülkedeki ABD elçisi, Amerikan Askeri Yardım Kurulu Başkanları, CIA. AID ve Amerikan Haberler Merkezi (USIS) yetkililerinin katıldığı toplantılarda açıklamaktadır.»

Amerikalı gençler bildirilerine şu şekilde son vermişler: «inancımız odur ki, azgelişmiş ülkelerin kurtuluş yolu. ekonomik ve siyasal iktidarın taz elden değişmesini ve tüm kaynakların millileştirilmesini gerçekleştirebilecek ve herkese. iş. eğitim. mesken ve sağlık hizmetleri sağlıyabilecek bir devrimden geçmektedir.»

BAAS ve KÜRT SORUNU

Baas Partisi Milli Yönetim Kurulu üyesi ve Bağdat Üniversitesi Pedagoji Profesörü Dr. İlyas Farah, Fransız — Arap Dostluk Derneği Genel Sekreteri Bitarian'a Irak'taki Kürt sorununu şöyle açıkladı.: «Arap tarihinin bir özelliği de, Arap dünyasında dinlerin ve milliyetlerin kardeşce birarada yaşaması ruhudur. Kürtlerle Arapların ilişkileri, bir ruhun güzel bir örneği idi. Son ra sömürgecilik dönemi başladı. Arap dünyasını parçalara bölen sömürgeci devletler, Kürtlerin millî haklarını istismar etmek, Kürt milletinin mücadelesini dejenere etmek ve Kürtleri Araplardan ayırmak istediler. Sömürgeci devletler, aynı şeyi Arap Millî Hareketinde de yapmak istediler. Kürt davâsını şöyle çözmek gerektir: Araplarla Kürtlerin birarada yaşama zorunluluğunu Kürt millî ülküsüyle bağdaştırmak şarttır. Sorunu, toprak ağası gerici Kürt liderlerinin çıkarlarını sağlayacak biçimde değil, Kürt emekçi sınıflarının çıkarlarını gözetecek biçimde çözmek gerektir. Kendi kederini kendi tâyin etmek hakkını, Kürt halkının özüne vermek lâzımdır. Bu amacı gerçekleştirmek, her iki milletin, yâni Arap ve Kürtlerin ilerici unsurlarının biraraya gelip. emperyalizm ve siyonizme karşı açılan mücadelede birleşmeleri şarttır.»

Dr. Farah'ın söylediğine göre, 159 sayılı kanun ile Kürtlere, kültür alanında özerklik tanınmıştır. Irak'ın Kuzeyinde bulunan ve çoğunluğu Kürtlerin teşkil ettiği bölgede ilk ve orta okullarla ilâelerde öğretim Kürtçe yapılmaktadır. Süleymaniye şehrinde Kürtçe öğretim yapan bir üniversite vardır. Kürtlerin çoğunlukta bulundukları dört ilde devlet memurlarının yüzde 95'i Kürt tür. Valilerin dördü de Kürttür.

HALK SAVAŞINA DOĞRU

Güçlü İsrail ordusu karşısında başka çâre görmeyen Nâsır, halkı silâhlandırmaya yöneliyor. L'Express dergisine göre, Arap Sosyalist Birliği Partisi yöneticileri, gizli çalışmalar sonucu, «Savaş için Vatandaş savaşı» adı verilen millîs güçlerinin kuruluş hazırlıklarını tamamlıedı. Plana göre ,fabrikalarda ,mahalle ve köylerde 10 ilâ 12 kişilik gönüllü silahlı milîs kuvvetleri kurulacak tır. Bu güçler, mahallî komitelere, komiteler de bir ulusal kumandanlığa bağlanmaktadır. 50 kişilik bu kumandanlıkta görev alacak bâzı subaylar, milîs kuvvetlerinin muntazam ordu ile irtibatını sağlayacaktır.

Muntazam orduda 70 bin yüksek okul mezunu genç, er olarak görev yapmaktadır. Yüksel tahsilli erlerin varlığı er—subay ilişkilerini değiştirmiş, er—subay yakınlaşmasını sağlamıştır. Genç ler, subaylara ve erlere bir «partizan» zihniyeti getirmiştir. Halk milîsleri nin yetiştirilmesinin bu gençlere bırakılması düşünülmektedir.

İHTİLÂL, TEK ÇIKAR YOL OLABİLİR.-

Amerikan Yüksek Mahkemesi hâkimlerinden William O. Douglas, son vazdığı bir kitapta, Amerikan toplumu için ihtilâlin tek çıkar yol hatline gelebileceğini ileri sürüyor Anayasayı korumakla görevli hâkime göre, ihtilâli hakla göstererek bir duruma gelinmesinde, CIA, Pentagon, FBI ve polis teşkilâtının payı büyük, Anayasa hâkimine göre, Amerikan polisi son derece hatâlı davranmakta, Anayasa'yı devamlı çiğnemektedir. Telefonların dinlenmesi, siyasî protesto hareketine girişen gençlerin tevkif ve gençlere karşı şiddet kullanması kanunsuzdur, Anayasa ya aykırıdır.

Pentagon, Güney Amerika ülkelerinde patlayabilecek ihtilâlleri bastırma hazırlığın dadır; oysa ihtilâller. bu Güney Amerika ülkeleri için bir ihtiyaçtır. Dünya ulusları, baskı altında tutulamaz

Hâkim Duglas, dev tröstlerden de yakınmaktadır: «Amerikan vergi kanunları daima zenginlerden yana olarak düzenlenmiştir. Bu vergi kanunları sâyesinde de. Amerika, başaşağı duran bir refah devleti durumuna gelmiştir. Bugün Amerika'daki bellibaşlı şirketlerin çoğu devletten yardım görür. Ancak masum vatandaşların evlerinde arama — tarama ya pan polisler, bu şirketlerin kapısından içeri adım bile atamıyorlar.»

İşte böyle bir toplumda, başka çâre kalmazsa, Anaya sa hâkimine göre, ihtilâl gerekli olabilir : «Bir ülkede şikâyetler çoğalır ve halkın seçtiği temsilciler hep kuralı düzenden yana olurlarsa şiddet metodlarına başvurmak bir zaruret hâlini alabilir. İhtilâlin şiddet derecesi ise, kurulu düzenin tutumuna bağlı olarak gelişecektir. Kurulu düzen akıllıca davranabilir ve ihtilâlin çok kanlı olmasını önleyebilir. Buna karşılık, bugünkü düzen, sahip olduğu silâh stoklarına güvenir de zor yoluyla değişiklikleri durdurmaya teşebbüs ederse, o zaman Amerika, tarihinin en güç dakikalarını yaşamaya başlayacaktır.»

SCHREIBER'İN MANİFESTOSU

«Le Defi Americain» kitabıyla ün kazanan L'xpress dergisi başyazarı ve Radikal Partisinin Genel Sekreteri Servan — Schreiber, Fransa'nın kurtuluş reçetesi diye sunduğu 200 sayfalık bir manifesto hazırladı. Manifesto, yetkili organlarca kabul edilince, partinin programı olacak.

Sosyalizm ile kapitalizm arasında üçüncü bir yolmuş izleni mi verilmek istenilen manifesto, kapitalizmin ıslah tedbirlerinden ibaret, Manifestonun belli başlı fikirleri şöyle:

— Ekonomik güç ile politik gücü ayırmak; Bununla, özel kesimin devlet fonlarıyla beslenmesine son verilmesi kastediliyor.

— Avrupa Birleşik Devleti'nin kurulması: Bir Avrupa Parlamentosu, bir Avrupa Hükümeti ve bir Avrupa Anayasası olacak.

— Miras yoluyla özel iktidara paydos: Üretim araçlarının miras yoluyla intikali kaldırılacaktır. Mülk sahipleri, «Gelir vergisi nin kaçınılmaz tamamlayıcısı olarak» servet vergisi ödeyecekler dir. Spekülasyona son verınek üzere, inşaat arazisinden yüzde bir vergi alınacaktır.

MUHAFIZ ALAYININ İHTİLÂLCİ KOMUTANI OSMAN KÖKSAL AÇIKLIYOR

5

ÇELÂL BAYAR ile Çankaya'da altı ay

Bayar'ın Çankayada son gecesi...

İhtilâl gecesi 21.30'da Paris Caddesinde Sa mi Küçük ve Sezai Okan ile birlikte kararlaştır dığımız «teslim olma» ultimatomu, Nöbetçi Amirliğine verilecekken bana geldi. Saat 3'ü geçmişti. Okan telefonla ultimatomu bana ilet ti.

Tam bu sırada dahilî telefon çaldı. Başya ver Tayyar beni arıyordu :

— Aşağıda tüfek sesleri var, birşeyler olu yor, duyuyor musunuz?

— Türk Silâhlı Kuvvetleri icareyi ele almış, ultimatom veriyorlar. Şimdi Köşk'e geliyorum, cevabını verdim.

Esasen hazır olan Alayı alarma geçirdim. Ve C Planına göre karargâhımı kurmak üzere, subay arkadaşlarımla birlikte Köşk'e gittim Bayar'ı sordum. Yâverler, «Yukarıda» dediler. Biraz sonra Bayar indi, nöbetçi yâverin masa sına doğru ilerledi, sağ yanını masaya daya yarak bize baktı. Bu sırada yâverler odasında Başyâver, yâverler, benim subaylarımdan bir kısmı ve Jandarma Muhafız Taburu Komutanı vardı. Jandarma Tabur Komutanının başlangıç ta odada olup olmadığını kesinlikle hatırlamı yorum, ama onu bir süre sonra odada gördüğü mü hatırlıyorum. Ayrıca yâverler odasının kar şısındaki holde iki üç polis bulunmaktaydı. Söze ben başladım :

— İhtilâl karargâhından bir ultimatom al dım. Türk Silâhlı Kuvvetleri idareyi ele almış tır. 45 dakika içinde sizin istifanızı, benim de teslim olmamı istiyorlar. Aksi halde, 45 dakika sonunda, Köşk'ü karadan ve havadan ateşe tuta caklarını bildiriyorlar. Ankara düşmüş. Yapıla cak başka birşey yok, dedim.

Celâl Bayar cevap vermedi. Şaşırmıştı. Şaş kın ve biraz bitkın görünüyordu. Başyâver ise bu sırada telefonla durmadan Ankara ile konu şuyor ve duyduklarını yüksek sesle Bayar'a tek rarlıyordu : Falan filân bakanlar tevkif edilmiş, filân bakanı tevkif için evine askerler gelmiş.

Başyâver yüksek sesle konuştuğu nalde, Ba yar söylenenlerin bir kısmını anlamıyor, elini kulağına götürüp Başyâvere doğru eğilerek söylenenlerin tekrarını istiyordu.

Bayar üzerindeki psikolojik baskı, planımı za uygun biçimde işliyordu. Köşk'teki adam çökmüştü. Karar alma yeteneğini yitirmiş gi biydi. Değil Jandarma Taburuna emir vermek, hiçbir tarafa emir verecek durumda gözükmü yordu. Arkadaşlarım da boş durmuyordu. «Psi kolojik taarruz» un gereği olarak, gelen haber ler derhal Jandarma Taburuna ulaştırılıyordu. Yumuşama belirtileri başlamıştı. Fakat Başya ver birden heyecanla bağırdı. Şehirden kendile rince iyi bir haber almıştı. Haberi, «Falan ba kan, askerler geldi, evimi savunuyorlar diyor» diye yüksek sesle Bayar'a tekrarladı. Başyâver ümitlenmişti. «Aşığısı şantaj yapıyor» diyordu. Bu haber üzerine Bayar biraz kendine gelir gibi oldu. Berabere yâverler odasına bitişik salona gittik, pencerenin yanında durduk.

«KÖKSAL'IN EMRİNE GELDİK!.»

Plân gereğince, psikolojik etki yapmak üze re, kararlaştırdığımız tanklar gelmiş, Köşk'ün önünden geçen yolda mevzilenmişlerdi. Tank ları pencereden görüyorduk. Bayar eliyle işaret ederek sordu :

— Kumandan Bey, bu tanklar acaba ne den gelmişler, ateş kudretleri nedir?

— Ultimatomu 45 dakika içinde yerine ge tirmediğimiz takdirde, Köşk'ü ateşe tutmak için gelmişler. Ateş kudretleri çok üstündür. Bir anda Köşk'ü yerle bir edebilirler, cevabını verdim. Bayar,

— Bizde bunlardan var mı? dedi.

Cevabım, «Hayır, yoktur» oldu. «Atatürk' ten biraz askerlik öğrendim» diyen Bayar, Mu hafız Alayında 21 tankı bir bölüğün varlığını bi le hatırlamıyordu. C Planına göre, bu tanklar, Köşk'ün gerisine yerleştirilmişlerdi. Şehirden psikolojik etki yapmak üzere getirdiğimiz bir kaç tankın karşısında ise, ciddî bir hareket yoktu.

Bayar, düşünceli düşünceli tanklara bakmak taydı. Bulunduğumuz salon, yâverler odasından bir perdeyle ayrılmıştı. Köşk'te karargâhımızı kurmak için birlikte geldiğimiz subay arkadaş larım yâverler odasında bulunmaktaydı. Arka daşlarım perdeyi aralamışlar bizi izliyorlardı. Tankları bırakan Bayar, endişeli bir tavırla su bayları süzüyordu.

Sonra tekrar yâverler odasına döndük. Şe hirden gelen haberler, Bayar için hiç de iyi de ğildi. Aşağıdan devamlı «Tevkif ediliyorum tevkif ediliyorum» haberleri yağıyordu. Psikolo jik baskı işliyordu.

Bir süre sonra, Bayar ile Köşk'ün hemen önündeki balkona çıktık Ankara içinden ateş sesleri geliyordu. Köşk bölgesinde ise çıt yoktu. Köşk'ü çevreleyen jandarma erleri endişeli bek lemekteydiler. Köşk'ün karşısındaki yol üzerin de tanklar, önümüzde dev gibi durmaktaydı. Bayar,

— Şu tankların niçin geldiklerini bir sorsak, dedi. Kelimeler boğazından zor çıkıyordu.

Gelecek haberi biliyordum :

— Bayar ve Alay Kumandanı 45 dakika i çinde teslim olmazlarsa, Köşk'ü ateşe tutacağız.

Plâna göre, gelecek haber buydu. Oysa ha ber farklı çıktı :

— Alay Kumandanı Osman Köksal'ın emri ne girmeye geldik, denilmiş.

Bu sürpriz haber üzerine Bayar,

— Kumandan Bey, olaylara dikkat ediyo rum (veya dikkat edelim) gibi sözler mırıldanarak, hemen yanımdan uzaklaştı ve Köşk'e gir di.

BAYAR'IN PSİKOLOJİK AVANTAJI.

Bütün bu olaylar 15—20 dakika içinde geç mişti. Şimdi tanklardan gelen haberle, herşey aydınlığa kavuşmuş idi. Cepheler kesin olarak belli olmuştu. Yeni duruma göre her iki tarafın da yeni bir karara ulaşması gerekiyordu. Du rum şöyle idi :

Biz, Köşk içinde 5—6 subay idik. İhtilâlde esas vurucu güç olarak hazırlanmış birlikler (Tank Bölüğü, Bindirilmiş Bölük, Alay Karargâ hı Birliği), Jandarma Muhafız Taburunun savun ma çemberinin hemen dışında, ihtiyatta, hareke te hazır beklemekteydiler.

Şehirden telefonla durmadan iletilen tevkit haberleri, bizim psikolojik baskımız ve en son tanklardan gelen haberin etkisi altında, Bayar hayli çökmüştü. Jandarma Taburu da kısmen yumuşamıştı, fakat henüz savunmayı bırakmış değildi. Köşk'ün, yâni binanın hemen civarı kum gibi Jandarma erleriyle doluydu.

İhtilâl planına göre, Muhafız Alayının göre vi neydi? Bayar'ı canlı olarak Köşk'ten alıp Harp Okuluna götürmek idi. Hemen harekete geçmeli miydik? Böyle bir tutum, bizi arzu et tiğimiz neticeye ulaştıracaklır mıydı? Ulaştıramı yacağına karar verdim. Şöyle düşünüyordum : Ben ve baştan beri benimle birlikte bulunan 5—6 arkadaşım ile Bayar'ı kolundan tutup Köşk'ten aşağı indireceğiz. Bir arabaya bindirip Harp Okuluna götüreceğiz. Bütün bunlar kimle rin önünde yapılacaktı? Olay, yâvelerin, bir kı sım polisin ve Köşk'ün hemen civarında yer a lan jandarma erlerinin önünde cereyan edecek ti. O anda bizi kim savunacaktı? İçeriye soka bildiğimiz bir manga asker. Gerçi ihtiyatta ha zır bekleyen kuvvetlerimizi müdaneleye çağır mak her an mümkündü. Fakat o zaman daha önce açıkladığım, uygun bulmadığımız plana ge çilecekti, yâni kan dökülecekti. Karşıdaki as ker düşman değildi, Türk askeriydi. Bu işi kan dökmeden bitirmeye kararlıydık.

Bayar'ın, harekâtın başından sonuna kadar psikolojik bir üstünlüğü vardı. O da Cumhur başkanı olduğu ve Jandarma Taburu muhafız er lerinin «Vazifemiz Cumhurbaşkanı Bayar'ı ko rumaktır» sloganı ile yetiştirilmiş olmasıydı. Bu, küçümsenemiyecek bir psikolojik kozdu. «Vazifemiz Celâl Bayar'ı korumak» sloganıyla ye tiştirilmiş silâhlı erler, Köşk civarından uzak laştırılmadıkça, hiç değilse bunların bâzıları, bu ortam içinde tetiği çekebilirdi. Hele itişme, boğuşma olursa ve Bayar grubu «Yardım» di yeryadı basma olanağını bulursa, ortalık karışa bilirdi. Muharebe görmüş askerlerin çok iyi bil diği üzere, namlu patlamaları çok çabuk ve beklenmedik biçimde yayılır. Kore'de bunun çok örneklerini gördük. Ateş disiplini bu bakım dan çok önemliydi.

Çankaya tepesinde o sırada 3500 er vardı. Silâhlar patlasaydı, manzaranın nasıl olacağını tasavvur edebiliyor musunuz? Kişisel savunma sından başka hiçbir savunması olmayan bir ba kanı evinden «Aşağıya ininiz ve otomobile bini niz» emriyle almak, her zaman kolaydır. Nite kim bâzı bakanları, kendi şoförleri alıp Harp Okuluna getirmişlerdir. Kuvvetli bir savunma içinde bulunan bir Cumhurbaşkanını teslim al mak, herhalde çok dikkatli hazırlanmış plana, itinalı ve ayarlı harekete ihtiyaç göstermekte di. Harekâtı yöneten kumandan olarak, Türk Ordusunun iki birliği arasında kan dökülmesine yol açabilecek bir emri vermeden önce çok dü şünmek durumundaydım. Ustelik, tek kurşun atılmadan, Bayar'ın tereyağdan kıl çeker gibi teslim alınacağına, herşeye rağmen, inanmak taydım. Bu nedenle, üstün güce sahip birlikleri me hareket emri vermek yerine, kan dökülme sini önlemeye ve Köşk'teki adamı kansız tes lim almaya elverişli psikolojik ortamı hazırla maya devam kararı aldım. Durum nâzikti, ama kurtarılmaz değildi.

BAYAR'I SAKIN KAÇIRMAYIN..

Yeni durumu, bilgi sâhibi olabilmeleri için, ihtilâl karargâhına bildirmeyi uygun buldum. Köşk binasının merdivenleri başında, çok değer li bir binbaşı arkadaşımı bu işle görevlendir dim. Ona,

— Harp Okulu'na git, Sezai Okan'ı gör. Ona planın iyi işlediğini söyle. Yalnız şu anda hare kâtın kanlı safhaya dökülmesi ihtimali de belir miştir. Kumandan kan dökülmesini önleyeceğin den emin. Yalnız eğer imkânları var ise, Posta Caddesi üzerinden bir iki kamyon er ile gösteri yürüyüşü yaparlarsa fena olmaz, dedim.

Posta Caddesinde birliklerin gözükmesinin psikolojik bakımdan son direnmeleri kırmak için yarar sağlayabileceğini düşünmüştüm.

İhtilâlci binbaşı arkadaşım, süratle hareket etti. Ben de 2—3 dakika içinde Köşk'ten ayrılıp asıl karargâhıma geldim. Karargâh civarında Tank bölüğünden cesur, atılgan ve çalışkan bir subayıma rastladım. Tank üzerinde hazır, ha reket emri bekliyordu. İhtilâlci genç arkadaşı ma,

— Aman, Köşk'ten Jandarma Taburu isti kametine giden yolun çıkışını iyi kontrol altına alın. Bayar bu yoldan kaçabilir, dedim.

Subay arkadaşımın o andaki yüz ifadesini ve tankla bir ok gibi fırlayışını, film makina larının tesbitim çok isterdim.

Sonra karargâhıma geldim. Telefonla Baş yâveri buldum. Ona şunları söyledim :

— İhtilâl kuvvetleri Köşk'ü çepçevre sardı lar. (Gerçekte böyle bir durum yok Yalnız Hariciye Köşk'ü civarında hareketler var). An kara tamamiyle düşmüş, İstanbul düşmüş, Is tanbul Radyosu yayın yapıyor. Yapılacak birşey kalmadı. Alayımla teslim oluyorum. (Gerçekte Muhafız Alayının vurucu kuvvetleri ihtiyatta harekete hazır„ emir bekliyor.)

BAYAR, «GENERALLER GELSİN» DİYOR.

Tam bu esnada rahmetli General Muhar rem İhsan Kızıloğlu içeri girdiler, yorulmuşlar dı. Bir koltuğa onurdular. Ben Köşk'e doğru psikolojik taarruza devam ettim :

— Odama bir general ile bir kısım subay lar geldi (Gerçekte rahmetli general tek başına gelmişti.) Tekrar ediyorum, yapılacak birşey kalmadı. Ateş açılırsa çok kan dökülebilir. Jan darma Taburunun mukavemetini tamamen bırakması sağlanmalıdır.

Bu haberler üzerine Bayar, benim Köşk'te ki subaylarımın da yanında, kendi beyanatında belirttiği üzere «Gelsinler» diyor. Haber bana telefonla ulaştırıldı. Ben hemen hareket ettim. Atatürk'ün heykelinin civarına gelince, Köşk'ün önünden geçen yolun kenarındaki Nizamiye Ka pısı civarında anormal bir kalabalık ve hareket ler gördüm. Kötü bir olay zuhurundan çekine rek, hemen yanlarına gittim. Rahmetli general Burhanettin Uluç ve arkadaşlarıyla karşılaştım. Cesur generali 21 Mayıs Harbiye yürüyüşünde görmüştüm. Onun beni tanıdığını sanmıyorum. Uluç Paşa ile birlikte gelen subayların çoğunu tanıyordum. Bunlar, o zamanki rütbeleriyle, Kur. Albay Selim Işıner, Kur. Yb. Cevdet Tu ran, Ord. Yb. Kemal Tüfekçioğlu, Top. Bnb, Abdullah Tardu ve hâlen Orduda bulundukları için isimlerini açıklamıyacağım Kur. Yb. İ. O., Tgm. O. Ç . ve daha iki Harbiyeli teğmen idi.

Rahmetli Burhanettin Uluç'a, Köşk ve Jan darma Taburu ile ilgili çok kısa bilgi verirken, belimde her an kullanmaya hazır tabancamı arkadan biri çekti aldı. Elimde makinalı taban ca vardı. Hızla döndüm; Bir jandarma assubayı hafif ve kavis çizerek Köşk'ün önünden geçen yola doğru koşuyor ve «Alay Kumandanıdır. Koyu demokratır» diye bağırıyordu! Gelen ar kadaşların bir kısmı, başta Selim Işıner, derhal assubayı susturdular.

Rahmetli Burhanettin Uluç ve arkadaşlarıy la Jandarma Muhafız Taburu erleri içinden Köşk'e doğru yürümeye başladık. Bir taraftan yürüyor, öte yandan da rastladığımız Jandarma Taburu subay ve erlerini uzaklaştırıyordum. Köşk'ün merdivenlerini çıktık, Umumî Kâtip ile karşılaştık. Köşk'ün hemen etrafı hâlâ Jan darma erleriyle doluydu. Gerçi Jandarma tabu ru artık savunmayı bırakmıştı. Ama Bayar alı nırken yakışıksız bir olay olabilirdi. Beklenme dik bir anda silâh patlamasını önlemek en önem li görevdi. Bunu yapabilecek en iyi mevkide ben dim. Bu nedenle, ejandarma erlerini Köşk civa rından uzaklaştırmaya koyuldum. Ben jandarma erlerini uzaklaştırırken, rahmetli Burhanettin U luç ve öteki subay arkadaşlarımız içeri girdiler. Bu sırada Köşk'ün önünde Sami Küçük'le kar şılaştım. Küçük'le öpüştük. Muzaffer Karan da tank üzerinde Köşk'ün önüne gelmişti. Biraz sonra, Burhanettin Uluç ve arkadaşları, Bayar ile birlikte dışarı çıktılar. Bayar, benim Station Wagon makam arabama bindirilerek, Uluç Pa şa grubunun refakatinde Harbiye'ye götürüldü.

27 MAYIS, ORDUNUN VE MİLLETİN ORTAK ESERİDİR.

Değerli arkadaşlarım bana yardım için ne yecanla Çankaya'ya koşmuşlardı. Sonradan öğ reniyorum ki, bilgi vermek ve psikolojik etki bakımından mümkünse bir iki kamyon askerle Posta Caddesinde bir gösteri yürüyüşü yapılma sını sağlamak için ihtilâl karargâhına gönderdi ğim binbaşı arkadaşım, Sezai Okan'ı Harbiye'de bulamıyor. Zira ihtilâl karargâhındaki arka daşlar ve Okan Orfi İdareyi işgal edip oraya yer leşiyorlar. Harp Okulunda yalnız Sayın Gene ral Sıtkı Ulay kalıyor. Orada Muhafız Alayının uyguladığı planı ve icraatını bilen yok .Gelen haber heyecan yaratıyor, yanlış değerlendiriliyor .Harp Tarihi Dairesine yerleşen arkadaşla rına da, zannederim haber büyütülerek gidiyor. Sami Küçük, Muzaffer Karan ve rahmetli Bur hanettin Uluç grubu ayrı ayrı, ellerindeki im kânlarla yardıma koşuyorlar. Arkadaşlarımın bu mert ve cesur davranışları, unutamıyacağım hatıralarım arasındadır.

Jandarma Muhafız Taburunun tek bir silâh patlamadan kısa zamanda mukavemetini bıra karak, Türk Silâhlı Kuvvetlerinin harekâtına katılması da bütün arkadaşlarımın başka bir tat lı hatırasıdır .Böylece Köşk'teki adam, planları mız biçimde, tereyağdan kıl çeker gibi alın mış oldu.

Aslında, daha önce de belirttiğim üzere, 27 Mayıs İhtilâli, şu ya da bu kimsenin eseri değil di. Bütüniyle ihtilâle hazırdı. Yalnız Ordu mu? 27 Mayıs milletçe özlenmekteydi. 27 Mayıs'ın baş inkârcıları dahi bu gerçeği inkâr edemiyor lar.

27 Mayıs, Türk Milleti ile Türk Ordusunun e lele gerçekleştirdiği, Mustafa Kemal devrimleri doğrultusunda ileri bir aşamadır. 27 Mayıs, Ke malist devrimin gücünü ve devamı ettiğini gös termiştir. Karşı — devrimcilerin ve onlara bile rek ya da bilmeyerek âlet gâfil kişilerin çırpın malarına rağmen, devam eden Kemalist devrim, bütün amaçlarına mutlaka ulaşacaktır.

— SON —

Bayar'ı Çankaya'dan Harp Okuluna götüren Muhafız Alayı Komutanı Köksal'ın makam otomobili

ERDELHUN'LA İLGİLİ BİR AÇIKLAMA.

Gazetenizin 20 Ocak 1970 günlü sayısım da yayınlanan, Sayın Talât TURHAN'ın «SA YIN SUNAY'A AÇIK MEKTUP» başlıklı yazıla rıyle, 3 Şubat 1970 günlü sayısındaki, Eski Genel Kurmay Başkanlarından Sayın Rüştü ERDELHUN'un AÇIKLAMA'sını okudum.

Her türlü ard düşünceden uzak olarak, konu ile ilgili bilgi ve görgümü halkoyuna açıklamayı, gerçek tutkusunun karşı koyul mâz bir itişi olarak kabul ettiğimi özellikle belirtmek isterim. Bu hür insanda varlığı zo runlu olan, eyleme çağırma fonksyonunun do ğal sonucudur.

1957 yazında, Kayseri'de 4. Oto Bölüğün de Ulaştırma Asteğmeni olarak askerlik gö revimi yapıyordum. O tarihte 2. Ordu Kuman danı olan Sayın Rüştü Erdelhun, Kayseri'de bulunan 7. Kolorduya bağlı birlikleri denetli yordu. Bu arada ve önce, düzensizliği ile ün yapmış bir komşu bölüğü, sonrada bölüğümü zü denetledi .4. Oto Bölüğü Kolordunun göz termeliği düzeyine erişmiş her yanı ile ör nek bir birlikti.

Buna rağmen Sayın Erdelhun hakkımız olan ve beklediğimiz övgüyü bizden esirge di. Bu kadarla da yetinmeyerek, düzensizliğin sembolü haline gelmiş komşu birlikten örnek almamızı öğütledi.

Denetlemeden sonra hemen komşu birli ğe koştuk ve kazandıkları Yüksek Takdir'in nedenini anladık.

Demokrat Parti 1957 seçimlerinden ön ce «Kalkınan Türkiye» adı altında bir hari ta bastırmış ve seçim kampanyasının başla masından çok önce yurdun her yanına dağıt mıştı. Komşu bölüğün işbilir ve açık göz yüzbaşısı bu haritalardan çok sayıda edinmiş ve garnizonunu bunlarla bezemişti. Bu eşsiz pragmatizme hayran olmamak elde değildi.

Birkaç gün sonra Kolordu'nun bütün su bayları «Erdelhun'un İzlenimlerini »öğrenmek üzere Kayseri Orduevine çağrıldı. Bir öğle sonrası Kayseri Orduevi'nin ikinci kat oyun salonunda toplandık.

Sayın Erdelhun, İzlenimlerini anlatmağa başladı. Bir politikacı ağzı ile konuşuyor, nur lu ufuklardan misil görülmemiş bir halkın madan söz ediyordu. Konuşmanın ağırlık mer kezini ekonomik konulara kaydırdığı sürece, bilimsel yetersizlik nedeniyle bu konuların altında ezildi. Kavram kargaşalığı içinde çok kez, yolunu kaybediyordu.

O günlerde iktidar partisinin başı olan kişinin ismi geçtiğinde — konuşmasını bu is min tekrarını mümkün kılacak şekilde düzen liyordu— gösterişli bir bağlılık ve teslimiyet le «Hazır Ol» geçmeğe özel bir titizlik gös terdi. Anılarımın en hazin yanı bu değildir.

Amerikalı dostlarımızdan da uzun uzun söz açtı. (Yurdumuzu ve gönlümüzü onlara dolma çok tutacağız. Çünkü, onlar bu memle ketin kalkınmasını en az bizler kadar isteyen insanlardır. Onlardan sakın bir sırrımız ola maz, Türkiye yakında bir küçük Amerika ola caktır arkadaşlar) dedi.

Bu sözleri anılarıma değil, o zamanlar tuttuğum not defterine dayanarak naklediyo rum. Bu arada kendilerinin bilmediği konu lar kadar bilmediği sözleri kullanma eğilimin de olduğunu da üzülerek farkettim. Örneğin, bir ara Kolordu Merkezi'nde düzenlenen Top lantı Odasından söz ederken «Brifing odası iyi restore edilmiştir» dediler. Oysa, restore' nin eski hale getirme, onarma demek olduğu nu bir genel kurmay başkanı olarak bilmesi gerektiği kanısındayım.

Yukarıda sunulan olay ve sözlerin objek tivitesini zedelemeden not defterimdeki ka yıtlara dayanarak, yanılma oranını en düşük düzeye düşürerek ortaya koduğuna inanma nızı özellikle rica ederim.

Avukat Vedat S. Şardağ — İZMİR

HÜKÜMET İSTİFA ETTİ

(Başı S. 1'de)

la görevlendirilecek bile olsa, İnönü'nün 1965 te yaptığı üzere, hemen istifasını sunmak durumundaydı. Hükümet Başkanı bu görevi yerine getirmekte gecikti. Nihayet haftanın sonunda, çekilme kararını alabildi.

ŞELLEFYAN, İÇ KOALİSYON İSTİYOR

AP Genel Başkanı halen çok güç bir durumdadır. Koalisyonsuz bir yeni AP hükümetini yürütme şansını geniş ölçüde yitirmiştir. Kırmızı oy verenleri kesinlikle kaçınılmaz olarak karşısına alması ve ihraca kalkışması, koalisyonu gerekli kılacağa benzemektedir. Zira birkaç bağımsızla, ya da ufak partilerden bir iki kişi ayartmakla Demirel liderliğinde istikrarlı bir hükümet kurmak mümkün değildir. Üstelik Demirel'ler kısa sürede görülmemiş ölçüde zenginleşme ithamlarıyla karşı karşıyadır. Millet Partisi, «Demirel'ler» dosyasını bir gensoru yapma kararındadır. Bu nedenlerle yeni AP hükümetinin tek başına iktidarda kalabilmesi, AP Genel Başkanının dışında bir AP'li milletvekili ya da senatörün Başbakan olmasına bağlı gözükmektedir.

Demirel'in yakın dostu Şellefyan'ın Tercüman Gazetesi, **«Bir dış koalisyona gitmektense, iç koalisyona gitmek daha iyidir»** diye yazmaktadır. Yani Şellefyan'ın yazın organı, Bilgiççilerle uzlaşmayı teklif etmektedir. Bu uzlaşmayı gerçekleştirebilecek kişi, herhalde artık Demirel değildir, «Demirel gider, buhran biter» diyen Bilgiççiler de, Demirel ile bütün bağlarını koparmış gibidirler ve yayınladıkları bildiride, onu en ağır biçimde suçlamakta dırlar: «Süleyman Demirel tek parti hakimiyetine tevec cüh etmektedir. **Bunun için partiyi bir ikbal ve menfaat kapısı haline getirmekten çe**kinmemektedir. Zira ikbal ve menfaat talebinin baştemsilcisi kendisidir. Memleket hepimize acı gelen ithamlarla çalkalanmaya başlamıştır. Siyasette dedikodu önlenemez, belki sıhhatli açık rejimlerde asgariye indirilebilir. Fakat şunu iyi bilmek lâzımdır ki, devlet idaresinin şaibeye tahammülü yoktur.»

Bilgiççiler, kırmızı oy vermeseler, kurbanlık koyun gibi harcanacaklarını ve «netticesi belli bir oyuna teslim olmuş» olacaklarını ileri sürerek kendilerini savunmakta ve AP parlâmentosunda büyük çoğunluğun Demirel'in tutumuna karşı olduğunu ileri sürmektedirler. Büyük çoğunluk onlardan, teşhiste değil, metodda ayrılarak, mücadeleyi grupta sürdürmeyi istemiştir. Şimdi Bilgiççiler, Demirel'in dışında herhangi bir AP'li parlâmenter'in Başbakanlığını kabule hazır olduğunu söylemektedirler. Ne var ki, Demirel'in dışında uzlaştırıcı bir Başbakan bulunsa dahi, «Yeminliler» ve «yeminsizler» grubu arasında öyle keskin bir bölünme oluşmuştur ki bunları bir arada «parti içi bir koalisyon» da beraber yaşatabilmek çok güç gözükmektedir. Bu güçü 41'ler kazanılsa bile, bu sefer Yeminliler grubundan başka bir 41'ler grubunun kazanılması her an mümkündür. Bu nedenlerle Şellefyan'ın «Dış koalisyon yerine iç koalisyon» formülünü gerçekleştirmek, belki de bir dış koalisyon kadar güçtür.

METİN TOKER'İN FORMÜLÜ

Dış koalisyon ihtimaline gelince, ufak partilerle bir koalisyon, sayıca yetersiz ve mu halefet karşısında güçsüz kalacaktır. Feyzioğlu ve Paksüt'ün tafrasını zayıf bir hükümet kurma pahasına çekmeyi göze alabilmek kolay değildir. Bir koalisyona gidilecekse, en mantıkisi AP — CHP koalisyonu olarak gözükmektedir. Ne var ki, CHP'nin böyle bir koalisyona gitmesi, bir anlama bu eski partinin intiharı olabilir. AP'ye asında liftta kalacak bir «reform programı» kabul ettirilerek böyle bir iktidar ortaklığına gidilse dahi, reform edebiyatı kimseyi aldatmayacak, CHP'nin düzen değişikliği iddialarından vaz geçtiği biçimde yorumlanacaktır. Bu nedenle Demirel CHP ile koalisyonu göze alsa bile, CHP'nin kolayca evet diyebilmesi güçtür. Özellikle Ecevit için AP ile koalisyona rıza göstermesi hayli zordur. İsmet Paşanın da A Pile değilse bile Demirel ile bir koalisyondan pek hoşlanmadığı bilinmekte dir.

CHP yöneticilerine en çazip gelen formül, İsmet Paşanın sözcüsü sayılan Metin Toker'in AP'nin tek başına iktidar kuramayacağı ihtimaline dayanarak seçimlerden önce Milliyet Gazetesinde açıkladığı görüştür. Buna göre, AP'nin bir azınlık hükümeti kurmasına müsaade edilecektir. CHP, belli esaslar çerçevesinde, AP'nin azınlık hükümetinin ayakta kalmasını sağlayacaktır. Fakat bir iki yıl sonra, CHP seçim şansının yüzüne güldüğünü görünce bütün meti seçime zorlayacak ve tek başına iktidara gelecektir. Metin Toker'in bu eliki aşamalı CHP iktidarı» kâğıt üzerinde çok cazipse de azınlık hükümetinin CHP'nin tutsağı olması anlamına gelmektedir. Böyle bir formüle yanaşacak bir hükümet başkanı bulmak herhalde kolay olmayacaktır.

AP — CHP KOALİSYONU

Bu durumda en mantıki yolun seçimleri yenilemek olduğu düşünülebilir. Ne var ki, sandıktan da istikrarlı bir çoğunluğun çıkıp çıkmayacağı belli değildir. Üstelik başta ana muahlefet ve 41'ler olmak üzere, Demirel'i azınlıkta bırakan bütün kırmızı oycular eğer seçime karşıdırlar. Meclisin Cumhurbaşkanınca feshini öngören Anayasanın 108. madesinin işletilmesi ihtimali ise hayli zayıftır. Erken seçim yolu kapalıdır.

Bu şartlarda bir hükümet kurulacak ve bu hükümet ekonomik bunalıma ve enflasyonist gidişe çâre bulacaktır. İstikrar programının gereği olarak 2 milyar liradan fazla vergi alınmasını öngören tasarıları parlamentodan geçirecektir. Demirelli, ya da Demirelsiz bir AP iktidarının bunu başarabilmesi mevcut şartlarda bir hayal sayılabilir. Bir AP — CHP koalisyonu, konuya bu açıdan bakanlar tarafından, gerekli görülmektedir. Hükümet buhranının uzamasıyla, ya da kurulacak yeni hükümetin de istifa zorunda kalmasıyla, uzun tereddütlerden sonra CHP, nin AP ile bir koalisyona gitmesi imkânsız sayılmamalıdır. İsmet Paşa, rejimi kurtarmak ve memleketi hükümetsiz bırakmamak gerekçesiyle böyle bir koalisyona gidebilir. İsmet Paşa böyle bir koalisyonda görev almayacaktır. Ecevit de görev almayı her halde istemeyecektir. Ama başta Kemal Satır, bir CHP ekibinin Demirelle, ya da Demirelsiz bir AP — CHP hükümetinde bakanlık koltuklarını doldurması mümkündür.

DEMİREL'LERİN MİLYONLARI

(Başı S. 1'de)

ra olduğuna dair bankalara beyanda bulunuyordu. Banka istihbarat servisleri ise, bir heyet kurup Hacı Ali Demirel in bugünkü servetinin 40 mil yon liraya ulaştığını tesbit etmişlerdi. Günaydın, ailenin servetinin 87 milyon liraya eriştiğini hesaplamaktaydı. Oysa, Isparta'da söylenenlere dayanarak gazetenin yazdığına göre, 1960 ihtilâli günlerin de, Demirell ailesi, şehrin bazı ileri gelenlerinden borç alacak kadar parasızmış. Bugünün hacısı Ali Demirel, ufak çapta alım — satımı yapar mış. Şevket ise, kereste satışı ile uğraşırmış.

BAŞBAKAN'IN MAL VE SERVET BEYANI

Birdenbire 87 milyon lira lık servet nasıl elde edilmiş? Süleyman Bey, Kamuoyunca yönetilen bu soruyu geçiştirmek amacıyla, bir yandan 10 milyonluk dâvâ açarken, öte yandan mal ve servet beyanında bulunacağını duyurdu.. AP Genel Başkanı olunca da, yayınlar üzerine, Süleyman Bey, kazançlarının ve vergilerinin hesabını ayrıntılarıyla açıklayacağını söylemiş, fakat vaadini tutmaktan kaçınmış tı. Bu sefer, servetin aile üzerinde bulunmasından yararlanmak isteyerek, kendi servetini önemsiz göstermek suretiyle, Süleyman Bey'in kamuoyunu yanıltmaya kalkışması mümkündür. Ama taahhüt ve şirketçilik işlerini kardeşlerine ve öteki arkadaşlarına bırakan Süleyman Bey'in, «orta hallilik» iddiaları kimse yi inandırmıyacaktır. Ailenin mal ve servetini açıklamaktan ise, iktidarın başı kesinlikle kaçınacaktır. Oysa, Süleyman Bey'den çok daha büyük bir samimiyetle konuşan Nazmi yânım, 27 Kasım 1969'da Hayat dergisine «Ailede ayrı gayri yoktur. Para ve mal herkesindir» demiştir. Bunu söyleken, yalnız Demirel ailesinin değil, Demirel'lerle yakın akraba olan kendi ailesini de tek aile saymıştır. Bu nedenle, ailenin mal ve servet hesabını vermek gereklidir. Süleyman Bey, bu hesabı vermeyecektir, zira hesap verilebilecek gibi değildir.

HACI'NIN ARSA HİKAYESİ

1965'te 82 lira vergi ödeyen Hacı'nın DDY'dan kapattığı arsaların hikâyesi Devrim o. kurlarının malûmudur. Bu yüzden DDY'nın kıt görüşlü yöneticileri, yazdıklarımızı doğrulayan bir de yalanlama göndermişlerdi. Son açıklamalar, DEVRİM'in bu konuda ne kadar ihtiyatlı davrandığını göstermiştir. Arsa hikâyesi çok daha vahimdir : Arsa, A kara gar mahalline aittir. Gar mahalli olarak ayrılan sahanın satılabilmesi için, önce Belediye İmar Müdürlüğü, Demiryollarının sahasını istasyon sahası dışına çıkartmıştır. Bu iş, Demirellerin o civarda sahip bulunduğu bir arsayla, DDY arazisi birleştirilerek gerçekleştirilmiştir. Ankara Belediye İmar Müdürlüğünün 21.5 1968 gün ve 443 sayılı kararıyla, DDY arsaları «istasyon sahasından alınarak Demirelerin arsalarına hamur edilmiştir.» İmar Bakanlığı, 1.6.1968'de kararı onaylamıştır. DDY Yönetim Kurulunun 14.5.1969 tarihli kararıyla 2010 metrelik bir arsa, açık artırmaya konmadan, metrekaresi 350 liradan ve taksitle ödenmek üzere Hacı'ya satılmıştır. Arsanın metrekare rayiç değerinin 1500 2000 lira olduğu belirtilmektedir. Böylece, asgari 3 milyon liralık arsa, 702 bin lira ya ve hem de taksitle Hacı'ya satılmıştır. Satış kararının altında imzası bulunan eski DDY Genel Müdürü Sakarya Milletvekili Vedat Usal, bu konuda kendisini şöyle savunmaktadır: **«Süleyman Demirel ile aramız, kardeşi Ali Demirel'in Demiryollarıyla çeşitli yollardan müşterek mülkiyetine sahip olduğu arsaları ucuz fiyatla ve faizsiz borçla satın alma arzularına mukavemetim dolayısiyle açıt mıştır. Işte cereyan tarzı ve bu hususaki mukavemetim, dosyalarda açık olarak belirtilmiştir.»**

Unsal, DEVRİM'in bu arsa yolsuzluğunu yazması üzerine, Demirel tarafından acele ihraç talebiyle Haysiyet Divanına sevkedildiğini ileri sürmektedir : **«AP Grubunda çeşitli suiistimal iddialarının konuşulduğu sırada ve 30.12.1969 tarihinde DEVRİM dergisinde Ali Demirel'e Demiryollarınca satılan arsadan bahsedilmesi Süleyman Demirel'i korkutmuş ve AP Grubunda yapabileceğim açıkla malardan endişeye düşmesi, aynı gün öğleden sonra zahiri sebeplerle tedbirli olarak ve ihraç talebiyle Haysiyet Divanına sevkini neticesini doğurmuştur. Bu suretle AP Grubuyla aynı gün alâkam kesilmiş bulunuyordu.»**

Hacı. 156 metrekaresi kendisine ve 3054 metrekaresi DDYina ait başka bir arsayı daha ele geçirmeye kalkışmıştır. Bulunan bilirkişi, 28 Ağustos 1969'da arsanın metrekaresine 275 lira değer biçmiştir. Dedikodıların yayılması üzerine, DDY bir heyet kurup arsayı inceletmiştir. Heyet, 175 liraya kapatılmak istenen arsanın metrekaresinin 150 lira olduğunu hesaplamıştır !.

Işbilir Demireller, taksitle ve ucuz fiyatla alınan araziyi karşılık göstererek bankalardan milyonlar çekmişlerdir. DEVRİM, bu suretle Ziraat Bankasından 8 milyon lira kredi alındığını yazmıştır. Alınan miktar 8 milyon 400 bin liradır ve ayrıca 3 milyon da Vakıflar Bankasından çekilmiştir. Böylece, ucuz fiyatla ve taksitle kapatılan arazi karşılık gösterilerek, devlet bankalarından 11 milyon 400 bin lira kredi alınmıştır !

Bankalardan son üç yıl için de Demirellerin aldığı kredi ise, 26 milyon 900 bin liradır. Şimdiye kadar bankalara bu kredi için tek kuruş para ödenmemiştir. Ayrıca döviz olarak 1,2 milyon dolar tutarında 11 milyon liralık kredi Demirel'lere açılmıştır.

Bu konuda Hacı şöyle konuşmuştur : «Şimdilik susuyoruz. Ama zamanı gelince konuşacağız. Bir kere çıkarılan kamların hepsi yanlıştır. Bu konuda Günaydın gibi yayın yapan DEVRİM gazetesi tek zip edilmiştir. Bize kredileri veren müesseseler vardır. On ce onlar tekzip etsinler.»

Kredi rakamları doğrudur ve Hacı'dan DEVRİM'e şimdiye kadar bir tekzip gelmiş değildir. Banka Müdürleri ise, Hacı'nın «Onlar yalanlasın» demesine rağmen, yalanlamadan kaçınmışlardır. Ziraat Bankası Genel Müdürü Sabahattin Şerifoğlu, **«Kredi işleri banka sırrındandır. Ne reden bulmuşlarsa, bir mehaz bulup öğrenmişler. Bir açıkla mada bulunamam»** demiştir. Emlâk Bankası Genel Müdürü Hayri Seçkin ise, **«Kendilerine sorun»** açıklamasıyla yetinmiştir. Başbakan Demirel de, «Birşey söyleyemem. Gerekli görürsem açıklama yaparım» buyurmuştur. Ama bir açıklama yapmayı gerekli bulmamıştır.

ŞİRKETÇİLİK!

Demirel'lerin dikkati çeken bir faaliyeti şirketçiliktir. Demirel'ler, «Efendim, çoğunda koyduğumuz sermaye önemsiz» demelerine rağmen, bir çok şirketin idare meclisi başkanı ya da üyesi olmuşlardır. Holding haline getirilmek üzere olan Adanalı Haş'ın Coca — Cola ve Pereja'sında dahi Demirel'ler idare meclisi üyesidir. Planlama Teşkilâtından bir teşvik belgesi almakla önemli devlet fonları ve imtiyazlar sağlanabilen bir dönemde, idare meclisi üye likleri dikkat çekicidir. Nite kim Günaydın gazetesi, Demirel'lerin **«Bu şirketlerin çoğunun kurucusu, bilyük hisseda ri, işlerini devlet dairelerinde takip eden, çıkarın kişiler»** olduğunu yazmaktadır.

Başka bir dikkat çekici nokta, Demirel'lerin kompradör kapitalizmin kurallarına uyarak, arsa ve inşaat spekülasyonu, müteahhitlik, özel okuculuk, otelcilik, kereste ve halı ticareti gibi alanlardan servet yapmaya yönelmesidir. Ciddi bir sanayi yatırımları yok gibidir. Ancak devletin çok büyük destek getirmesi üzerine, Orman İdaresinden tomruk alıp biçerek, yine geniş ölçüde devlete satmak biçimindeki kereste ticaretinden orman sanayiine atlanmaktadır. Coca — Cola ve Pereja, Haymak Dökim ve Fitting ortaklıkları, bu şirketlerin bir Demirel ismiyle «şeref ve itibar» kazanmak isteklerine bağlı görülmektedir.

Kısaca Demirel'ler, kısa süre de yüz milyona yakın servet edinmişlerdir, ama bir sanayiçi dahi olamamışlar, ara cılıkta kalmışlardır.

İKTİDAR BOŞLUĞU

(Başı S. 1'de)

Seçime gitmek bir çözüm yolu değildir. Tam aksine, bu yüzden kaybedilecek aylar ve seçim demagojisi işleri daha berbat edecektir. Esasen AP, yöneticileri istese de, Ana Muhalefet partisi ve parlamento çoğunluğu erken seçime karşıdır. Anayasanın 108. maddesinde öngörülen Meclis'in feshi meka nizmasının işletilmesini önlemek, Fransa'da de Gaulle öncesi dönemde sık sık görüldüğü üzere, muhalefet için güç bir iş değildir, Kısaca, erken seçim yolu kapalıdır ve mümkün olsa bile, darde devâ getireceği çok şüphelidir, Seçimlerden yönetilmesi daha güç bir Meclis'in çıkması bile mümkündür.

AP, ve CHP, yöneticileri aksini söylese dahi, bugünkü durumda egemen sınıfların çıkarları açısından en akıllıca yol, bir AP — CHP koalisyonudur. Nitekim Washington'daki yetkililer, bizim egemen sınıflardan çok daha akıllı ve biraz daha uzak görüşlü oldukları için, bir yıl önce, **«Devalüasyondan kaçınmaya imkân yok. Türkiye iktisadi yönden feci durumda. Washington, memleketinize hakkında ümitsizlik içinde. 1969 genel seçimlerinde AP'nin hezimete uğraması beklenemez. Ama AP ile CHP tarafından kurulacak bir koalisyon, belki de Türkiye için en yararlı çözüm yoludur»** tavsiyesinde bulunmuşlardır. Ekonomik durumlarla pek ilgilenmeyen Ordu yüksek kademeleri de, «aşırı uçlar» denen akımların, özellikle «31 Martçıların tasfiyesi için bir AP — CHP koalisyonuna yatkın gözükmektedirler.

Bir AP — CHP iktidarı gerçekleşir mi, gerçekleşmez mi, bilemeyiz, ama mevcut politik bunalımın en geçerli çözüm yolu böyle bir koalisyondur. Bu koalisyon, başta toprak reformu olmak üzere, aldatmaca bir düzen değişikliği programıyla bile sahneye çıkabilir. 1961 AP — CHP koalisyonunun programında «Toprak Reformu» vardı, hattâ Adana ağalarından Tarım Bakanı Cavit Oral, hazırladığı Toprak Reformu tasarısını kamuoyuna açıklamıştı..

Koalisyon bir yandan bol bol sosyal adaletten söz edebilir, öte yandan da vasıtasız vergilere dayandırılan bir istikrar politikasını kör topal sahneye koymaya çalışabilir. Ne var ki, bu son çare de, egemen sınıflara biraz zaman kazandırsa bile, uzun ömürlü olacağa pek benzememektedir. Egemen sınıfların miyopluğu ve ülkenin ekonomik sorunlarını çözmekteki acizi, en ustaca gözüken politik kombinezonları kısa sürede iflâsa sürükleyebilecektir. Bu nedenle, egemen sınıfların aç gözlü baskıları altında, AP — CHP koalisyonu bocalamaktan kolay kolay kurtulamıyacaktır. AP'nin yeminli, yeminsiz bölünmesine benzer biçimde, CHP. içinde göbekli, göbeksiz çekişmesi de koalisyonun güçlüklerini arttıracaktır. Üstelik, AP ile ortaklık. Jâfta ilericilik taslasa bile, aslında CHP'nin düzen değişikliği ve sosyalist iddialarından vazgeçerek, egemen sınıfların baş temsilciliğini Demirel'den devralması anlamına gelecektir.

Devrimci ve karşı - devrimci güçler arasındaki ayırımı tam bir açıklığa kavuşturacak ve mücadeleyi kesinleştirecek olan böyle bir koalisyon, devrimci güçlerin son parlamentoculuk hayallerini de yıkıp götürecektir.

Kısaca, ülkenin egemen sınıfları ve politikacıları ülkeyi yönetemez duruma düşmüşlerdir. Türkiye'de bugün, Amerikalıların çok sevdiği bir deyimle, «İktidar boşluğu» vardır. Devrimci güçler, bu boşluğu doldurıncaya kadar, politik, ekonomik ve toplumsal bunalım sürüp gidecektir .

DÜZELTME : Geçen sayıdaki başyazıda bir cümlede satırlar kaymıştır. Doğrusu şöyledir.

Bir değişiklik getirseydi, Temel anlaşmanın 3. maddesinde «tasvip eder» yerine, «Türk Hükümeti tâyin eder» yazılırdı. İlk maddede sayılan ilkelerin başında «Amaç, Türk ülkesinin güvenliğinin korunmasıdır» ilkesi yer alırdı.

VİETNAM

HALK ORDUSU NEDİR?

Ünlü General Giap, Suriye'deki iktidar partisinin «El - Baas» adlı yayın organına, Kuzey Vietnam ordusuyla ilgili şu beyanatı verdi :

«İşçi ve köylü ailelerden gelen ve esasında az bir kültüre sahip olan subay ve asker lerimiz, askeri bilgi ve tekniğin ustası olabilmek için çe tin bir çalışmaya giriştiler. Ordu içindeki sosyalist yarışma, sürekli biçimde gelişmek tedir.»

«Halkçı ordumuz, ayrıca, bir kısım vaktini iktisadi çalışmalara ayırmaktadır. Ön cephelerde çarpışan birçok birliklerimiz, kollektif çiftlik lerde, sınai tesislerin kurulmasında ve sulama işlerinde değerli çalışmalarda bulundu lar. Bundan başka, her engeli aşan ordumuz, bâzı temel gıda maddelerini bizzat üretere rek, halka yardımcı olmuş tur.»

«Biz kültür ve sanat çalışmalarına da özel bir önem ve ririz. Her birliğin bir kulübü vardır. Profesyonel askeri sanat topluluklarının yanında, bir de ordu mensupları tarafından kurulmuş amatör topluluklar vardır. Bu sanat çalışmaları, ordunun kültür seviyesini ve savaş gücünü arttırır. Ayrıca verilen her görevi yerine getirmek için gerekli olan yiğitliği ve devrimci iyimserliği sağlar.»

«Biz milis birliklerinin kurulması ve geliştirilmesine de özel önem veririz Bu birlikler savaş sırasında, zaten yarı silâhlı olan tüm milletin yanında yer alırlar. Gelecekte en yeni silâhlar ve sistemlerle patlak vermesi beklenen savaşlar, bizim için ancak halk savaşları olacaktır. Bu bunu özel denemelerimize da yanarak söylüyoruz.»

«Silâhlı Kuvvetler bizce üç unsurdan meydana gelmekte dir : 1) Düzenli ordu 2) Yarı silâhlı durumda bulunan halk, 3) Milis kuvvetleri.»

«Biz ordumuzu düzenli modern bir ordu haline getirme ye uğraşırken daima halkçı Ilk çizgisi üzerinde yürüdük ve bu çizgiden ayrılmadık Bugün biz, devrimci ve modern bir ordуyuz.»

Tarih ve Kültür anlayışımızda

İTİLAL

Menteş Kütüphanesi, Ankara Caddesi 48 / B, İstanbul

- Gazetelerde resimli roman ve pehlivan tefrikası dışında, başka yazılar da okuyor musunuz ?
- Yurtta ve dünyada geçen olaylar, bu olayların sebeb ve sonuçları sizi yakından ilgilendiriyor mu ?
- Ve bu olayların tarihsel kökleri, sosyal ve siyasal ilişkileri konusunda aydınlanmak istiyor musunuz ?
- Öyleyse, okuyacağınız tek eser :

BELGELERLE TÜRK TARİHİ DERGİSİ

DÜN BUGÜN YARIN

Komutanlar,aylardır AP-CHP Koalisyonunu istiyorlardı...

(Başı S. 1'de)

tedir. Ordu alt kademelerindeki rahatsızlık da «31 Martçı» çevrelerin en sert biçimde cezalandırılmayışına bağlanmaktadır. Demirel ekibine şu söylenmiştir :

— Türk Ordusu, geçen yüz yıldan beri irtica ile mücadele eder. Solu ülümez, ama aşırı sağı çok iyi bilir

—0—

DEMİREL ORTA DOĞU ÜNİVERSİTESİNİ DE REKTÖRSÜZ BIRAKTI!

(Başı S. 1'de)

nin kapanışında baş sorumluluk, mütevellîler kadar Demirel'in de sırtına yüklenmektedir.

Ne Demirel, ne de mütevellîler bu sorumluluğu anlamsa benzemektedirler. Konuyu ilerde daha geniş biçimde ele alacağımızdan, şimdilik, mütevellîlerin ağzından son günlerde dökülen bazı incileri sıralamakla yetiniyoruz :

— Nerede bizim zamanımız daki üniversiteler!

— Bu hayatların (öğrenciler) çoğu zaten komünist. Ama hocalara ne oluyor? Onların çoğunu bizden bilirdik...

— Çağır efendim jandarmayı, polisi... Gerekirse tık kodese hepsini... (6100 öğrenci ve 300 hoca!)...

— Adamlara on yıl çekanlık yapmış adamı rektör diye getirdik, beğenmediler.

— Birader, bundan daha özerk üniversite nerede görülmüş zaten?...

— Amerika bu üniversiteye yardımdan vazgeçerse, görürler onlar!...

Komprador kapitalizmi, bu zihniyette beylerle, dinamik bir üniversiteyi yönetmeye kalkışmaktadır. Oysa Demirel, bu zihniyetle Medrese bile yönetilemiyeceğini, biraz geç de olsa, görmüştür.

Millî Güvenlik Kurulu ile Genelkurmay'da yapılan toplantılarda ve Millî Emniyet yetkilileriyle düzenlenen başka bir toplantıda, Hükümetin irticaa karşı çok daha enerjik davranması istenmiştir. Başbakan'ın «teoratik devlet heveslileri» ne yarım ağızla çatan konuşmaları, bu uyarıların sonucu sayılmaktadır.

Yüksek Paşalar, Ordunun alt kademelerinin eğilimlerinden habersiz 27 Mayıs öncesi paşalarından olmadıklarını söylemektedirler. Alt kademelerin tepkilerine duyarlıdırlar ve bu tepkileri üstlere duyurmayı önemli bir görev saydıklarını söylemektedirler. Bayar affı, aşırı sağ — sol çatışması, azan irtica ve 69'ların bildirisi gibi olayları, kendilerinin belirttiklerine göre, dikkatle izlemişler ve değerlendirmişlerdir. İrticaa karşı tepkiyi haklı bulmaktadırlar, ama 69'ların yaptığı gibi bir tepkiyi, çok tehlikeli saymaktadırlar. Yüksek kademeye göre, duyulan tepki, hiyerarşik yollardan yetkililere ulaştırılabilirdi. Ama bu yola gidilmeyip bildiri yayınlanmıştır. Bildiri olaylarına müsamaha edilirse, işlerin nereye varacağı kestirilemez, diye düşünülmektedir. Bu nedenle, 5 Deniz Subayının savunmaları daha alınmadan ordu dan ihracını, yüksek paşalar, gerekli bir tedbir saymaktadır.

27 Mayıs öncesi paşalardan farklı olarak, aşağının eğilimlerine duyarlı davrandıklarını ileri süren yüksek paşalar, «maceracılar» a karşı bulunduklarını belirtmekte ve «demokratik rejim»in daha ileri aşamalara götürülebileceğini söylemektedirler. Yeter ki, aşırı uçlar ve özellikle çember sakallı irtica engellenebilsin. AP içindeki «takunyalı» denen grubun temizlenmesi ve CHP ile koalisyona gidilmesi, bu nedenle, aylardır kumandanlar tarafından savunulmaktadır.

Görüldüğü üzere, seçimlerden çok önce, 1969 Nisan'ında Washington'da State Department'ın Türkiye Masası yetkililerinin Milliyet gazetesi yazarı Talat Halman'a açıkladıkları AP — CHP koalisyonu fikri, çok farklı nedenlerle, isabetli bir çözüm yolu sayılmaktadır. Rejim bunalımının gelişmesinde, bu çevrelerin fikirleri herhalde etkili olacaktır.

yeni belgeler açıklanıyor

haydar tunçkanat

ikili anlaşmaların içyüzü

Bütün Yurtseverlerin Başucu kitabı

368 Sayfa, 15 lira

adres: Süleyman Sırrı sokak 12 Yenişehir-ankara

ekim yayınları

27 Mayıstan on yıl sonra neredeyiz?

Suphi Gürsoytrak

ON YILIN BİLANÇOSU.

Bu yıl Bütçe müzakereleri ile beraber 27 Mayıs Devriminin ikinci on yıl dönemine başlıyoruz. 27 Mayıs Devriminin bazı siyasi güçlerin bütün yıkıcı faaliyetlerine rağmen onuncu yılına daha büyük bir güçle girmesini aziz milletimizin kendi eserine olan sevgisi ve ona sahip çıkma arzusunun bir ifadesi olarak görmekte yız. Şükran ve minnetlerimizi arzetmek isteriz Bu yıllık bütçeyi eleştirmeye başlamadan önce, geçirdiğimiz on yılın bir muhasebesini yaparak sözlerime başlamak istiyorum. On yıl sonra, 1960'a baktığımız zaman Türkiye'nin siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik hayatında, anayasaca yapılması ön görülen temel sorunların olduğu gibi kaldığını ve bitmeyi görmekteyiz. Türk toplumunun geleceği ile birinci derecede ilgili çağdaş ve sosyal bünyemize uygun eğitim reformu yapılmamıştır. Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği sağlanmamıştır. Türk tarımında üretim artışını sağlayacak, sanayileşmemizi destekleyecek ve Türk köylüsünü toprağa, refaha ve uygar imkânlara kavuşturacak toprak reformu ya yılmamıştır. İktisadî hayatımız dışa bağlılıktan kurtulamış, dış ticaret hacmi bünye ve değer bakımından değişmemiştir. Kamu teşebbüslerin

> Millî Güvenlik Kurulu, Başbakanın vereceği konferansları dinleme yeri veya iktidarının siyasi maksatlarını sağlamada kullanacağı bir araç değildir. Devrimleri ve Anayasanın getirdiği laik demokratik sosyal devletin gerçekleştirilmesi ve korunması yolunda çaba gösterme durumundadır.

den beklenen kârlılık ve verimlilik sağlanamamış ve partizan yönetimden kurtulunamamıştır.

Kalkınmanın yükü daha çok dar gelirlilere yüklenmiş, gelir dağılımında sosyal adalet gerçekleştirilememiştir. Dış borç yükü daha çok artmış, üretim araçları üzerinde yabancıların payı büyümüş, yabancı ülkelere göçen işçilerin sayısı çoğalmıştır. Dış politikada ve askeri alan da sınırlayıcı bağlardan kurtulunamamış, uluslar çıkarlara göre karar verme ve hareket etme yeteneği sağlanamamıştır. Bununla beraber, geleceğe ve yarın hakkında karamsar ve ümitsiz olmadığımızı söylemek isteriz. Düşünce, bilim, sanat, basın ve yayın özgürlüğü Türk Milletini içinde bulunduğu kısır düşünce ve atalet ortamından kurtarmış, ona çağdaş düşünce ufkunu açarak büyük bir canlılığa ve dinamizme kavuşturmuştur. İşte bu fikir gücü ve dinamizmin gelecek on yılda ana sorunlarımızı çözülmeyece ğine inanıyor ve güveniyoruz.

AĞA VE KOMPRADOR HİZMETİNDE BİR İKTİDAR

Hükümetin uyguladığı sosyal ve iktisadî politika, Menderese'ten miras kalan «Her mahalle de bir milyoner yetiştireceğim» politikasıdır.

Evet bu politika İstanbul'un Taksim semtinde, Nişantaşında, Ferşembepazarında, Adalarda bazı milyonerler yetiştirmiştir. Buna karşılık Türk toplumu, köylüsü, işçisi, memuru, öğretmeni, subayı, sanatkârı ile büyük ekonomik ve sosyal çıkmazlara sürüklenmiştir. Ve neticede 1958 yılında nihayet devletin iflâs ettiği de bir gerçektir. Bugün Demirel yönetiminde Türkiye böyle bir iflâsa doğru tekrar yönelmiş bulunmaktadır. Batıdan büyük borçlanmalar karşılığında elde ettiği imkânlarla ve Rusya'dan sağladığı kredilerle bir müddet daha ayakta durabilecektir. Demirel Hükümeti yürüttüğü ekonomik ve sosyal politika ile Türk halkına değil de bir avuç azınlık dediğimiz toprak ağasına ve yabancıların Türkiye'deki ortaklarına hizmet için fiilen çalışmış gibi görünmektedir. Onun için memlekette büyük bir huzursuzluk vardır. Toplumumuzun birer katı olan köylümüz, işçimiz, memurumuz, öğrencimiz, öğretmenimiz, subayımız çalışmasının ve ülke varlığının ürünlerinden haklı olarak payını istiyor. İstemekte devam da edecek. Bunun için sendika kuracak, grev de yapacak, boykot da yapacak, yürüyecek de. Devlet bir avuç azınlığa hizmet eden, onların çıkarlarını koruyan ve demokrasi de bu maksada hizmet eden bir âlet gibi gördüğü müddetçe bunlar olacaktır. Köylü toprağına, işçi fabrikasına, öğrenci okuluna, her Türk bir iş sahibi olmaya, herkes çalışmasının karşılığını almaya, kısaca insanca yaşama hakkına kavuşacak. Böylece sosyal devlet tüm özellikleriyle kurulacak. Anayasa böyle diyor.

ÖĞRETMEN KIYIMI

Türkiye'de iktidar — öğretmen çatışmasının temeli, iktidarın Anayasayı uygulamamasından meydana gelmektedir. Anayasa doğrultusunda milliyetçi, devrimci, laik ve halkçı olan her kesle olduğu gibi öğretmenlerimizle de çatışmasını, bir azınlık çıkarını güden ve tutucu güçlere dayanmaya çalışan iktidar için kaçınılmaz bir sonuçtur. Nitekim 1965'ten beri Demirel Hükümeti öğretmen kıyımı diye siyasi edebiyatımıza yeni bir terim kazandıracak şekilde, öğretmenlere karşı gerek devlet görevlilerini kullanarak, gerek parti örgütü ile, gerekse özel olarak örgütlenmiş bir takım yan örgütlerle öğretmenlerimize karşı bütün Cumhuriyet dönemi minde görülmemiş haksız bir baskıyı yürütmeye çalışmaktadır. Türk halkına ve çocuklarına Anayasayı ve anayasal hakların kullanılmasını öğreten Türk öğretmeninden son derece ağır maddî sıkıntılar ve manevî baskılar altında olursa olsun susacağını ve iktidarın emrine girdeğini ümit etmekle Demirel, Türk öğretmenini hiç tanımamış olduğunu göstermektedir. Millî mücadele ruhunun, millet egemenliğinin, Atatürk devrimlerine bağlılığının tam şuuru içinde ülkemizin her köşesinde büyük bir feragatla çalışan öğretmenlerimizin halkımız ve yarınki kuşaklarımız için insan hak ve hürriyetlerini, millî dayanışmayı, sosyal adaleti, ferdin ve toplumun huzur ve refahını gerçekleştirmeyi ve teminat altına almayı mümkün kılacak demokratik hukuk devletini bütün hukukî ve sosyal temelleriyle gerçekleştirmek için yapacakları her mücadelede beraber olduğumuzu belirtmekle şeref duyduğumuzu ifade ve beyan ederim.

Resmî istatistiklere göre, bugün 58.700 öğretmenin aldığı maaş 475 lira ile 550 lira arasında dır.

Ülkemizde Türk Silahlı Kuvvetleri dışında, maaşlı ve ücretli olarak 600 bine yakın memur vardır. Memurların yüzde 68'i 500 liradan az maaş almaktadır. Demirel, Hükümeti, memuru na karşı görevini yapmamaktadır.

TÜRK GENÇLİĞİ İLE ÖVÜNMELİYİZ.

Demirel, Türk öğretmeni gibi Türk gençliğini de hiç tanımamaktadır. Türk gençliğini tanımak, ülkesini anlamak ve heyecanını paylaşmak için, Kurtuluş Savaşını tanımak ve nedenlerini tastamam bilmek gerekir. Kurtuluş Savaşı'na Sivas'tan, Erzurum'dan, Amasya'dan, Samsun'dan yola çıkmayanlar Kurtuluş Savaşını hiçbir zaman anlayamazlar. O kutsal heyecanı ruhlarında duyamazlar. Türk gençliği daha 1919'da milletinin, yurdunun sorunlarına çare bulmak ve tarihî sorumluluğunu yerine getirmek üzere Sivas Kongresine katılmış ve Mustafa Kemal'in önderliğinde omuz omuza savaşarak Türkiye'yi emperyalizmin boyunduruğundan ve kapitalizmin sömürüsünden kurtarmış tır. Türkiye'nin bağımsızlığı uğrunda Kurtuluş Savaşında nasıl döğüşmüşse, devrimlerin korunmasında Menemen'de nasıl canını vermişse, bugün de milletin tam bağımsızlığı ve çağdaş uygarlık düzeyine çıkması için savaşmaktadır. Gerçekte böyle bir gençliğe sahip olduğu için Türk milleti, dünya milletleri arasında ne kadar övünse azdır. Devrimci gençliğin tamamen paylaştığımız bugünkü özlemi, bizzat onların ifadeleriyle, ülkemizin bağımsızlığını zedeleyen her türlü tutuma son verilerek, tam bağımsız anayasanın öngördüğü demokratik rejimin gerçekleştirilmesidir. Ne demek istiyor gençlik bu nunla? Türkiye'nin siyasî, ekonomik ve askerî

> Millî Emniyet Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü ve benzeri kuruluşlar — Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı hariç, — Amerikalılarla çok içli dışlı bir çalışma düzeni içindedirler. İstihbaratın ulusal olması, devlet organlarının verecekleri kararların ulusal çıkarlara uygunluğu bakımından kaçınılmaz bir zorunluluktur. Uzman ünvanı ile dahi olsa, bu örgütlerde bulunan bütün Amerikalılar uzaklaştırılmalıdır

varlığı üzerindeki ipoteklerden kurtularak tam bağımsızlığa kavuşturulması, köylü için toprak reformunun yapılmasını, doğal kaynakların ve sanayiimizin millileştirilmesini, milli gelir güvenlik tedbirlerine kavuşturulmasını, çağdaş eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik tedbirlerine kavuşturulmasını, çağdaş eğitim reformunun yapılmasını, eğitimde fırsat ve imkân eşitliğinin sağlanmasını ve nihayet üniversite yönetiminde vazife almayı kişisel, sosyal ve ekonomik temel hakların kısıntısız kullanılmasını ve ülkenin kalkınma çabasına manen ve maddeten katılmak istiyor.

Sayın senatörler, bunların hepsi hemen hemen Anayasanın istekleri değil midir? Türk gençliği Cumhuriyetin kuruluşundan 46 yıl sonra tam bağımsızlık istiyor ise, gerçekte gençlere değil, ülkeyi bu duruma düşürmüş olanlara kızmak ve hesap sormak gerekir. Türk gençliği kurtuluş savaşına nasıl tarihinden aldığı vazife duygusu ile katılmışsa, bugün de aynı soy rumluluk duygusuyla hareket ettiği kanısında yız. Türk gençliğinde bu sorumluluk duygusu olmasa idi, Mustafa Kemal, Cumhuriyet ve devrimleri gençliğe emanet eder miydi? Gençlik, yurt sorunlarına eğildiği, üzerinde çalıştığı ve vazife aldığı için milletçe kıvanç duymalıyız. Şayet diğer ülkelerde olduğu gibi, sadece kişisel ve spesiyal konularla ilgilenselerdi, işte o zaman ulusça hayıflanmamız, üzülmemiz gerekirdi. Bu gençliği sevmek lâzım, bu gençlikle övünmek lâzım iken, iktidar, bu gençliğe karşı her türlü tertibin içinde görünmektedir. Genç

ULUSAL ORDU ÖZLEMİ

Türkiye gerek Amerika Birleşik Devletleri, gerekse Sovyet çıkarları bakımından son derece önemli bir ülke durumuna gelmiştir. Bu durum aynı zamanda Türkiye'nin hassasiyetini büyük ölçüde arttırmıştır. Her iki süper devlete karşı düşman olmayan, barışçı bir politika yürütmeye dikkat etmesi gerekmektedir. Bu arada Nato kollektif savunma andlaşması, gizli ikili anlaşmalar ve 5 Mart 1959 Türk — Amerikan İşbirliği andlaşmasında yeni şartlara uymayan siyasi ve askeri değişiklikleri yapma lı, kendi iradesi dışında herhangi bir savaşa sürüklenmemelidir .Bugünkü andlaşmalar ve anlaşmalar, Başbakanın ve Dışişleri Bakanının aksi iddialarına rağmen ,gerçek şudur ki, Türkiye istemezse dahi otomatikman savaşa sürük

> Türkiye, istemese dahi, otomatikman savaşa sürüklenecek durumdadır. Bu irade ve hareket serbestliğimizi kaldıran hukukî ve fiilî durumlar, ne pahasına olursa olsun değiştirilmelidir. Türkiye'de Türk Genelkurmayı Başkanı emrinde olmayan nükleer silâh stoku, atma aracı ve bu maksatla kullanılmak üzere üs ve tesis bulundurmak, her yönü ile ulusal çıkarlarımıza aykırıdır ve bile bile Türk ulusunun ve ülkesinin bir kısmının tahrip edilmesine göz yummak demektir. Unutmayalım ki, uzmanların yaptıkları hesaplara göre, Türkiye'ye bir nükleer taarruz hâlinde nüfusu muzun beşte biri ölecektir. O halde mümkün olduğu kadar savaş dışı kalmaya çalışmak esas gayemiz olması gerekmektedir. Türk silahlı Kuvvetleri, Türkiye'yi büyük ölçüde etkileyen dünya politikasındaki bu değişiklikleri dikkate alarak savaş konseplerinde gereken değişiklikleri yapmaya başlamalıdır. Silâhlı Kuvvetlerimizin bir sistem içinde süratle millî güçlümüze dayanan bir ordu haline getirilmesi, cididiyetle ele alınmalıdır. Bugünkü «Amerika verirse yapırım» görüşü terk edilmelidir. Mali imkânlarımızın yeterli olmadığı gerekçesiyle kurulu harp sanayiinin Silâhlı Kuvvetlerimizi destekleyici fa'liyetinden alıkonulması politikasını ve hâlâ devam ettirilmesini son derece sakıncalı bulmaktayız. İstanbul — İskenderun ekspres yolunu ve Boğaz Köprüsünü öncelikle yaptırabilen bir iktidarın Türk vatanının ve bağımsızlığının korunması ile görevlendirilmiş Türk Silâhlı Kuvvetlerinin millî harp sanayii ile desteklenmesi için gereken malî imkânları da bulabilece ği kanaatindeyiz. 17 yıldır Nato standardları se viyesine çıkarılamayan Türk Silahlı Kuvvetlerinin ,Amerikanın dış yardımlarda bilyük kısıntılar yapmak mecburiyetinde olduğu dönemlere girmesinden sonra tamamlanabileceğini düşünmek hayal olduğu kanısındayız. Ayrıca barış zamanında gerçekleştirilemeyen bu hedeflerin savaşta, hele Akdeniz ikmal yolunun güvenliği ortadan kalktıktan sonra gerçekleştirilebilece ğini düşünmek bir fantezydır. Bugünkü hâlîha zır seviyenin dahi idamesinin sağlanamıyacağı, Türkiye'nin en kısa zamanda kendi imkânlarıy la başbaşa kalacağı ortadadır. Esasen Amerikan yardımına dayandırılmış bir ordu kuruluş ve donatımının kurtuluş savaşın yürütmekte olan bir milletin imkânlarının çok üstünde olduğu gibi, bir savaş hâlinde idamesinin gayri mümkün olduğu bilinen tarihî bir gerçektir. O hal de millî gücümüze dayanan ve Türk milletinin karakterini dikkate alan bir harp doktrini geliştirmek ve buna istinaden gerekli kuruluş ve

MİLLÎ GÜVENLİK KURULU GÖREVİNİ YAPMALIDIR.

Millî Güvenlik Kurulu hakkındaki görüşlerimizi de belirtmek isterim. Eski anayasaya nazaran 27 Mayıs Anayasası bir anayasa organı olarak Millî Güvenlik Kurulunu getirmiştir. Genelkurmay Başkanı, kuvvet komutanları bu kurulda Anayasa ile görev almışlar ve sorumluluk yüklenmişlerdir. Bu sebepten Genelkurmay Başkanlığı, Millî Savunma Bakanlığından da ayrılmıştır. Yürlendiği anayasa görevini doğrudan doğruya yerine getirecek durumda getirilmiştir. İmkânlarla techiz edilmiştir. O halde görevleri, millî güvenliğin temelini teşkil eden, Anayasa ve getirdiği laik demokratik sosyal devletin gerçekleştirilmesini ve korunmasını ve bu hususta gerekli tedbirlerin alınmasını Başbakan ve Cumhurbaşkanından istemektir. Ancak bu sâyede ülkenin millî güvenliği her yönden tam olarak sağlanmış olacaktır. **Millî Güvenlik Kurulu, Başbakanın vereceği konferansların dinlenme yeri veya iktidarın siyasî maksatlarını gerçekleştirmek için kullanacağı bir araç olmadığına dikkatleri çekmek isteriz.** Herşeyden önce devrimler ve sosyal devlet ve egemenliğin kullanış şekli üzerinde doğru ve açık anlayışlara varılmış olmak gerekir. Sosyal devletin en kısa zamanda gerçekleştirilmesi, yurdumuzdaki huzursuzlukları büyük ölçüde ortadan kaldıracağı gibi, birçok sorumlunun vazifelerini tarifsiz bir şekilde yerine getirme imkânını verece ğine inandığımızı belirtmek isteriz.

MİLLÎ EMNİYET MİLLİLEŞTİRİLMELİDİR!.

Her devlette olduğu gibi Türkiye'de de devlet yönetimi ile ilgili herhangi bir konuda doğru ve mantıkî bir karar verebilmek için yapılan istihbaratın gerek kaynağı ve haberin doğruluk derecesinin önemi bilinen bir hakikattir. Bu sebeple ülkemizde kullanılmakta olan önemli haber alma merkezleri üzerinde bir nebze durmak istiyorum. Birincisi Millî Emniyet Başkanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Seferberlik Tetkik Kurulu, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı, Nato ve özellikle Cento örgütü. **Bütün bu örgütler içinde, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı hariç, diğerleri Amerikalılarla çok içli dışlı bir çalışma düzeni içindedirler.** Oysa istihbaratın millî olması zarureti ve önemi, vereceği kararların ulusal çıkarlara uygunluğu bakımından kaçınılmaz bir zarurettir. Bu maksatla bu örgütlerde bulunan Amerikalılar, uzman ünvanı ile dahi olsa, uzaklaştırılmaları icap ettiği kanısındayız.

LAİK CUMHURİYET DİNAMİTLENİYOR!.

Başka bir tehlikeli gidişi daha belirtmek istiyorum. Bu, Tevhidi Tedrisat Kanununun anlaşılmasında Başbakan ile aramızda çok büyük

> Türk gençliği, Cumhuriyetin kuruluşundan 46 yıl sonra tam bağımsızlık istiyor ise, gerçekte gençlere değil, ülkeyi bu duruma düşürmüş olanlara kızmak ve hesap sormak gerekir.

fark var. Kanunun din eğitimine mâni olmadığı bir gerçektir. Zaten başka türlü olamaz da. Ancak kanun, Türkiye'nin imamet ve hitabet bakımından ihtiyacı nisbetinde din adamı yetiştirilmesini öngörmüştür. Oysa bugün yapılmakta olan nedir? Halkın müsbet ilim dalında okuma arzusunu karşılayacak okulları çoğaltacağı yerde, onu bu eğiliminden yararlanarak bâzı iş çevrelerinin bir maksat karşılığında tahsis ettiği paralarla ,İmam — Hatip okullarını çoğaltmak ve hatta —İkinci Beş yıllık Plânda getirilmiş ti, çıkarıldı — bu okul mezunlarına üniversitelere girme yollarını da açmaya gayret sarfedilmişti. Böylece, Tanzimat döneminde olduğu gibi, Anayasaya ve bir devrim yasası olan Tevhidi Tedrisat Kanununa aykırı olarak skolastik fel sefe üzerinden birçok Türk çocukları yetiştirilmek istenmektedir. Birçok il merkezlerinde bu okullarda okuyan ve mezun olan gençlerin aşırı sağ militanların elinde ne maksatlarla kullanıldıkları gözlerimizin önündedir. Türkiye'de toplam ilköğretmen okulu sayısı 87 ve 1969 — 1970 yıllarında yeni 3 okul açılmışken, aynı yıl da açılan 2 İmam — Hatip okulu ile İmam — Hatip okulu sayılı 71'e yükselmiştir. İlköğretmen okulu sayılı 87, İmam — Hatip okulu sayısı 71.. Yine 1969 — 1970 yılında öğretmen okullarında 62.286 öğrenci, sanat enstitülerinde 41. 286 öğrenci okurken, İmam — Hatip okullarında sanat enstitülerinden daha fazla, 44.227 öğrenci ve buna ayrıca ilâve olarak bu miktarın birkaç katı daha fazla Kur'an kurslarında oku

> Gençliğe karşı seri halinde cinayetler işlenmektedir. İktidar, kendisinin bu işlerde parmağı olmadığını iddia ediyorsa, suçlularını en kısa zamanda bulmalıdır. Aksi halde bu kan lekeleri, Demirel iktidarının yakasında çıkarılmaz bir lekeler olarak kalacaktır.

yan çocuklarımızı katacak olursak durumun ve hâmeti ortaya çıkar. Bu adetler, Türkiye'de nasıl ikili bir eğitim sisteminin uygulandığının en açık delilleridir. Bu uygulama 3 Mart 1340 tarihli ve 430 sayılı Tevhidi Tedrisat Kanunu nun şümulü dışında kaldığı için Anayasaya aykırıdır.

Bu konuda açıklığa varmak zorunluğu olduğu kanısındayım. Sosyal determinizmin tarihi gelişimi içinde incelediğimiz zaman laik Cumhuriyet idaresinin teokratik Osmanlı idaresine karşı antitez olarak meydana geldiği gerçeğidir. Halife sultanda toplanan kişi hâkimiyeti tezine karşı, millî egemenlik ilkesinin hâkim kılındığı gerçeğidir. Osmanlı devlet yapısı teokratik felsefeye istinat ettiği için asırlarca bu telkin altında bırakılmış bulunan Türk toplumunun yeni şekil ve kavramlar getirmiş bulunan genç Cumhuriyet yönetiminde elbette din ve vicdan özgürlüğünün uygulanışında Cumhuriyet devleti yöneticilerinin çok daha dikkatli olması gerektiği kanısındayız. Batıda bugün Vatikan Devleti olarak kalmış bulunan Roma kilisesi devlet hakimiyetine karşı Avrupada millî devletlerin mücadelelerinin yapıldığı hatırlanırsa, o ülkelerde ki bugünkü vicdan özgürlüğü anlayışı ve tatbikatı Türkiye'ye bu tarihî gelişim sebebiyle benzemez ve bir örnek teşkil edemez. Ayrıca bugün Türkiye'de asıl sorun vicdan hürriyeti sorunu değildir. Zira Türkiye'de her devirde vatandaş istediği gibi ibadet etmiştir. Ve elbette ede cektir de. Bunda kimsenin şüphesi yoktur. O halde vicdan hürriyeti altında yürütülmek istenen şey, gerçekte Demirel iktidarının devamını sağlamak için özgür düşünceye ve laik Cumhuriyete karşı bâzı dinî görevlilerini ve dini, siyasi bir âlet olarak kullanmak çabasındadır.

Bu, son derece tehlikeli bir hevestir. Bu heves netice vermez. Ama ne olur? Bütün dünya kamuoyuna Türk milleti küçük düşürülür. Ve yer yer lüzumsuz kardeş kanı dökülür. Memleket huzursuz ve anarşik bir ortama itilmiş olur. Ve daha büyük ölçü de uygulanması hâlinde rejime yazık olur.

KİME SADAKAT?.

Başbakan, «Biz rejime uzanmış bütün elleri kırmaya hazırız, devlet kuvvetleri, sâdık kaldığı müddetçe — demek şüphesi var — bunların hepsini sileriz, hepsini tertemiz ederiz» demektedir. Şayet tahtında müstetir bâzı hatırlıkları ima etmiyorsa, bu sözleri Başbakanlık seviye ve sorumluluğu ile bağdaştıramadığımızı belirtmek isteriz..

Şayet Devlet bir azınlığın çıkarlarını koruyan bir görüntü arzederse, devlet müesseselerinden ve devlet kurumlarından tam bir sadakat beklemenin gerçekçi bir görüş olamıyacağı kanaatindeyiz. Türkiye'nin sosyal ve ekonomik hayatı, herkese insanca yaşama imkânları sağlayan şartlara bir an önce kavuşturulmalıdır. Bunun yolu da Anayasanın eksiksiz ve tastamam uygulanmasıdır.

(Millî Birlik Grubu adına yapılan Bütçe konuşmasından).